

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijk en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

THEEK GENT

12

Digitized by Google

ms 2959

SILVERE RIVIER, OF TE KONINGS FONTEIN.

Waar-in
ontdekt worden veele notable Medicijnen
der oude PHILOSOPHEN;

OOK

Van 't Sout en Δ der Metalen, ende wat voor
krachten der Medicijnen daar-in verborgen
zijn; als mede het leven en de dood vande
Metalen en Mineralen, haar verwen
en tinctuur.

DOOR
GOOSSEN van VREESWYK,
BERG-MEESTER.

's GRAVENHAGE.

By PIETER HAAGEN, Boekverkoper,
woonende op de Hoog-straat, in de
Stadt Basel. 1684.

Spreuken Salomons, cap. 13. vers 9.

Het Licht der Rechtveerdigen maakt vrolijk; daar-en-tegen de Keerſſe der godloſen ſal uytgaan.

cap. 14. vers 27.

De Vreeſe des Heeren is een Fontein des levens.

	♀	☾	♂
			
Water		☉	der Planeten
			
	♄	♂	♀
hier uyt		♂	komt
	♂		en ☉.

OPDRACHT
AENDEN *Ed. HEER*
JOHANNES JONOLYN,
Medicinæ Doctor en Philosoph der
Natuurlijke dingen.

Mijn Heer ;

DE Soetigheid, welke verborgen is in dese Goddelijke Konst, en sal van de Alderwijste deser Eeuwe niet kunnen beschreven worden, om dat sy is een Dienaar van Gods Werk; want dese Konst is het Licht van alle de wetenschappen, waarom sy ook van veele Machtige Koningen, Vorsten, en Heeren word geoeffent; het Licht der Nature, dat inde donkerheid der Elementen leydt verborgen, en kan niet gesien worden sonder de glans der Sonne, die een Heere is van alle de Planeten; ja de Sterren ontfangen haeren glans en schijn van de Son: De Son houd alle dingen in sijn kracht en wesen, ja vernieuwt, en

OPDRACHT.

maakt levendig dat in de schaduwe van de Elementen schein dood te zijn; met sijne Stralen door-dringt hy het Aardrijk, ende insgelijkx maakt hy levendig alle de vruchten des Lands, door een vochtigen damp, die hy doet op-klimmen tot boven in het Aardrijk, daar de Natuur dan voort sijne Werkinge so doet, nevens de andere Planeten die 's nachts regeeren: De Maan is gestelt over 't water van de Zee, om by nacht te schijnen: De Son als een Heere Regeert boven alles dat in de Wereld is, want hy is den Oppersten Planeet aan des Hemels firmament; ja alle de Sterren, en de Planeten ontfangen hare krachten van de Son; hy is een beeld der Menschen aan den Hemel, die geen blijvende plaatse, noch rust en heeft.

De Soetigheid (*Heer Doctor*) van dat Licht, moet ons doen leeren de verborgentheden, die God in de Natuur heeft geleyt, in het Mineralische Rijk, dat niemant bekent en is, als de
Kin-

OPDRACHT.

Kinderen vande Hermetische Philosophie ; want den gemeene Man hanteert wel de Natuurlijke dingen , maar onzichtbaarlijk : Ende als die door de Konst des Δ in 't openbaar is gebracht, dan word de gedaante verandert in een Sout-fontein , het welke de Sleutel is , daar door alle de Mineralen worden geopent , op dat wy also de edele Medicijnen kunnen bekomen, die inde Natuurlijke dingen te vinden zijn ; tot het Instrument (waar-door wy sulke saken moeten bekomen) word niet anders toe-gedaan , als het Licht der Sonne , 't welk de Philosophen noemen het Natuurlijke Licht.

Van dit Licht lesen wy in de H. Schrift in 't Boek Mosis , genaamt Genesis aan 't eerste cap. vers 3. Hier van spreekt ook de Koning David in zijn 74. Psalm vers 16. *Gy hebt het Licht en de Son bereid* ; Soo heeft dan het Licht zijn woning in 't Middel-punct van de Son ; hierom werkt de Son met sijne kracht

OPDRACHT.

en stralen in des Menschen Lichaam, ja heeft heerschappie over alle de Natuurlijke dingen der aarden, en daarom wort de Son voor een Koning van alle Planeten gehouden.

U E. moet dit weten, dat dese Heerlijke Kunst der Chimie, by veele onwetende, en ongeoeffende Lieden, word veracht ende gehaat; hoe-wel dat dese Hermetische Philosophie is de Son, en glans van alle wetenschappen, en daar voor ook moet gehouden worden, want sonder dese Son der Nature en kan geen oprechte Medicine tot de Krankheden der Menschen worden gemaakt: Van dese Son ofte glans spreekt de Man Gods Job in zijn 28. cap. vers 5. aldus; *Men brengt ook vyer onder uyt der Aarden, daar dog spijse boven op wast*; van dit vyer is ook te lefen doorgaans in de H: Schriftuur; hierom is het by alle Koningen in Eere gehouden, so dat God het selfde aan den Mensch heeft geopenbaart; te weten, het Licht der Nature,
want

OPDRACHT.

want sy is het *primum mobile* van alle wetenschappen.

Door dese Son ofte Konst word het Ingewand der Aarden omgekeert, ende het alderkostelijkste komt ons te voorschijn, waar van wy lesen in 't Boek Job cap. 28. Want daar en is geen groo-ter Rijkdom, dan het Licht der Nature te kennen, waar-in de Konst der Medicijnen leyt verborgen, en dit Licht hebben de oude Mannen ook gevolgt, om dese Son te soeken.

Is dese Konst in de H: Schriftuur ook wel vergeten, en heeft den eeuwigen God, die selfs aan den Mensch niet geleert? waar van wy lesen in het Boek Numeri, cap. 31. vers 22. Doch die God en Zijn Woord bemint, sal ook Zijn Leere aan-nemen; hierom leeft doch alle dese heerlijke Mannen hare Schriften, die Getuygenisse geven van de ware Natuur, ende Werken Gods, als daar sijn GEBER, ROSARIUS, PLATO, ALEXANDRI, ARNOLDUS, MORIENUS,

OPDRACHT.

BASILIIUS, PARACELSUS, ende meer andere treffelijke Mannen, die van dese **Konst** hare deugden en **Medicinen** hebben beschreven.

Ik verhope dat den eeuwigen God **U E.** wil geven het **Natuurlijke Licht** te kennen, waar door **U E.** het eeuwige dies te beter sal bekend worden, want ik schrijve **U E.** dit als een jong **Patroon**, wilt derhalven dese mijne redenen ten goeden af-nemen; want dese **Wetenschap** is een besondere **Gave Gods**.

Het is ons niet onbekent, dat de **Dochter van Pharao, Moses** in alle geleerde **Konsten** heeft laten onderwijzen, in de **Scholen der Egyptenaren**, soo dat hem de **Natuurlijke dingen**, niet onbekent zijn geweest; met dese **Wijsheid** was ook den **Koning Salomon** begaafd; waar van wy lesen in de **H. Schrift**, dat hy in **Jerusalem** het **Silver** in overvloed heeft gemaakt, ende dit heeft hy gedaan, door-dien hem het **Licht**.

OPDRACHT.

Licht der Nature was bekend, in 't algemeene Rijk dat wy van dage tot dage sien: Hierom spreekt hy in zijn Bock genaamt *Proverbia*, aan het derde cap. vers 13. als volgt; *Wel dien Mensche die Wijsheid vind, ende dien Mensche die verstand bekomt; want het is beter om haar te hanteren, als om Silver, ende haar vruchten is beter dan Gout; sy is edelder dan Paarlen, ende alles wat gy wenschen kont en is by haar niet te gelijken, een lang leven is tot haar rechterhand; tot haar slinkerhand is rijkdom ende eere.*

Hierom is dat van God aan ons geleert, op dat wy den eeuwigen God, fouden eeren en dienen, in alle sijne Werken, die hy ons in ses dagen heeft gemaakt, waar van Moses handelt inde Heilige Schrift *Exodus* cap. 20. vers 11. Want door het werk der Nature te kennen, word ons het eeuwige geopenbaart, ende den Koning David spreekt van dese Wijsheid in zijn Psalm 19.

OPDRACHT.

vers 2. als volgt; *De Hemelen vertellen Gods Eere, ende het Uytspansel verkondigt Syner handen werk.* Daar is inde Lucht een Son, ja ook een inde groote Zee, dese is ons van God om niet gegeven, waar door wy alle de verborgentheden der Goddelijke dingen leeren sien, daar van ons Job leert in sijn Boek cap. 28. vers 10. *Men treekt beeken uyt de rotssteen, ende alles wat kostelyk is sien de oogen.*

Hier door ben ik bewogengewees, om aan U E. dit mijn Werk op te dragen, wel wetende, dat U E. een Beminnaar zyt van de Natuurlijke Philosophie, die een kroone is van alle de Konsten, ja het Licht en Fondament in't Werk der Over-Natuurlijke dingen. Nb. De Elementen zijn de Instrumenten, waar door dese Konst voor al de Wereld op een Kandelaar word gestelt, waar van soo veel heerlijke Mannen hebben geschreven, ende noch hedendaags doen, sulcx dan ik U E. nu ben ver-
soe-

OPDRACHT.

foekende dese mijne geringen Arbeid in dank aan te nemen, al-hoe-wel het niet en is geschreven na de hoog-dra-vende manier, maar is alleen simpel ende slecht, volgens den Regel der Nature, dat ik in mijn Moederlijke Tale aan U E. op-drage, strekkende tot een Inleidinge van alle mijne voo-rige Schriften, die ik tot glorie van dese Goddelijke Konst hebbe ge-schreven, op dat alle Menschen sou-den smaken de soetigheid van Gods Werk, die Hy in ses dagen heeft ge-maakt: De Heere onse God geve dat dese Konst onder alle de Geleerde Mannen mag worden gehanteert, als-dan sal men de oprechte Philosophie van *Moses* en *Hermes* sien floreren, die ons leert den weg der waarheid, door het Boek der Nature, dat God de Heere heeft gemaakt.

Indien ik kan bespeuren, dat dese mijnen Arbeid by U E. aangenaam sal zijn, wil dan ten allen tijden doen blij-ken,

OPDRACHT.

ken, dat ik ben U E. Vriend en Dienaar : De eeuwige Almogende God wil U E. met Wijsheid ende Verstand bereiken in alle Uwen Wandel.

Mijn Heer.

U E. Dienstwillige Vriend

G. van VREESWYK.

Berg-Meeſter.

VOOR-

VOOR-REDEN

Aen den L E S E R.

G*oedgunstige Vrienden, ik drage
dit kleine Werk op aan alle
Vroome, God-vreesende Lie-
den; om haar hier mede te re-
commanderen van geen saken of werk te
oordeelen, voor dat sy eerst wat beters
in't Licht geven; want veele Menschen
hebben de gaven van de Vorst der duy-
sternisse, die het licht der Nature niet lij-
den kunnen in hare oogen, noch in't herte;
en die geboren is om 't werk der duyster-
nisse te beminnen, sal het Licht der
Waarheid haten.*

*Het ware Licht is Godes Woord,
daar*

VOOR-REDEN.

daar door werden wy geleert om tot het natuurlijke Licht te komen ; waarom bemint gy dan niet het ware Licht , daar 't nochtans U bemint , ende van God is gegeven ; en door dit Licht kunt gy sien alle Werken der Natuur , die God door zijn Licht heeft voort-gebragt.

Soo is 't dan, dat wy behooren na het Licht der Waarheid te jagen , waar door ons het Licht der Nature vermakelyker sal zyn.

De Mensch dan gemaakt zijnde door 't Licht, waar van wy lesen in 't 1^e Boek Moses , in zijn eerste cap. vers 3. ende God sprak, het worde Licht. Ende door dit Licht sullen wy mogen seggen; Heere verlicht ons , ja Heere bekeert ons: Waar van te lesen is by den Propheet Jeremia, in zijn cap. 31. vers 18. Als wy dan dat rechte Licht beminnen, soo zijn ons van God beloofd dese dingen, waar van wy lesen by Ezech. in zijn cap. 36. vers 26. Ik sal U een nieuw herte

VOOR-REDEN.

herte geven, ende een nieuwen geest in 't binnenste van u. *Is 't niet beter dat wy malkanderen eeren en beminnen, terwijl het Licht der dagen noch by ons is, als dat wy onsen Broeder gaan afschilderen met blasphemie, als nu ten dage veel Geleerde Mannen doen; waar van geen groote eer kan komen: Is het niet beter te schryven van Gods Werk, als malkanderen te schenden met onse pennen, en quade reden, die voor Gods Kinderen niet betamen.*

Mijn Heeren, so gy Menschen souden willen hebben naar U sin en gedagten, laatse by U E. ter Scholen gaan, op U eygen beurs en onkosten, soo sult gy mogelijk wel Meesters krygen, die U E. dan behagen sullen.

Dit moet gy weten, dat mijne Schriften niet naar de hoog-dravende swier ofte stijl zijn, noch om eerlyke Menschen te kroonen met Schand-Schriften, dat geen Christen Mensche betaamt, want
God

VOOR-REDEN.

God sal die saken oordeelen; waar van men leeft Romeynen cap. 2. vers 16. In den Dag wanneer God de verborgten dingen der menschen sal oordeelen door Jesum Christum. Soo is 't dan niet betamelyk te oordeelen van sijnen Broeder na de mode van de Wereld.

Onsen Saligmaker JESUS Christus spreekt; Oordeelt niet gy mensch; Hy sal komen in de Wolken, die oordeelen sal, Actor. I. vers 11. Actor. cap. I. vers 7. Hy sal door de dienst der Engelen alle Volken voor hem doen brengen, ende dan oordeelen.

Geloofst my, dat ik de Waarheid schryve; daarom onderzoekt eer gy oordeelt, want oordeelen sonder verstand is als een valsche Propheet; waar van gy kont lesen by Matth. in sijn cap. 7. vers 15. Dese Propheten derven noch seggen, een vrye wille te hebben, om alles te doen ende te spreken wat haargeest getuygt, het is goed of quaat.

Weet

VOOR-REDEN.

Weet gy wel , dat ons geleert word in de Heilige Schrift onsen Broeder te beminnen , ende niet te haten ? Laat ons doen na behooren , soo sal God ons de Heerlykheid geven , door den Gelove in Christum.

Dit Werk hadde ik niet gedacht by mijn leven te voorschyn te laten komen , door-dien dat ik nu ten dage sie , dat dese Goddelyke Konst der Medicijne , ja selver van de Geleerde Heeren Doctoren word gehaat , geschonden en veracht : Wat soude dan doen de gemeene Man , die dese Konst onbekent is.

De dagen der Menschen zijn nu also , dat men na wat nieuws soekt , ende sy bekomen selden wat goeds , om dat het Rijk der Duysternisse by-na de overhand komt te hebben : Ik seggenoch , dat dese Konst is een Gave van God , die door Genade ons van God word gegeven : Hy is de rechte Pilot , en Styer-man van alle Wetenschappen ; die ons kan
b *doen.*

VOOR-REDEN.

doen sien de *Mercurialishe Zee*, waar-
in ☉ en ♀ tot ☿, of ☿ worden,
om also de oprechte *Medicijne* te beko-
men.

De goede Vrienden sullen in dit Boek
haar genoeg seer wel vinden, so dat
ik Uw niet verder van dese saken sal
handelen: Het is my een vreugt geweest,
om de edele Werken Gods te leeren ken-
nen in mijne jonge dagen, so dat ik nu
in mijn oude tijd eerst de natuur kenne,
die 't Mineralische Rijk verborgen is;
dit moet gy doch in acht nemen de kragt
van 't Δ, dat de oude Philosophen
haren ☿ noemen, is anders niet als ∇
van de Metalen en Mineralen ♁ ☿ ☉.

Ik soude van goeder herten, aan de
vroome, eerlyke Broeders deser Konst,
wat meerder schrijven, maar alsoo ik
nu alle dagen bespeure den baat, en de
nijdigheid der ondankbare Menschen, soo
moet ik met dese mijne reden sluyten, en
seggen met den Koning Salomon, wie sij-
nen

VOOR-REDEN.

nen Naaften schent , dat is een Sor,
cap. 11. vers 12. ende in 't volgende
cap. 13. vers 10. onder den fotten is
 altijd twist.

Van dusdanige Menschen handelt de
Koning Salomon, in't cap. 14. vers 1.
 door wijse Vrouwen word het huys ge-
 bouwet , daar-en-tegen een Sotinne
 verbreekt het met haren doen; *vers 6.*
 de bespotter soekt Wijsheid, ende en
 vindle niet.

Hierom laat ons dese reden doch ter
herten nemen, die ons in't cap. 14. v.7.
zijn voorgesteld, als volgt; Gaat van
 den fotten, want gy en leert niet van
 hem; *door Wysheid word dese Konst*
gebouwt.

Ondersoekt de Elementen, soo sal U
bekent worden de wooninge van de Phi-
losophische ☿, het is een ⊖; van ⊕, 't is
een ⊖; van ⊙ ☽ ♂ ♀ ♄ ♀; doch is 't in der
Waarheid niet anders, als ⊖ en ☿ en ♀,
b 2
ja de

VOOR-REDEN.

ja de kracht der Metalen en Mineralen is gemeene ☿, en die is 't ferment in de Metalen, het selve word te voorschijn gebracht door de kracht des Δ, want Δ word door Δ gemaakt, en ∇ met ∇; alsoo word het eene door 't andere gemaakt.

De Lucht brengt ∇ voort, en het ∇ maakt Lucht. NB. Door de ☿ word ☿ der Philosophen geboren, die verborgen is in de Son ofte Gout. NB. De goede ♃, en sijnen Broeder ☿ maken ons het ∇ der Metalen.

Ik segge noch, soo gy de kleine Metalen niet in ∇ kont brengen, gy sult het Sout dan niet te sien krijgen; waar van alle oude spreken, dat men met de Metalen door Metalen moet sijn werk maken; want het ∇ van de Metalen, ende hare Aarde brengt niet anders voort als medicijnen; waar van gy kont lesen in 't vervolg van dit Boek.

Ik

VOOR-REDEN.

Ik zegge noch, dat sonder dese stukken in dees Konst niet sal te voorschijn komen, want in Sout en metalen, daar-in leyd verborgen, daar veel noch heden ten dage na soeken, ende niet gelooven dat de ☿, als hy is om-gekeert, in sijn ▽ verandert.

——— ☉ ——— ☽ ———
De ☿ van ☿, de ☿ van ☉
de Ziele van 't

——— Gout is de ———

Medicyne daar soo na-gejaagt word; hier-mede neemt het ten goeden, dat ik de Waarheid segge; gy weet seer wel, dat het Hemels-Licht van de Son is veel grooter dan de ☽; want daarom kan hy ons ook geen dienst doen in 't Werk der medicynen.

Ik schryve dit als een onbekende inde Konst, doch door ☉ en ☿ word ☿ gebraden, die U dan sal ▽ ende ☿ geven, waar-in dat den Boom der Sonne sal geopent worden, door den tijd van dagen.

VOOR-REDEN.

God die de Hemel en de Aarde heeft gemaakt, wil ons zijnen Segen en Wijsheid geven, dat wy de oprechte $\simeq$ van $\&$ mogen kennen, daar door alle sloten der Metalen worden geopent, om also de groote Medicijne te bekomen. Hy is 't die wy moeten loven, die van alle eeuwigheid leeft. AMEN.

U E. Vriend van VREESWYK.

GE.

GEVLOCHTE LAURIEREN

Ter Eeren van de Heer

GOOSSEN van VREESWYK,

Over het uytgeven van zijn Boek,
genaamt

De SILVERE RIVIER,

O F

KONINGS FONTEIN.

Hier stroomt een Silvere Beek, geboort met goude
Soomen;
O Koninklijke Grot, wat zijt gy wellekome
Aan *Hermes* overschot, dat weder als herleeft,
Wijl g'haar ziel-togende, nu weder adem geeft!
Leeft VREESWYK, leeft, ja leeft, en leeft noch hondert
jaren;

Den Hemel wil u noch bekleen met grijse haaren,
Tot nut van Neêrlands Volk, en 't algemeene best,
Op wien soo heefelijk de Vuur-konst blijft gevest,
Dats' alle die het sien verwesen staan en kijken,
Dat 's Mans oprechtigheid ons toont so klare blijke,
En gronden der Natuur. Hy leert ons 's Heeren Geest
Die op de wateren sweeft, en 't Sout der Aarde leeft
Hy rijkelijk uyt haar Ziel. O ondoorgrondelijkheden!
Gelukkig is hy die door suchten en gebeden
Bereikt dat Goddelijk Heil, en die door 's Heeren gunst
Mag werden inder daad een Meester in dees Kunst.

ADRIAAN vander VIN.

Uytlegginge der CHARACTERS.

- ☉ Gout, ofte Sol. ☾ Luna, of Silver.
 ♀ Venus, ofte Koper.
 ♂ Mars, ofte Yfer. ♃ Jupiter, of Tin.
 ♄ Saturnus, ofte Loot.
 ☿ Mercurius, ofte Quiksilver.
 ○ Aluyn. ⊙ Salpeter.
 ⊖ Gemeen Sout.
 ⊕ Vitriol, ofte Koper-root. *Δ ignis*
 ⊕ Sal Gemma, ofte Steen-Sout.
 ☐ Gecalceineerde Wijn-Steen.
 ⚵ Sulphur, ofte Swavel.
 ☐ Tartarum, ofte gemeene Wijn-steen.
 ✱ Sal Armoniac-Sout van pis.
 ∞ Arsenicum, ofte Rotte-kruyt.
 ⚱ Antimonium.
 ✱ Gedistilleerde Wijn-azijn.
 ✱ Gemeene Wijn-azijn.
 ⚱ Spaans Groen, ofte Roomsche Vitriol.
 ☼ Regen-water. ▽ Gemeen water.
 ▽ Aquis fortis, ofte Sterk-water.
 ☿ Aqua Regis, daar-in ☉ word gebroken.
 ☼ Geest. ♀ Levendige Kalk.
 ☿ Oli van Souten.
 ○ Dit is een Retort-Glas.
 ⊕ Dit beduyd Affche van de Metalen.
 ☉ Dit is het Caput Mortuum van de gedistilleerde dingen.
 ☼ Gerectificeerde azijn door 't distilleren.

Smoudt van ghelas ☐ *SIL-*
mercurium sublimat ☐ *Digitized by Google* ☐

SILVERE RIVIER

OFTE

KONINGS FONTEIN.

Konst en Wetenschap te beschrijven, is van alle eeuwen na getracht, doch de rechte Grond ofte Fondament is tot deser tijt toenoch niet gevonden; hierom sal ik beschrijven het gene dat ik van God ontfangen hebbe na mijn vermogen; derhalven kan ik de Vrienden dese Konst niet meerder mede-deelen als mij God toegelaten heeft.

Ik zegge dan, dat de eeuwige God Adam voortgebracht heeft uyt het stof ofte slijk der aarden; en dese slijk ofte slijm is eerst voortgekomen door de kracht Gods, uyt het ∇ , en Δ : Waar van wy leven in de H. Schriftuur.

De mensch dan is de kleine wereld, heeft ook in hem een Δ , ja ook een verborgen ∇ , daar alle waters krachten in zijn, ja alle Medicijnen die wy soeken souden, zijn ons selver verborgen; want God heeft te vooren geweten, wat den armen mensche van doen soude hebben in dese wereld.

Is de Urine geen ∇ , dat wy op alle plaatsen
A
by ons

by ons dragen, kan men in dese konst wat doen, dat wy dit ∇ niet souden moeten hebben, word dit ∇ van de Philisophen niet genoemd het water des Paradijs, doordien dat Adam met sijne Vrou 't selve uyt het Paradijs hebben met haar gedragen; ende daarom word het ∇ des Paradijs genoemd, dat in de kleine wereld is.

Dit ∇ is de bas en fundament der gantsche Konst der Philosophy en Medicine, sonder dit ∇ en sal sijn leven geen Metaal noch Mineraal geopent worden, om soo tot een rechte Medicine te komen, soo voor de mensch, dit moogt gy wel versekert zijn, dat ik u geen leugens schrijf; want of ik den steen der Wijsen niet hebbe, so is 't mijn vry van de Goddelijke natuur te schrijven; en dan met korte woorden bekend te maken, dat sonder dit ∇ , ofte geest in de Medicine niet goeds sal voort-gebragt worden; weet gy wel dat van de Urine den Salpeter voortkomt, die een brullende Leeu is.

Is 't u wel bekend, dat de Urine een Sneesout geeft, die een Koninklijk Kasteel kan openen, en sonder den sleutel kont gy in 't Kasteel niet komen, al waar Koning en Koninginne slapen: Hierom leert doch u eygen water kennen, eer gy u onderneemt met de Minerale en metale vriendschap te maaken, want sonder dese kennisse sult gy daar swaerlijk toe komen.

Het Sout, waar van ik spreke, is niet een Θ ,
dat

dat uyt de Urine voortkomt , maar is een Sout dat door de metalen en mineralen voortgebracht is, het is evenwel het Sout der Minerale, schoon men in haar dat selve niet en vind; ook is 't niet gemeen Urin Sout , zijt dat wel versekert , het wort uyt en door metalen en mineralen voortgebracht , daarom laat het soeken in sodanige stukken verblijven , want soodanig Sout sult gy daar niet bekomen.

Dit Sout daar van ik schrijve , is de geest des werelds , die op alle plaatzen kan gevonden worden , maar voornamentlijk in 't Sout der Metalen , die door de Konst ten voorschijn word gebracht , als door distileeren, calseneeren, sublimeeren , en also word het ten voorschijn gebracht.

En om te seggen waar sodanigen Sout is, dat met de Metalen vriendschap heeft, soo is 't anders niet als by ons daar wy van leven, ook alle Gedierten hebben het leven van het selve , ja sy trekken haar voedsel van dat ding , het word van menschen en beesten voortgebracht , nochtans is 't niet in haar lichaam , en so men het Sout wilde nemen , so is 't nochtans tot het werk onbequaam.

Ik segge nochmaal dat men inde drie Rijken, het Sout sal in eeren houden , en alldan sullen wy geen vreemde dingen werken , want door dese drie word de wereld mede overwonnen,

4 SILVERE RIVIER,

in zijn Rijk, dat is, van al te overvloedigheid en quade natuur.

Gy weet seer wel, dat alle onreine dingen door 't ∇ worden gesuyvert, ook is 't u wel bekend dat alle Sout een gecoaguleert water is, en als het by 't Δ komt, dat het door de hitte tot een ∇ wordt, en geeft also van sich een geest, welke is de bas van dese Konst.

Van desen geest spreekt Basilus in zijn Boek genaemt de *Microcosmo*, p. 192. als volgt:

Het Sout zijn wesen of natuur, soo een Θ geeft word genoemd, is overvloedig in de blase der menschen te vinden, ook alle gedierten der aarden hebben dit Sout by haar; dit is, waar van de oude Philosophen soo veele Boeken geschreven hebben, soo gy dit Sout kent, en sijne openinge, soo behoef gy geen ander Sout te soeken in Medicinen, en in andere saken.

Het Sout is dan de bas en fundament der gantsche Konst, dit Θ word van de Philosophen genoemd Snee-water, en Ys, ja ook Jongvrouwen-melk; en Basilus noemt het een asche en stof; die dat heeft, soo heeft men Sout der Metallen; 't is in 't aansien als tarwe-meel; ook is dit Sout te vooren seer vluchtig geweest, en door een Retort gepasseert: Daarna door sijn eygen geest seer bestendig in 't Δ , soo dat de alder wijste hem moet over deselve verwonderen van sijne bestendigheid.

Dit

ofte KONINGS FONTEIN. §

Dit Sout word te voorschijn gebracht door Mineralen , is soet van smaak , ja het is een van de grootste Medicijnen voor de menschen , en op dat ik u segge , uyt wat voor stukken dat sulken Sout ten voorschijn komt , soo en is 't anders niet te bekomen als uyt de Minerale met haar Sout , welke dese zijn ;

Als ☿ is een vande stukken.

⊖ is 't tweede Stuk.

⊕ is 't derde Stuk.

✱ is 't vierde Stuk.

⊙ is 't vijfde Stuk.

♄ is 't sesste Stuk.

♅ is 't zevende Stuk.

♆ is 't achte Stuk.

♇ is 't negende Stuk.

♈ is 't thiende Stuk.

En dit zijn de materien waar van de oude Philosophen spreken , en uyt dese word een Sout en een Materie door de Konst voort-gebracht ; gy moet alhier niet gedenken dat ik schrijf van de Steen der Wijsen , want die hebbe ik selver niet , maar ik schrijve van een Sout , dat te voorschijn komt uyt die boven aange-trokken Stukken , also datmen tot die Medicine niet meer van nooden heeft als Sout der Metallen en Mineralen ; hier schrijve ik de opregte waarheid.

En om verder te seggen met een woord , soo

8 SILVERE RIVIER,

gy die geest van $\ominus$ kont bekomen, en die met het Sout van ♂ ofte ♀ t'samen bind, so sult gy het oprechte Sout der Philosophen wel bekomen, dat een groote Medicijn is voor de menschen; dit is geen Sout in 't aansien, maar veel meer een stof van oli; dan is die bestendig in 't Δ : en by aldien gy dese oli sijn geest in de ziele van ♂ t'samen kont brengen, so sult gy bevinden of ik en Basilius niet recht van ♂ hebben geschreven, also dat het genoeg is voor de vrienden deser konst, waar sy haren ♀ en ♂ moeten soeken, niet inde gemeene ♂ , noch in de gemeene ♀ , maar die door de konst is gemaakt; ook word dese ♀ van Basilius genoemd stof en asche, ook sout van sijn zee, een ∇ dat de handen niet nat maakt: Hy seide ook dat ♂ is ♀ , en de swavel is $\oplus$; wie sal uyt sijne reden eenige dingen kunnen begrijpen, doordien hy niet seyde, datmen ♂ ofte ♀ sal nemen tot den aanvang van 't werk; Ik segge geest van $\ominus$ en $\odot$ ♀ , want de gemeene quik heeft niet anders als ∇ ende ♂ . In hem is ♀ , want daar is een groot onderlicheyd tusschen ♀ en quiksilver, 't quiksilver is anders niet als een Metaal, dat met sodanige aarde is ontfangen, dat swaerlijk is te ontleden, doordien dat sijn lichaam een geest in een seer naauwe verbintnisse zy, daarom word hy voor quiksilver gehouden, en daarom is hy geen ♀ .

Hierom

Hierom moet gy u wachten als gy ☿ zoekt, dat gy geen quiksilver en neemt, want als gy dat doet, soo sult gy den soen voor den vader nemen, ende dan sult gy bevinden in der waarheid, dat een onderscheyd zy tusschen ☿ en quiksilver, daar nu ten dage veel in morssen, als in Amsterdam, ook in Zeeland, en noch ander om-leggende plaatsen der selver Steden, alsoo dat dese Heeren Alchimisten, niet anders dan quiksilver hebben gebraden in plaatse van ☿ te bekomen, waar van de oude Philosophen spreken.

Dese Heeren Alchimisten, zoeken dit goede quiksilver door de Regulis van ♂ te coaguleren, ende alsoo met het gout te vereenigen, waar door sy zoeken groote schatten te bekomen, maar de quik is van soodanigen natuur, als hy op 't Δ komt vervliegt hy, en maakt dan vriendschap in de Locht, soo dat dese Heeren Alchimisten haar vriend quik verliezen, en zijn alsoo bedrogen, doordien sy meynden te hebben den ☿, ende krijgen in plaatse quik, hoe-wel dat de oude seggen, dat in ☿ de gantsche Konst zy, soo en verstaan sy niet quik, maar ☿.

Hoe-wel Basilius spreekt in sijn Boek, daar hy handelt van de eerste tinctuur en wortel der Metallen, en dat die in de singenaat-sterre souden zijn, en in de Magneet verborgen is, soo moet men dan voor alle den Magneet eerst leeren

§ SILVERE RIVIER,

ren kennen, die met dese sterre in naturen over-
een komt, of die nu in 't quik is ofte andere
Metalen, dat mach die geene na-soeken, die
van zins zijn particulier te verkopen; want ik
in die particulier niet bekend ben, daarom kan ik
foo veel duysenden niet bekomen, als wel ander
hier in Holland doen, want sulke Meesters
scheeren de schapen, en ik de verken, ende so
bekomt yder wat, doch de schapen hebben wat
beter wolle op 't lijf als een verken: Wy seggen
dan met Basilius dat de geest van ☿ zy de ware
materij, waar door de Konst moet mede aange-
vangen worden. Dese geest is de hoofd-sleutel
inde Konst, en sonder die en kan men in 't werk
niet doen, segt Basilius; want alle Metalen zijn
door dese geest voort-gekomen, ☉ ♀ ☿.

Hier vooren hebben wy gesproken van de
Magneet en sijnen Sterre, dat die soude zijn de
eerste wortel van de tinctuur, welke Basilius
noemt te zijn ☿ en ♀, het welke ik selver ge-
sien hebbe, doch 't is niet gemeen swavel of ☿;
want dese ☿, waar van ik alhier handele, is sijn
woning in swavel der metalen, en dese ☿ word
uyt de Minerale getrokken, door de Konst en
met hulp van de geesten der aarden, ofte sout.
Het Mineraal waar in sodanigen ☿ zy, word
door de kracht van staal uyt gebracht, daarom
noemt hem Basilius met de volgende woorden,
die ik tot voldoeninge van den goede Leser hier
inge-

ofte **KONINGS FONTEIN.** 9
ingetrokken hebbe, want ik behoeve mijn ſelve
niet te roemen, dat ik geen onderwijſing van
doen foudē hebben, want die mijne Schriften
leest ſal bevinden, dat de natuur mijn Leer-
meester is.

Vande Magneet der Oude.

Baſilius ſpreekt pag. 61.

De Magneet heeft by hem wat de gemeene ♂
ook in hem heeft, maar de gemeene Mars kan
men ſeer licht laboreren, daarom wil ik niet
veel daar van ſchrijven.

De Magneet heeft een aantrekkende kracht
om de materi tot hem te nemen, daar word ook
een oli van de Magneet en ♂ gemaakt, ſoo
inde Medicinen, en in diepe wonden, het ſijne
genoeg doet met de Magneet; en ♂ word ook
en ♀ beſtendig gemaakt, welke door oli ♂,
en ♀ getingeert. Maar doch kan men het door
• ♂ en met ♂ ook maken.

Vanden ♀ ſolis pag. 47.

Sogy ♀ van 't gout met ſwavel van ♀ ofte ♂
t'ſamen maakt, na de Konſt figeert, ſoo heeft
men een tinctuur voor menſchen en voor me-
tallen, die alle krankheden geneeft, en tingeert
particulier ſilver in gout.

Pag. 53. Ten laaſten ſegge ik, ſoogy dat oli
♀ van ♀ en ♂ neemt; ende ſet hem toe oli
van ♂, en bind die met oli of aq. van ♂ t'ſa-

B

men,

10 SILVERE RIVIER,
men, en figeert die, soo heeft men een medicijne
voor menschen en metallē, namentlijk, die
♂ en ♀ in gout tingeert.

P. 54. R. 't limatura ♂ en van ☉, ana;
dit sal in een pottebakkers oven gebrand wor-
den, tot het een purper poeder verwe bekomt,
hier op sal ☿ ofte ✕ gedaan worden, soo trekt
de azijn ofte ∇ een groen sout uyt Mars; dit sal
afgetrokken worden tot op sijn aarde; alsdan
sal men dit tot een ☉ laten schieten. Hier
uyt sal een oli ofte rooden geest gedreven
worden.

Van desen oli of rooden geest neemt 1. loot,
en set hem toe van ∇ en Mercurius, daar in
het ☉ ghesolveert is; van desen oli behoeft men
maar een half loot tot het werk; dese tinctuur
sal gefigeert worden, soo heeft men een heer-
lijke Medicijn voor ♀ ♀ 24, om daar op te
werpen, en die worden tot puur ☉. Men sal
den Armen niet vergeten, en God boven alles
loven en danken.

Van't Sout uyt ♂.

Uyt Sout van ♂ word de ♂ van ☉
nedergeflagen, en een soet oli van ☉ daar
by gedaan, en dan gefigeert, so heeft men een
Medicijn die naast den Lapis Philosophorum
is, en de grootste universelle Medicijn voor de
menschen, doch of het een tinctuur om ♀ ♀ 24
tot goed gout te maken zy, dat moet sijn exa-
men hebben.

Alhier

Alhier heeft Basilius ons bekend gemaakt, dat sonder het Magneet de ☿ der oude niet ten voorschijnt sal gebracht worden, welke Magneet is de geelt van ☿, en sonder die ☿ sal in de Konst niets voortgebracht worden.

Ook spreekt Basilius dat het rechte astrum solis, in de geelt van 't ☉ verborgen zy, waar van ik in 't vervolg noch sal handelen, ook noemt Paracelsus desen geelt Rebis; ja hy noemt hem het eerste Arcanum, is de ☿ vitæ; het tweede Arcanum is prima materia: Het derde Arcanum is den Lapis der Philosophen. Het vierde is de Tinctuur, waar uyt ☽ tot Gout word gemaakt. Nb. De ☿ vitæ is de tinctuur des levens. Paracelsus segt dat de ☿ vitæ, ♂ in zijn eerste materi komt te brengen, ende maakt dat het volkomen in zijn materia ☉ komt; also verjongert ook Rebis ofte ☿ vitæ het ☉, ende formeert dat in zijn eerste wesen van ☉ ofte ☿, en wederom in ☉; also is 't ook met alle Metallen.

Dusdanig is dan ☿ vitæ, of Rebis, en word het eerste saet daar van ☉ en ☽ vruchtbaar gemaakt, ook andere metalen tot een volkomen metaal, doch dit kan niet geschieden spreekt hy, als door dik Cohoberen op de materia, met hare jonge materia te bevochtigen, anders word Rebis ofte ☿ vitæ niet bestendig met zijn lijf, want hoe dat de aarde met zijn ☽ of vitriol meer

bevogtigt wort, dies te meer vrugten heeft men ook te verwachten, dat kan men sien aan alle de vruchten des Lands, want sy zijn eerst van 't ∇ voortgekomen, en daarom moeten sy door het ∇ onderhouden worden; also moeten de metalen met het metalische Sout ook besprengt worden; doch in dese saken ben ik noch geen meester; so dat ik dese saken van grooter meesters sal laten bewerken, want ik schrijf alleen van de Goddelijke Natuur, die ons sal leeren.

Wy seggen noch, gelijk de Son aan den Hemel is, dat een levendig Δ ook het leven geeft aan alle vruchten des Lands, also is 't ook met het Gout der Metalen; soogy groote Philosophen zijt, kont gy dit verstaan, dan 't is anders niet als 't Sout der Metalen, dat is ook Δ ; ende dit word Gout genoemd van alle oude wijse mannen.

Dit $\odot$ ofte Sout, is in der waarheid in de volkomen Metalen, soo als ik kan begrijpen, want ik heb verscheide maal een Sout uyt de Metalen gemaakt, doch het eene Metaal sijn Sout is beter om de Medicijnen uyt te werken, want hoe nader het Metaal by de Sonne is, hoe rijker het den $\propto$ maakt, om also tot de Medicijnen te komen.

Dit Sout, waar van ik handele, is by de oude wijzen genoemd $\propto$ der Philosophen, om dat in sijn openinge alle kleuren van de gantsche natuur

ofte *KONINGS FONTEIN*. 13
tuur ons daar te voorschijn komen.

Deze verwen komen door de kracht des Δ ; ik zegge noch, hoe een materi meerder kleuren van hem geeft, daar door is ook wel te begrijpen, dat 'er een groot Δ in zijn moet: Daarom seggen de oude wijzen, dat het Gout een puur Δ zy, om alle sijne kleuren, die daar in gesien worden, ook moet gy weten, dat het Δ so in 't Gout is, veel edelder is dan gemeen Δ , dat wy dagelijcx gebruyken, daarom en kan het eene Δ het ander niet verbranden. Maar soo 't eene Δ by het ander komt, dat van een natuur is, dan word daar een grooter Δ uyt in sijn krachten.

Het Δ dat in 't Minerale Rijk is, heeft een ander natuur als hout ofte kolen, 't heeft ook een onderscheyd tusschen alle ander Δ , 't gene men Δ soude mogen noemen, want het brengt door sijne werkinge alle Metalen aan 't licht, die in 't aardrijk hare wooninge hebben, ende dit Δ is de Φ der Philosophen. NB. Hoewel in de gemeene Φ een groot Δ is, soo is dat nochtans niet by 't voorige te vergelijken, want soo men het Δ uyt de gemeene Φ trekt, dan is 't geen Φ meer, maar een doode aarde, die geen kracht en heeft; so dat het vyer is 't leven van alles; yder in sijn natuur.

Om de vrienden deser konst te voldoen, soo moet ik alhier in voegen de woorden van Para-

B 3

celsus;

14. *SILVERE RIVIER*,
celsus, dewelke spreekt van ☿ in zijn derde boek,
daar hy handelt van de Berg-krankheden, p. 35.
dat de ☿ zy een Metal en eeuwige Luna daar geen
doodt in is, tot op den jongsten dag: Want 't vyer
dat in ☿ is, doet hem-geftadig in beweging
houden.

Paracelsus pag. 212. spreekt dat het ☉ en ook
☿ een Δ zy, doch gebonden; want hy noemt
Gout een gecoaaguleerde ☿. In zijn Berg-boek
pag. 28. so kan men seer licht oordeelen, waarom
dat den ☿ hem liever by 't ☉ houd, als by an-
dere Metallen; de reden is na't seggen van Pa-
racelsus, om dat sijns gelijk malkanderen be-
mint; hier van genoeg voor desen tijd.

Het ☉ commun heeft ook een Δ in hem,
ja de gemeene ☉ is ook het huys van 't Δ ; van
gelijken den ☿; en soo is 't met alle dingen
der aarden, als mede den wijn heeft ook Δ en
swavel; van gelijken ook alle Metallen hebben
swavel in, doch yder na zijn aart en natuur; soo
dat alle dingen door sijns gelijken voort-ge-
bracht word. Als swavel brengt swavel voort,
en van sout kan men sout maken; hier in be-
staat de konst.

De wijn dan is een Rivier, waar in het Δ
des levens is opgesloten, 't welk gy kont lesen
in 't tweede Cabinet pag. 61. alwaar van den
geest des wijns overvloedig is te sien, wat men
daar mede in de Metallen en Mineralen kan
doen,

doen, om alſoo hare Medicinen, die daarin verborgen zijn, ten voorschijn te brengen : Dit is de ware en rechte Magneet.

Men leeft doorgaans in de Philosophische Boeken, dat haren Steen niet in 't gemeene ☉ is, als ik ook ſelver bevonden hebbe. Rosarus de Philoosooph spreekt, dat uyt een ding de Medicinen niet kunnen gemaakt worden.

Hierom ſpreken die Philosophen, dat haar Gout en Silver is niet het gemeen Gout ofte Silver, doordien dat haar Gout en Silver levendig is, en het gemeen Gout en Silver dood; derhalven moet men den rooden ſwavel in acht nemen, die van een Mercurialische natuur is, te weten uyt de ſuyvere Son.

Op dat ik de Vrienden bekend make, in wat voor een Mineraal dat die Mercurius is, ſo leeft in mijn Boek genaamt het Cabinet der Mineralen, pag. 52. daar ik handele van de onderſte tafel Hermetis, waar in de natuur ons is afgebeelt, alſo dat wy alhier daar niet van ſpreken en ſullen; Ik zegge noch dat in deſe konſt niet te doen is, by ſo verre als gy niet hebt den Mercurium der Philosophen, die in Rebis woont; ook word hy genoemd ☿ en gout; ſomwijlen ♀, die door Mars en ♄ is voortgekomen. Daar van Baſilius ſpreekt. Deſe twee zijn het huys van Mercurius, doch ♂ ſlaat met ſijn Sweerd de hoofden af; waar van men leeft

leest by Basilius in zijn elfde sleutel, so gy daar selver in zijn Boek kont sien. Op dat ik wederom kome tot $\S$ der Philosophen, en niet de gemeene, soo sal ik u e. bekend maken, dat in mijn Boek genaemt het vervolg van 't Cabinet, pag. 40 en 41. te lesen is. Wat voor een $\S$ dat ons Basilius voordraegt, daar uyt den grooten steen moet gemaakt worden, alsoo dat gy moet in acht nemen, wat ik alhier in dit volgende bekend make, want hier uyt sult gy sien wat God in den Antimonium en Mars heeft geleyd.

Om een bloet-rooden oli uyt $\S$ te maken, soo tot veele saken in de Medicinen kan gebruykt worden; en konst der Philosophen.

R. $\S$ 1. pond; stampt die klein; dese sullen met $\S$ gesmolten worden, (als ik in de goude en roode Leeuhebbe geleert,) tot een Regulis; dit sal klein gestampt worden na de konst; hier onder anderhalf pond $\bigcirc$ gedaen, en onder een gewreven tot alles klein is, dan in een smeltkroes gedaen, en in een tamelijk Δ uyt laten branden, tot alles zy een kalk; dan neemt de kroes uyt het Δ , en laet de materi kout worden, die gy uyt de kroes sult doen, en dan moet gy 't klein stampen tot een poeder. R. Van dit poeder 1. pond, en $\times$ anderhalf pond, dit onder-een gewreven, en na de konst gesublimeert, tot dat het boven in 't glas komt soo wit als een sneeu. Nb. Gy moet met het Δ soo lang aanhouden tot

tot dat alles op gefublimeert is, dan moet gy het Δ uyt den oven doen, op dat het glas kout word; neemt het dan uyt, en slaat het glas aanftukken, 't gene op de grond leyt, is niet als aarde, die niet meer nut is, werpt defelwe wech. Nb. Het gefublimeerde fult gy noch eens opjagen, als vooren, foo hebt gy den oprechten geest van ♂ en ♀ .

Recept. De flakken, die gy van den regulus hebt afgeflagen, moet gy klein stampen, en door een seeve foo fijn builen als ftof, dat fy bequaem zijn om tot het voorige te gebruyken.

R. 1. Pond pot-afliche, die fal in ∞ gefolveert worden, en dan door een papier gediftilleert na de konft, tot dat defelve helder is: In defe looge fal dat poeder, dat vande flakken is gekomen, gedaan worden, op een foet Δ in een aarde potje gekookt, tot dat alle de ♀ zy geopent, en het ∇ uyt den rooden is; doch in 't aanfien is 't donker. Als gy dat begint te fien, fo giet dat ∇ van de aarde, en doet andere verfche loog daar op, foo bekomt gy in 't laafte door 't koken alle den ♀ uyt de aarde. Nb. Gy moet dit in 't koken met een ftok altijd om roeren, foo trekt de loog dies te beter uyt de aarde; als gy dan fiet dat het ∇ hoog van kleur is, foo giet het af, en laat het finken, dan fult gy een bruin-root poeder op den grond vinden, 't welk gy daarna met foet ∇ fult af fpoelen. Nb. Gy

C

kont

kont het selve in een wit papier doen, so loopt het sout dies te beter van 't poeder, en word geheel soet, dat gy daarna op een klein Δ sult in droogen. Nb. Dit poeder geneest de roode Bloetgang by alle personen; men geeft hen hier van 1, 2, 3, 4, 5, a 6, ende meer granen in, na dat de Krankheid is, 't welk een ervaren meester weten moet, want dese Meditine heeft in die Krankheden sijns gelijke niet, daarom die deselve gebruyken wil, moet dat met voorzichtigheid doen.

Wy treden nu tot de t'samen-settinge van onse poeders. R. Van 't witte poeder 8. loot, en 6. loot van 't roode poeder; dese alle onder een seer klein gewreven, daarna in 't glas gedaan en gesublimeert na de konst, soo sullen die Poeders op sublimeren, en beneden in 't glas sult gy dan een aarde bekomen, waarin dan het Sout is, 't gene gy dan met gedistilleerde $\times$ sult uyt trekken, ende door een papier moet laten passeren na de konst.

Dese gefouten $\times$ sult gy alsdan op 't gesublimeerde poeder doen, en laten dat solveren in een kolf met sijn helm, hier naar dan distilleren na de konst, soo sal 'er eerst een slappe $\times$ over komen, hier naat komt een nevel; waar onder den rooden oli is, die gy in een drooge voorlegger sult op-vangen; want soo U voorlegger niet droog en was, so soude den oli tot een

een witte melk worden, dan was den oli bedorven, ende hy soude niet goet zijn; hierom neemt dit wel in acht, wat ik hier schrijve; Paracelsus seide, dat sodanigen oli het ☽ in ☉ soude graderen, en 't ☉ in sijn hoogste graad; wat hier nu van is kont gy onderzoeken; doch dese oli heeft mijn vele moeyten gekost, eer ik die selve hebbe gevonden, doordien men by andere daar niet van kan lesen: Paracelsus schrijft, datmen een oli uyt den ☿ door ☿ sublimat sal maken, en dat men hier uyt een oli sal distilleren na de konst, dat sodanigen oli het ☽ in ☉ soude gradeeren, 't Gout in sijn hoogste graad; desen voorsz oli hebbe ik ook verscheide malen gemaakt, doch de volkomenheid daar niet in gevonden, of 't nu is dat ik het gebruik niet geweten hebbe, so is 't mijn schult mogelijk geweest, dat ik dien oli met sijn toegehoorig water niet hebbe kunnen openen.

Ik geloove soo ymand den voorigen witten oli konde maken, en deselve met den ☿ van ☉ binden, dat dan een andere Medicijne voor den mensche soude moeten volgen, soo ik recht hebbe; want desen witten geest is 't rechte Sout van ☿ en ☿, en soo wie dit Sout kan maken, sal ook leer wel weten op wat voor manier dat hy den ☿ van ☉ daar mede sal binden.

Ik segge noch, dat daar meer in verborgen is als ik sal seggen, 't welk veele haar niet souden

konnen inbeelden; en 't gene dat ik alhier leere, hebbe ik met mijn eygen oogen gezien, te weten, dat $\odot$ $\mathbb{Z}$ $\mathbb{J}$, en $\mathbb{H}$ sout in hebben, doch 't is geen gemeen sout in smaak, noch niet in 't aansien, maar veel eer een aarde; die ook noch een $\mathbb{A}$ soo root als bloet in heeft, doch gy moet niet gedenken, dat ik spreek van dien rooden oli, die gy uyt die slakken van $\mathbb{J}$ hebt bekomen, als vooren is geleert.

Want dese $\mathbb{A}$ is bestendig in 't Δ , soo dat de andere in 't Δ noch verbrand, en dese niet; ook is de aarde wit, daar dese $\mathbb{A}$ in is, deselve komt te voorschijn met de geest van sijn huys; dat is, uyt gedroogde steenen, die in haar hebben een Δ , ofte soo ik 't op het alderklaarste mag seggen, soo is het Δ , steenen $\textcircled{O}$, en dese openen dat huys, alsdan komt de $\mathbb{A}$ te voorschijn, donker-root als verbrand bloet, en dit is de $\mathbb{A}$ van $\mathbb{X}$, die dan door 't Δ en ∇ gesuyvert word, en dan by sijn corpus sal blijven, als die daar by word gebraden, en tingeert sijn eygen sout, dat ik hier te vooren ook $\mathbb{X}$ genoemd hebbe, dat anders niet is als sout der aarden, 't welk uyt de Mineralen te voorschijn is gebracht.

Om de $\mathbb{A}$ van $\mathbb{Q}$ te bekomen.

$\mathcal{R}$. $\mathbb{Q}$ soo veel als gy wilt, ende gemeene $\mathbb{A}$, dese verbrand t'samen, daarna neemt soo veel gemeene $\textcircled{O}$, en smelt het onder-een, tot het

het alles gesmolten is, alsdan neemt 2maal soo veel $\times$, ende sublimeert alles. Nb. In dese moet gy wat gemeen ∇ doen, eer gy sublimeert of distileert, soo sal 'er in 't eerste een suur en sterken geest over komen, die gy sult behouden in een glas, de aarde die beneden is sal met regen-water het sout af-soeten, soo hebt gy de gebroken ♀ besonder, die gy door een sijlt papier sult laten gaan, soo sal de ♀ van ♀ in 't papier blijven, die gy dan droogen sult, en sal alsdan soet zijn; en een goede Medicijne voor veele gebreken.

Dese ♀ neemt dan en die voorige geest, en lost die ♀ op van ♀ , die hemels-blaau sal zijn, welke gy dan daarna door een papier sult doen, soo is die doorsigtig seer schoon; distileert desen geest daar van af, so bekomt gy een schoone ♀ van ♀ , die sijne deugden heeft in veele saken; doch wie dese kan maken, sal ook sijne deugden wel vinden, soo inde Medicine als andere Konsten, soo dat ik onnodig achte daar van meerder te schrijven; door $\ominus$ en $\times$ kan men ♂ sijn roode geest bekomen, die ook sijn deugden heeft in Medicijnen.

Door $\times$ worden alle Metallen geopent, en ook gesublimeert; door sout worden alle harde dingen geopent en gebonden.

Men kan door ♀ sublimat een oli uyt den ♂ distileeren, die men tot driemaal na de Konst sal

rytiferen, soo is 't helder als een kristal; die nu ons ∇ kan bereiden, dat den kouden drank word genoemd, die sal bevinden waar van ik in mijn voorige boeken geschreven hebbe.

Want dit ∇ maakt de ♀ bestendig in 't Δ , so dat die niet sal wijken uyt het Δ , die nu so kloek is, dat hy het sout van ♂ heeft, en dese ♀ daar mede kan openen, die sal dat te sien bekomen waar van Sendivogius spreekt, dat hem H als een spiegel toonde, daarin hy de gantsche natuur bloot sag.

Als gy dan soo verre bent, moet gy onse $\times$ leeren maken, die dan 't huis van die ♀ opent, so sal 't geschieden, dat gy sijn puure ziele onkten voorschijn brengt uyt sijn bestendige lijf, en ♂ die ook met konst word gemaakt, ende op sijn hoogste moet gesuyvert worden, eer gy die by 't lichaam brengt, ook moet gy het lichaam van den ♀ suyveren, anders soo neemt het lichaam de ziel niet aan, en dit is in 't kort gehandelt van ♂ en ♀ . Wy seggen dan so wie inde hitte en warmte het ∇ kan doen bevriesen, en de geest daar van kan scheiden, die heeft een groot werk in de Konst der Metallen gedaan; want soo dat gedaan word, soo sal 't lichaam van de ziele vry en vluchtig worden, dat is, van den doode levendig; also sal de ♀ licht smelten in 't Δ , hier by moet dan gedaan worden geopent $\odot$, dat door de geest van ♂ is gedisti-

ofte **KONINGS FONTEIN.** ♂
 distilleert, soo sal 't $\odot$ tot een bruyn poeder
 worden, dat daarna door den geest sal gekomen
 zijn, also dat het Gout ook vluchtig word, dat
 het selve sal in de lucht op vliegen, als menig
 dulle Alchimist doen wil, die het Gout over
 den Helm wil jagen; en dat is de meeninge niet
 van de oude mannen, maar dat het selve met de
 ♀ Philosophorum hem vereenigt; want die is
 van naturen vluchtig; daarom seggen sy dat
 men het bestendige en vluchtige sal koken, tot
 dat die twee een worden, ende also kunnen sy
 het $\odot$ vluchtig maken; dat is de gantsche konst
 van 't werk.

Men siet dan door het koken van de Son aan
 den Hemel; dat die alles door sijn hitte in het
 aardrijk gaar kookt, door 't ∇ der nature, en
 sodanig is 't ook in dese konst, dat wy door 't
 ∇ der nature moeten onse ♀ met het Δ van 't $\odot$
 ook handelen, en by so verre dat niet gedaan
 en word, dan kunnen wy geen voordeel doen
 in ons werk der Medicinen.

Volgt dan de natuur en gy sult niet dwelen,
 want sonder koken sal 't de natuur niet voor
 den dag brengen; gy weet seer wel, als een spijs
 niet met behoorlijk natuurlijk Δ gehandelt
 word, so sult gy geen bequame spijs krijgen
 om te eeten, soo is 't ook met de ♀ , die met de
 ♂ van 't Gout word gekookt, als die op sijn
 rechte tijd met sijn toebehoorende Δ niet
 word

word gekookt, so sult gy geen goede Medicine bekomen.

Dit ∇ waar van ik handele, heeft het $\odot$ selver voortgebracht, ende dit ∇ maakt de Φ noch sterker in sijn materi, alsoo dat water en aard sijn uyt een fontein voortgekomen, doch dit ∇ word door konst uyt de Φ voortgebragt; dese Φ is niet gemeen quiksilver, maar het gemeene is daar door voortgekomen, waar van ik noch in 't vervolg sal handelen.

Zijn de fouten ook geen Φ , is de lucht ook geen Φ , is 't Δ en sijn rook ook geen Φ , zijn de Mineralen ook geen Φ , is de geest des werelts ook geen Φ , is de wind geen Φ , zijn alle wateren ook geen Φ , al wat leeft is dat ook geen geest en Φ ? wat wilt gy Alchimisten dan voor een Φ zoeken, daar mede gy de banden van 't gemeene $\odot$ opent, en tot een hoge medicine brengen kont? Ende op dat ik u soude dienen, soo sal ik de eygen woorden van Basilius hier in voegen, die hy ons heeft nagelaten vanden geest des quiksilver, in sijn boek genaemt de natuurlijke en overnatuurlijke dingen pag. 53. *dit is de eenige somma, dat sonder den geest ofte spiritus Φ , welke alleen de ware sleutel is om het corporatijche $\odot$ portabile te maken, ook nimmer sonder dien geest Φ den Lapis Philosophorum sal gemaakt worden, by sulken oordeel laat ik het blijven.*

Nb. Dit zijn nu de eygen woorden, so ons Ba-

Ba-

Bafilus heeft voorgedragen van den ☿; want in dat selve capitel verhandelt hy, dat door desen geest alle Metallen kunnen in prima materia gebracht worden; leest hier van pag. 40, en 41. daar sult gy het selve klaar genoeg sien, soo dat ik daar niet meerder behoef van te handelen.

Wy keren wederom tot de Medicijnen, so gy een sweet-drijvende Medicijne wilt hebben, uyt den ☿ der Mineralen, so kan ik U geen bequamer voor stellen als uyt den ☿, en die moet gemaakt worden uyt sijn Regulus, 't welke sijn ☿ is; en op dat gy dese Medicijn moogt bekomen, so sal ik de handeling daar van alhier setten.

☿ ☿ ☉ ana.

Dese alle onder-een gestampt seer klein, als die dan also gehandelt zijn, sult gy die in een yfere mortier in de brand steken, met een brandende houts kool, en laten het dan uyt branden, tot alles is als een donkere masse; dese uyt gebrande materi sal dan in een smelt-regel gedaan worden, ende moetmen in een wind-oven laten smelten, tot alles so dunne is als ▽, en als gy siet dat kleine vonken uyt de tegel springen, dan neemt den tegel uyt en laat die kout worden, als hy dan kout is, slaat dan den tegel aanstukken, so sult gy den ☿ of koning in den grond van de kroes vinden, die gy dan van de flakken moet slaan, en besonder sult houden; de bovenste materi ofte flakken zijn ook een heerlijke medi-

D

cijn;

cijn; waar van in mijn voorige Schriften is te lesen, als in 't Cabinet der Mineralen, en ook in de goude Leeuw, pag. 130. daar gy van de flakken sult onderrecht worden, wat die in de Medicijnen doen, soo dat ik alhier daar niet van sal handelen, en dat om reden wille.

Nu om weder te komen tot onse sweet-drijvende Medicijn. Onse Coning ofte Regulus, die ook is de ware ☿ van den ☿, stamp hem klein tot poeder; weegt hier van een half pond, en neemt ook so veel ☿ sublimat, en vrijft die onder 't poeder van de ☿ des ☿, en doet het in een glazen Retort, set die in een sant Capelle, en na order gehandelt als de distileer-konst in houd, soo sal 'er in 't eerste een wit ∇ overkomen, daarna een witten nevel, onder welke uwen ☿ tot een oli sal voort komen; dat van de oude Philosophen genoemd word oli van ☿. NB. Als nu den nevel op-houd, soo is den oli ook over, dan laat het Δ uyt gaan, op dat het glas mag kout worden, dat gy dan den oli mogt bekomen; R. van desen oli een pond, en 4. pond spiritus van ☉, en giet by kleine deelen den geest van ☉ op dien oli, want het geest een geweldige arbeid op malkander, soo dat het gevaar lijd om uyt 't glas te loopen, en daar niet veel in sou blijven; 't welk my ook is gebeurt. Als nu dese twee materien t'samen in 't glas te vreden zijn, ende niet meer met malkanderen strijden,

strijden , soo set die dan in een sant-capelle , en distileert alle de vogt af, so sterk als gy kont, tot op de droogte toe, dan sult gy een bestendige ☿ hebben , dat een vande grootste Medicijnen is, naast den Lapis Philosophorum, om alle sware Krankheden mede te geneesen; doch die dese Medicijn weet te maken , sal ook sijne gebruyk seer wel bekend worden ; want dit moet gy weten , dat men door boeken seer veel leeren kan, maar door een ervaren meester word men beter geleert als uyt de boeken ; ook en sal een meester niet alles schrijven , wat hem bekend is, dat moogt gy wel gelooven.

Om een oli uyt den Regulus van ☿ te maken.

R. ☿ 1. pond, hier tegens sal genomen worden een half pond staal, hier uyt sal een Regulus gemaakt worden na de konst ; waar van ik in mijn andere Schriften hebbe gehandelt.

R. Dese Regulus een pond , en stampt die klein tot poeder , als 't mogelijk is, hier toe sal genomen worden een half pond ☉ , die alle onder-een gestampt, dan in een smelt-tegel ofte kroes in den brand gestoken, en als de kroes noch heet is soo moet gy die in een wind oven setten, en ter degen uyt gloeyen, tot alles is een witte kalk.

R. Dan dese kalk, en soo veel ✕ ana, stampt dese 2 onder malkanderen seer klein , doet

28. *SILVERE RIVIER,*

het poeder dan in een kolf-glas met sijn helm. NB. Als 't poeder in 't glas is, so moet gy dat met azijn wat nat maken, alsdan den helm daar op setten, die rontom met lutum dicht toe is, op dat de geesten niet door-dringen, want sy zijn seer scherp, als dan het glas so is toe-gerecht, so stelt het in een fant-cappelle doorgraden van het Δ , tot alle de vocht over is, daarna sterkt het ∇ , houdaan tot alles is op gesublimeert in een witte sneeu, en dat gy de Δ niet meer liet op komen, dan houd met het Δ op; laat den oven kout worden; het glas is gemeenelyk geborsten door de kracht der Medicijnen.

Als nu het glas kout is, soo neemt het crystallische sout daar uyt, al wat boven de aarde opgeklommen is. NB. Dese materi sal dan in een ander schoon glas gedaan worden, en als vooren met op sublimeeren gehandelt; ten tweedemaal in een fant-cappelle doorgraden van 't Δ , tot dat alles is opgedreven; dan laat het Δ uytgaan, en als 't voorfz. glas kout is, so salder in de grond van 't glas een steen zijn, die gy dan klein sult stampen, ende op een glase tafel in een vochtigen kelder leggen, en tot een oli laten smelten; dit is den Regel-oli van ♂ uyt de ♀ van den ♂ : dese heeft de kracht om alle sproeten en vlekken, uyt het aangesicht te doen wech-nemen, ook vande handen alle wratten. NB. Als men een weinig gemeen ∇ in

in defen oli doet, dan bekomt men een poeder; dit afgefoet met gemeen ∇ , en daarna afgedroogt; hier van 2 3 a 4 granen ingenomen tegens alle fware koorsfen; verdrijft die door Gods genade: Dit heb ik felver bevonden.

Dit is nu de rechte $\mathfrak{X}$ van $\mathfrak{M}$, en de geest van 't Mineraal van $\mathfrak{O}$, dewelke sonder $\mathfrak{X}$ sublimat is gemaakt; ik soude defen oli niet gevonden, noch soo veele moeyte niet aangewent hebben, maar ik meende den steen der Wijsen daar uyt te maken, maar 't is my niet aangegaan, of ik nu de rechte manier niet hebbe gehad, om te bewerken, is by my noch onbekent, doch ik wil anderen dese saak beveelen, die meerder in dese konst zijn; want mijn saken zijn in de Berg-werken, daar ik ten deele verstand van hebbe.

NB. De geest ofte spiritus so boven in den helm is, is seer wit als de snee, dese $\mathfrak{A}$ is de rechte quintessenii van de $\mathfrak{X}$, dese moet ook aan de lucht solveren tot een aq. Welk ∇ is de geest vande wereld, daar alle oude Philosophen van schrijven.

Ook noemt Basilius defen geest, in sijn tweede Sleutel, sijn Adelaars Vederen, ofte ook sijn Sneeu die op de Alpische gebergten komt; die door de groote koude daar befrist.

Als gy nu defen geest met den $\mathfrak{A}$ van $\mathfrak{O}$ konde in eene unie brengen, so sult gy een wonder-

derbaarlijke Medicijn bekomen, daar van my niet is toe-gelaten om verder van te schrijven.

Ik zegge noch, dat ik al te veel voor ondankbare quade menschen gedaan hebbe, in 't licht der nature; want God heeft my gegeven een mildadig gemoed, een oprecht herte aan alle vrome oprechte Philosophen, en die en sullen my niet haten, dat ik de saken der Medicijne, soo goed-hertig aan alle oprechte Doctoren mede deele, en de Medicijn-Meesters openbare, daar ik geen glori noch dank van hebbe; doch mijn eer bestaat niet in menschen, dan die moeten sterven; maar die de natuur door de kracht Gods verstaan, sullen mijn eer genoeg geven.

De Natuur is een dienaar van God, en wy zijn geboren na den Beelde Gods, soo moet de natuur ons dienen en eeren, en wy worden door haar geleert en onderhouden door de Genade Gods. Hierom seide Paracelsus, de natuur kenne ik, en sy kent my, door de natuur ben ik, en alle dingen der gantsche wereld, voortgebracht, door 't bevel van de eeuwige God, die hemel en aarde heeft gemaakt door Sijn Woord. Also is ook het sout voortgekomen; daarom spreekt Basilius; sout maakt bestendig en vluchtig; dat is, by so verre, dat sout niet door 't Δ werd gedoot, en daarna niet door sout word opgewekt, so sult gy geen voordeel van 't sout hebben; want sulke geesten door-

dringen

dringen het gantsche lichaam van den mensch, ende openen alle verstopte deelen des gantsche lijf.

Wy keeren wederom tot de natuurlijke dingen, die ons van God zijn voorgedragen; ik segge noch dat de ☿ is een onverbrandelijke ziel, ja een blinkent corpus, die de lucht in heeft, het welke niet en sterft; de Philosophen noemen dese ☿ een geest van de wereld, ook een Δ dat niet verbrand.

De oude mannen seggen, datmen de Elementen niet anders sal soeken te trekken dan uyt de Δ van ☿, ende anders niet: Hier van spreekt Basilius doorgaans in zijn Schriften, dat menijnen geest niet sal soeken in de gemeene Elementen, als hedendaags nu de Alchimisten doen, soekendeijnen geest inde gemeene lucht, ende in 't laatste bekomen sy niet anders als lucht, ofte een phlegma, daar geen kracht van Metalische natuur in te vinden is, en also zijn de goede Meesters bedrogen.

Door den geest van $\oplus$ word den talk tot veele saken in de Medicijnen gebruykt; de gebrande Wijnsteen in gemeen ∇ gesolveert, en dan door een filt papier gedistileert, so is 't ∇ geheel klaar; hier sal levendige Ψ opgesolveert worden, dan door een papier als boven is geleert, gehandelt, so sal de loge schoon root zijn, soet van smaak, en niet scherp op de tonge.

tonge. Nb. Men kan dese loge op soet Δ indroogen, so bekomt men een soet sout, dat sijne deugden heeft in de Medicijnen; doch die dit kan maken, sal sijn deugd wel leeren kennen, so in graveel als in andere krankheden.

De oude Philosophen seggen, dat 'er geen ∇ is, dat de Metallen solveert, als het gene, dat van de Metallen is gekomen. Nb. Dit ∇ heeft sijn woninge in 't sout der Metallen, en word uytgetrokken van de onvolkomene corpora, daarom word het genoemd *assot*, dat is een sodanige vocht, daar van alle Metallen zijn voortgekomen.

Dese Vocht word ook $\propto$ genoemd, ja somwijlen $\propto$; hier na is 't ons $\odot$, $\oslash$, en diergelijke; dat doch in der daad anders niet is als ∇ vande Metallen; ja dese $\propto$ is een slijmig ∇ , dat is een moeder van de $\propto$. Nb. De oude Mannen seggen, dat uyt de gemeene $\propto$ ende $\propto$ niet iste maken, dat tot de konst der Philosophen dienlijk is, en dit hebbe ik ook met schade onderhouden, want mijne gedachten waren, dat ik wilde maken het gene dat de Philosophen niet hadden kunnen doen, dat is yet uyt een ding voort te brengen, daarin niet te vinden is; want dat niet heeft kan niet voort-brengen in dese konst; daarom moeten de Vrienden in geen bastarden volkome erfgenamen soeken tot 't Rijk des Konings, want hoewel dat de bastarden van

van 't Rijk zijn voortgekomen, so hebben sy doch geen deel in 't Koninkrijk, als de rechte Erven des Rijks: Ende om U Vrienden te doen weten, wie de rechte erfgenamen zijn van 't Rijk der Metallen, dese zijn *Sol* en *Luna*; want haar moeder en vader zijn ☿, die op alle plaatsen is; dese onse ☿, word uyt de Lucht tot ons gebracht, in de gedaante van een melk-verwig ♀, dat niet anders is als lucht, en is voortgekomen door 't Magneet van de natuur; en dese ☿ heeft voortgebracht ☉ en ☽, welke twee zijn de rechte erfgenamen van 't Rijk der Metallen.

Soog y nu neemt bastarden, dat zijn ♂ ♀ ♀ en ♀, so sult gy bastarden voortbrengen; neemt gy de kleine bastarden, dat zijn ♂ ∞ ♀ ☉ ☉ ✱, dan sult gy met onsen ☿ ook niet uyt rechten; want gy moet weten, dat de ☿ niet meer heeft als een Soen, die sijn Rijk mag beerven, ende anders geen: Waar van ook Senodivogius spreekt in 't Tractaat van den ☿, daar gy dat moogt lesen.

Ik segge noch, die den geest van ☿ met den ☉ van ☉ kan unieren ofte t'samen binden, dat die nooit kan gescheiden worden, en dan hebt gy de Medicine der oude Philosophen; doch ik ben noch geen Meester in dese konst, so dat ik maar schrijve volgens de natuur der Metallen, en niet na mijn fantasie, als veele menschen my na-geven,

B

ven,

ven, dat sy nochtans valschelijk moeten liegen, want ik schrijve niet meer als my van God door de konst is geopenbaart; het is mijn schult niet, dat alle menschen geen groote klompen Gout kunnen leeren maken; want ik die konst selver niet hebbe, hoe soude ik die dan aan een ander kunnen openbaren; maar wat aangaat een goede Medicine uyt Mineralen en Metallen voort te brengen, daarin kenne ik my noch by-na bequaam genoeg, ja ook in Berg-saken soude ik het mijne noch doen na behooren, also voordesen mijn beroep, in vreemde gewesten, anders niet geweest is als Berg-meester te zijn vele Jaren, maar nu den ouden dag komt, kan ik sulcx soo niet doen, om over de groote Zee te varen; want in die Landen is wat anders te doen, als hier in Europa, daar men veele oogen-dienaars heeft. By Koningen, Vorsten, Princen, Graven, die het meesten-deel door oogendienst onderhouden worden; word een eerlijk Man, die geen kleed van aansien heeft, niet geacht; diergelijke Historie heeft men van Paracelsus aan 't Hof van den *Keizer tot Weenen*, want als hy ontboden was, en geen kleed van aansien hadde, so hebben de Doctoren (die met hoogmoedt waren vervult) Paracelsus verciert met kleederen van laatdunkenheid, waar door dat hy stom was geworden, ende sprak tegens de kleederen, dat die den Keizer souden antwoorden;

den; waar over den Keizer is toornig geworden, om dat hy geen Antwoord van Paracelsus bequam over sijne Krankheid; doch Paracelsus heeft mogelijk gedacht het schoone kleed soude alles doen, om den Keizer te genesen van zijn Krankheden; welke Histori bekend is by alle geleerde Mannen, die Vrienden zijn van de ware Medicijnen, sonder dewelke in de konst der Philosophen niet sal gedaan worden, te weten, om alle Krankheden der menschen te genesen. Na. Men solveert Roomsche $\oplus$, of blaauwe $\oplus$ in ∞ , tot dat de $\oplus$ is tot een blaau ∇ ; dit moet dan door een papier gedistileert zijn, tot alles klaar is. Na. In dit aq. sal oli van $\square$ gegoten worden, so sal 't alles stremmen en dik worden; men moet dan gedurig so veel oli van $\square$ daar in gieten, tot alles stil staat, en niet meer op malkander werkt, laat dat dan een dag en nacht staan, so sal 't wat scheiden; neemt daar na een filt papier, ende distileert de vocht van den $\triangle$ des $\oplus$, die in 't papier sal blijven, die gy dan met gemeen soet ∇ sult af soeten, tot alle de soutigheid van de $\triangle$ is, welke gy dan aan de Sonne moet laten droogen; dit kont gy inde Medicine gebruyken, na dat het gelegen is. Na. Door gefilterde aq. moet gy op soet $\triangle$ laten indrogen, so bekomt gy een soet sout, dat van veel is gesocht, maar van seer weinige gevonden, het welk groote kracht heeft in de

36 **SILVERE RIVIER,**
Medicine, om alle graveel en diergelijke Krank-
heden te genezen; doch gy moet dese Medicine
met verstand maken, en ook gebruyken.

*Een Medicine uyt de ☿ der Mineralen, ende
de ♀ van ♀.*

Neemt oli van ☿ Mineraal; hier in opent de
♀ van ♀, so sal 't tot een groene Gomma ofte
oli worden; desen oli ofte gomma kan genezen
alle kankereuse schaden; het zy dan hoe dat
sy voorkomen, soo kan desen groenen oli daar
meester van zijn.

Nb. Gy mocht meenen, dat dese oli so licht
zy te maken, 'twelk so niet is; want door krachte
van Δ word die voortgebracht uyt sijn minera-
lische holle, en door de lucht wort hy ten ander-
maal geboren, en so bekomt hy zijn leven en
kracht om andere doode dingen levendig te ma-
ken, waar van noch in 't vervolg sal gehandelt
worden; 't is genoeg voor de ondankbare Mee-
sters, dat ik dese Medicine mede deele van
goeder herten, want die Medicine is met geen
gelt te betalen voor den gene, die in de wond-
artzenye om moeten gaan; doch die dese kan
maken, sal sijn deugden ook wel leeren kennen.

Wy sullen ons begeven tot de exempelen der
Philosophen; die ons wijsen op haren ☿ en ♀,
also sy seggen dat daar de gantsche konst in be-
staat, ja sommige seggen dat de konst is in ☿

☿ ♀

⊖ ♁; andere seggen dat de Medicine word gemaakt uyt de Metallen; andere seggen uyt Mineralen; ook zijnder die seggen, dat de Medicine voort komt uyt sout, en alle dese seggen de waarheid.

Het ⊖ is de bas ende fondement van de gantsche wereld: Dit kan men sien in alle dingen die van God zijn geordineert, want als eenig ding tot asche is verbrand, en dat men door gemeen ∞ de asche daar in ontbind, soo bekomt men sijn sout daar uyt, ende hier door word ons bekend wat de materi is, daar door het word onderhouden; dit sout is de woning van de ♀, en sijn ♁; wie nu so verstandig is, om dit sout met een metallische ♀ in een unie te brengen, die mag voor een Meester deser konst gaan, want de souden zijn niet de ♀ der Philosophen, maar door de souden word de ♀ der oude wijze aan den dag gebracht; door dese sleutel komt de groote Medicine aan 't licht, en door geen ander middel; hierom houd het sout doch in eeren, dat ons so hooft word voorgesteld in alle Philosophische Boeken, p. 78. *In de splendor solis word gesproken dat het sout word uytgetrokken door de kracht der Metallen.* NB. Dat is, eerst word het tot een asche, en daarna tot een sout, ende dit is hare ♀.

Hierom seggen de oude Meesters, dat door de Sonne en het Sout der natuur bestaat de

gantſche Philoſophie, en hier door heeft ons Baſilius gerecommandeert het ſout, in ſijn 4.de Sleutel, doch in eeren te houden; Ik hebbe alle mijne Medicinen door ſouten bereid, ſo dat ſonder ſout geen oprechte Medicine ſal gemaakt worden: Een ſeeker onbekende Philoſoph komt ons voor te ſtellen 4 ſouten, die Paracelfus gebruykt heeft; hy noemt deſe ook wateren, ende daar door heeft hy alles gemaakt, als ſijn groot en klein circulier ſout ofte ∇ , ende dit komt uyt gemeen ſout, het word ook genoemd het ∇ alkaheſt, ende de Philoſophiſche $\propto$. Na. Dit water alkaheſt word uyt de quikſilver; hier uyt word de $\propto$ der Philoſophen; dat alle geſchied door 't ſout der Metalen, en anders niet.

Als men Θ , en levendige Ψ onder-een ſtamp, ende dat in een wind-oven uyt brand; hier na deſe materi in $\approx$ geſolveert, dan door een ſilt papier gediftileert; dit aq. dan in een aarde-pot op een klein Δ af laten rooken, tot alles is in een droge maſe, word het tot een aangenaam ſout, niet corroſiſ, maar op de tonge lieflijk van ſmaak; dit ſout kan door geelt van brandewijn in een heerlijke Medicine gebragt worden; ſijn gebruyk is tegens graveel en ſteen der blaſe des menſchen; die deſe maken kan, ſal ook ſijn deugden ſeer wel leeren kennen.

Als men wijnſteen met kalk t'ſamen brand,

en

en dan met soet ∇ uyt loogt en in-droogt, als vooren by 't gemeene sout is geleert, so be-
komt men een sout daar vele konsten in verbor-
gen zijn, die ik hier na noch sal aanwijzen; doch
die het selve kan maken, sal sijn gebruyk ook
wel bekennen, so hy een verstandigh Doctor
is; want de oude Philosophen seggen, dat het
niet nodig is om alle wereld te dienen, daar men
geen dank van heeft.

Soo men gecalcineerde $\oplus$ in Urine solveert,
ende eenige dagen laat staan aan de Sonne, soo
word de $\oplus$ vluchtig, ende word tot een Me-
dicijnaal Sout; waar van ik noch in 't toe-
komende sal handelen; want ik kan alle de sa-
ken der natuur niet op een-maal verklaren, en
seggen wat in 't sout verborgen is.

Ik segge noch dat dese dry souden zijn de bas
en fondement der gantche konst der Medici-
ne, ja ook zijn 't eenige sleutelen, waar mede
men Metallen opent, om die in haar Medicinale
natuur te brengen: Dese souden zijn in dese
Tafel sol, $\ominus$ — $\otimes$, $\oplus$ — $\otimes$ $\oplus$, bent
gy nu Meester in 't Δ , soo sult gy bevinden
wat voor Medicijnen dat daar in verborgen zijn.

So gy een Mercurialische Medicine hebben
wilt, dan doet dese $\otimes$ in sijnen oven, en subli-
meert dan, welke sublimeeringe is een Gave
Gods, en wie dese niet weet, die is ook onbe-
kent 't ∇ , dat d' oude haren $\otimes$ genoemd hebben.

Voor-

Voorder soo moet gy weten , dat ♄ ende ♀ vol ☿ zijn, en worden daarom seer licht getingeert , dat men by ♀ en ♂ niet en vind , want hoe dat een Metal meerder ☿ heeft , dieste beter die ook te tingeren ofte veranderen is in een ander gedaante; want so veel ☿ als Metal heeft, so veel sal getingeert zijn, en niet meer, spreekt Basilius: Voorders so moet gy weten, dat door dese 2? ☿ de natuurlijke ☿ tot een ∇ word gebracht. Waar van ik noch in't vervolg van dit Boek sal handelen , als ik sal spreken van de natuur der souten en hare wateren.

Wy fullen ons begeven tot de ware konst, en de oprechte Medicine , die in 't ☉ en in de ☿ der Philosophen verborgen is; waar van Basilius ook spreekt , seggende , *Dat de oprechte ☿ der oude wijsen is in 't ☉ , ende de geest moet uyt ☿ sijn gebracht, en sonder desen geest en sal den steen der wijsen niet gemaakt worden*; dit seid hy in sijn derde Berg-boek, pag. 166. *dat de ☿ is een moeder van alle Metallen*; hier uyt is nu wel te hooren , waar wy de materi moeten soeken, daarin de Medicijnen verborgen zijn.

Ende op dat ik tot voldoeninge vande Vrienden deser Konst, niet kan nalaten , om noch meerder licht te geven in 't Rijk der Metallen, so leest dese volgende reden, die ik U hier voorstelle. *Nb. Dat de ☿ en het ☉ zijn de ware materis deser Konst,*

In't

In 't Boek genaamt de Splender Solis, p. 114. Dat ☿ en ♀ zijn de Materien; ook door haar kracht word aq. ♀ gemaakt. NB. Het levendige ☿ opent den ♀ , die hem word by-gebracht door de Konst.

NB. In 't ☉ en in 't ☿ , ende het ▽ van ♀ is de Materi der Medicijnen, soo voor de Menschen als voor de Metallen.

Een ander Filosoofh spreekt, dat den oprechten asor ook word ♀ genoemd; dese is die hem met het ☉ in een corpus verbind.

Op dese reden spreekt de Grave Bernardus, pag. 488. Het leven van de Metallen is anders niet als den Hemel van ☿ ofte ☿ ; dese zijn anders niet dan het aq. van ♀ , ofte haren verborgen geest.

Van desen geest spreekt Basilius in zijn boekje genaamt Triumph-wagen, pag. 237. Alle dingen hebben hare prima materia ende beginselen nyt het ▽ , dat daar door 't △ word nytgedroogt, ende also dat ▽ in aarde verandert. NB. Die dit rechte nydrogen weet, spreekt Basilius pag. 239. die kan in korten tijd rijk zijn. Ik moet bekennen, dat ik tot dese tijd noch geen Persoon gesien hebbe, die Meester is geweest om 't ▽ tot een aarde te maken; doch op dat wy een onderscheid, tusschen het ▽ en de wateren maken.

NB. Daar is een ▽ , dat wy niet kunnen sien met onse oogen, ende nochtans is dat het alderkostelijkste in de gantsche Wereld, dat

• F alles

alles doet leven, ook het leven geeft aan alle dingen op de gantsche Wereld; ende dit ∇ noemt de gemeene man de lucht; en de Philosophen geven 't de naam, en seggen 't te zijn haar X , of 't ∇ van haar zee, dat de handen niet nat maakt; dit ∇ word door de Philosophische Magneetsteen getrokken, dese steen heeft sijn oorsprong door de X der Metallen; want ander X en heeft de kragt niet, die wel heeft de X Metallorum, want dese heeft de kragt om de lugt tot ∇ , ofte in ∇ te keeren, en dit ∇ word genoemd ons hemels ∇ , ja $\odot$ en D ; dit ∇ word geput ofte geschept in die tijd als de dagen op 't kortste zijn, en dat de donkerheid de overhand heeft.

Het tweede water is verborgen in 't corpuscoulout, dat de oude wijzen genoemd hebben het Cristalle Meer, ofte droge sout. Sendevogius noemt dit sout een aarde, in sijn Boek p. 45. en dese aarde sal haar ontbinden tot ∇ , welke is de X der oude wijzen. Nb. Ende dit ∇ ontbind het lichaam van 't $\odot$ en D . Nb. Ende dit ∇ noemt men de vochtige wortel der Metallen; dit ∇ is de vluchtige geest, dat in 't gulde ∇ sijn woning heeft; dit spreekt Basilus in sijn 5de sleutel, pag. 34. Ik hebbe tot voldoeninge aande Vrienden deser Konst, dese spreuken der oude in mijne Schriften ingebracht, op dat gy dies te meer licht soud bekomen in 't werk der nature; hier vooren hebbe ik gehandelt
vande

vande fouten, datse zijn een gecoaguleert ∇ ∇ ,
so dat een yder sout sijns gelijken voortbrengt,
ook zijn Magneet heeft tot zijn Metal:

Als den Vitriol is voor 't ♂ .

Dit groenspan is voor 't ♀ .

Den Aluyn is voor 't ♂ .

Den Salpeter is voor H_2 .

De Alkali is voor D .

Het $\ominus$ is by 't $\odot$.

De $\times$ is voor de X .

En dese fouten zijn tot dienst der Metallen,
om die selve mede hare onreinigheden af te
wasschen. waar door datse komen tot een rein
corpus, want door ∇ word alle onreine din-
gen gesuivert. Na. De fouten zijn anders
niet als een gebonden water, dat door de Konst
moet geopent worden, en alsoo in 't ∇ gestelt
sig aan ons vertoont, het welke wy dan tot
onse gebruyk hanteren in de Konst der Me-
dicijnen. Doch van dese saken hebbe ik door-
gaans in mijn voorige Schriften gehandelt.

Dese lichamen van de fouten zijn anders niet
als een witte aarde, gebonden met een suuren
slijmachtigen ♀ , daar-in heeft den geest zijn
wooninge, welke = wy moeten gebruyken
in onse Konst.

Daar zijn twee geesten, de eene is droog, en
de ander is vochtig, die hem in 't water ver-
toont; de drooge = word voor 't sout der Me-

tallen gehouden, en den natten ofte vochten voor het ∇ der Metallen, ende komen doch uyt een materi voort; maar sy worden beyde op een befondere manier gemaakt, ofte gefchept door de Konft des Δ , ende dobr de lucht.

NB. Dat door de lucht gefchept word, maakt levendig dat dood is; dat door de Konft des Δ getrokken word, dat maakt dood; hierom moet men voorzichtig zijn om fijn ∇ te fcheppen, ofte te putten, daar mede men de Metallen fal openen, in onfe Konft der Medicijnen.

Ik hebbe gefien, dat de fouten door de lucht tot ∇ en oli wierden, die met een fuuren foutgeest was bekleed; hier van fpreekt S. Vogius, pag. 36. dat dit ∇ is fwart, en bitter op de tonge van fmaak, ook heet op de tonge; dit ∇ noemt hy fijn $\propto$, want het is door de Metallen aan den dag gekomen.

Gy moet weten; dat de Metallen de macht fo wel hebben, om de Souten te openen, als de Souten de Metallen; ende by fo verre dat gy dit niet en begrijpt, fo fult gy tot de Konft niet komen, ook moet men in acht nemen, wat voor Souten en Metallen by malkanderen behooren te zijn, op dat de eene natuur met de andere over-een komt, anders en falder geen volkomen openinge gefchieden in beide de corpora, fo aan 't Sout als aan Metal.

Door

Door de Souten worden de Metallen in een Gomma gebracht; de Metallen brengen de Souten in ∇ , en dit ∇ word Sout der Metallen genoemd, en 't is in der daad ook soo; want het ∇ en verandert de plaats niet, maar de plaats verandert het ∇ , daar door bekomt het ∇ een andere naam, na dat het de plaats passeert, ook word het ∇ geverft ofte gecouleurd, na dat de plaats zy van couleur ofte statuur, ende also gaat het ∇ of Sout van d'eene plaats tot de andere, en word dan sodanig in 't sout verandert; want de Metallen hebben geen $\ominus$, maar een suuren Δ -geest, en dese geest word sout, ende $\S$ genoemd.

Ik hebbe de Metallen op verscheide manieren onderhanden genomen, maar mijn leven noch geen $\ominus$ in die gevonden, ende om dan te bewijzen, dat geen sout in de Metallen is, so neemt assche van H_2 , ende die solveert in $\approx$ gy sult bevinden, dat die assche geen sout sal geven, maar graauwe aarde, hoewel dat op een andere manier uyt dese loot-assche sout word gemaakt, dat by alle Drogisten het Sacharum van H_2 genoemd word, dat doch niet so is, maar alleen sijnen geest die neemt aan het sout, dat in den gedistilleerden $\times$ is verborgen; ende hier uyt maakt den geest van 't loot een corpus, inde gedaante van sout, doch dit is niet het sout der Metallen, maar men soude mogen seggen, dat

het sout des ✕ was, 't welk ook in der daad is; want als den ✕ word gedistileert, so gaat zijn sout ook mede over in de gedaante van lucht, ofte vochtigheid; die dan daarna inde geest van H word gecoaguleert tot sout.

Daar en is geen Metal, na het seggen van alle oude Philosophen, daar in men meerder sout soude vinden als in 't loot; doch ik wil dat toe staan, dat in H meerder geest van O gevonden word, als in de ander vijf $\odot$ ♂ ♀ 24 D ; maar dit segge ik na mijn verstand, so ik bevonden hebbe in mijne dagen.

Dog nu ik van de Souten hebbe gehandelt, sal ik eenige openinge voorstellen; die ons Isaakus Hollandius in zijn boekje genaamt *Magia*, p. 165 geeft; daar hy aldus spreekt; de Elementen maken hare Souten; de Elementen maken haar ∇ door 't sout alkali, dat door 't Δ is bereid. Nb. Daar zijn maar twee corpora; daar in men dese 2 Elementen kan bekomen, en in dese twee Elementen word Son en Maan geplant; dit zijn de woorden van Hollandius; ick segge na mijn oordeel, en ook na de Regel van de natuur, dat het corpus van 't $\odot$ is anders niet als O in zijn natuur, en dat het corpus van D is anders niet als H in zijn natuur. Nb. Doordien dat den geest van D kout is, also is 't ook met Saturnus zijn aart; hier tegens is 't $\odot$ in zijn natuur een onsterffelijk Δ , ende also ook de O ; want daarom

daarom kan hy niet in ruste komen; na dese ☿ volgt ♃; na dese ♃ volgt ♀; na dese ♀ volgt ☿; ende hier tusschen alle de Planeten is ☾ koning over haar allen in 't Rijk der Mineralen, ende Metallen.

Wy keeren wederom tot de Souten der Metallen en Mineralen; Ik segge dan noch tot voldoeninge in 't openbaar, by so verre gy ♃ en ☿ tot aq. kont brengen, dan sal dat U bekend zijn, waar van so vele Geleerde Oude geschreven hebben. Want dit moet gy weten, dat in ♃ en ☿ zijn de vier Elementen volkomen; dese hebben macht het Astralische Δ in 't openbaar te brengen, 't welk ons kan dienen in de konst, om also het oprechte sout der Metallen te bekomen.

Ik soude dit niet schrijven, als om dat ik gesien hebbe, dat uyt dese twee een Gomma te voorschijn quam, swaar in 't gewigt; doch ik hebbe dese niet verder ondernomen, om te weten, wat in hare wateren ofte souden verborgen is. Nb. De oude Philosophen hebben het centralische Δ, ofte sout, genoemd Jovialisches gevangnisse, daar in den koning der aarden gevangen genomen word, doch in 't volgende sal daar meerder van gehandelt worden.

De oude Wijsen hebben Jupiter voor een vader aller dingen gehouden, ende ☿ voor de Broeder van alle de Planeten, so dat dese twee de

de voornaamste zijn, om alles in goede order te brengen, onder alle sterren der Metallen.

Wy souden niet geloven dat ♄ en ♅ een en de selve natuur hadden als't ♄ ende ☉ ; van dese saken hebbe ik gehandelt in mijn Boek genoemd de Goude Leeuw, pag. 72. alwaar gy daar breeder van kont lesen, op wat voor een manier ik uyt ♄ ende ♅ gout voortbrenghe, om mede te vergulden; hierom segge ik noch, dat ♄ is een kleine morgen-sterre, daarom is ♄ by de Planeet van Sol, en ♄ onder het ♄ ; van de andere Metallen sal noch in 't vervolg gesproken worden.

NB. Dienu de Son van ♄ kan in een water maken, door den geest van ♅ , die sal bevinden wat kracht in ♅ en ♄ , ofte Saturnus Philosophorum voortgebracht is, want ik hebbe met mijn eygen oogen gesien, dat ♄ door ♅ kan een oli ofte ▽ worden; of dit nu dat aq. is waar van de oude spreken, is by haar in 't verborgen altijd gehouden.

Basilus spreekt in sijn Verklaringe over de 12 Sleutels, dat met den geest van ♅ , ende het suyvere Gout, den steen der Wijzen moet gemaect worden, voorder spreekt hy pag. 169. soo men de Medicinen maken wil, dan moet het uyt het metal des ☉ sijnen aanvang nemen, en met den geest van ♅ geopent worden; dit is ook na het seggen van alle ware oude Philosophen,

phen, dat men het ☉ in geen ander ∇ kan openen, dan in 't aq. ☿, want dit ∇ is als de moeder van 't ☉. En het is alle Alchimiften bekend, dat de ☿ hem onder alle Metallen vermengt, maar voornamentlijk alderlieft met het ☉, dat men by andere metallen niet en vind; want gelijk bemind gaarne fijs gelijk.

Inde ☿ is te vinden het Aftum van 't water Luna, ende in 't ☉ is te vinden het oprechte Aftum Solis, of het Δ van de Son overvloedig, dat in geen andere Metallen is te bekomen; hier van spreekt ook Bafilius in fijs verklaringe vande twaalf Sleutels, pag. 181. dat in 't Gout zijn alle kragten, die men in andere Metallen niet vinden fal, dat is te seggen, om de groote Medicine te maken, ook dat daarin is een tingerende ♀, 't welk in de andere niet is. Daarom fpreken de oude Wijfen, dat de Son is een Koning aan den Hemel, boven alle de Planeten; alfo is gout ook een Heer en Koning der Metallen, en ook het licht van haar allē.

Hoewel dat andere Metallen ook met ♀, en ☿ zijn begaaf, fo hebben fy geen beftendigen geest om te tingeren, want God heeft dat in geen ander Metallen geleyd, als in 't ☉; want ik vertrouwe, fo de groote Medicine uyt de gemeene Metallen en Mineralen was te maken, ik hadde al lange de gewenfchte uytkomst gefien.

Voorders fo gy mijn Schriften door-leeft,

G fult

sult gy bevinden, dat ik de gemeene saken al onderhanden hebbe gehad, doch ik ben noch geen meester in dese Konst, om alles te beschrijven, wat de eeuwige God in 't Mineralische Rijk heeft geleid. Maar dit kan ik nu bespeuren, dat men van een doorne-boom geen druyven sal mogen verwachten, want met schade word men geleert, ende door Konst word alles ondervonden, en door arbeid komt het ten voorschijn.

R. Regulus van ♂, die door den ☿ is te voorschijn gebracht, als in de Groene Leeuw, pag. 65. is geleert die te maken, aldaar sult gy de Handelingē lesen, so dat ik die alhier niet nodig achte, weder te beschrijven; uyt dese Regulus kan door ☿ sublimat een oli gemaakt worden, die sijne deugden heeft in de Medicinen, als in alle kankereuse wonden, en andere gebreken; ook kan men uyt dese Koning een schoone purgatie maken, soo men onder dese Regul neemt 1. pond, en doet daar onder 2. loot tin, ende dan t'samen smelt, so bekomt gy een beker so blank als silver, en doet sijn deugden inde Medicinen; waar van in mijn vorige Schriften is gehandelt.

R. ☿ 1. pond, en ♀ een vierendeel pond, dese smelt t'samen tot een masse, hier onder een vierendeel ☉ ☿ ana, klein gestampt onder het koper en ☿, dan t'samen in een wind-oven gesmolten, so sal de Regulus van 't ♀ scheiden bene-

beneden in den tegel ; die gy eerst kout sult laten worden , ende daarna sult gy die tegelaan-
stukken slaan , so sult gy een schoone Regulus
van Venus hebben, die seer blank sal zijn, welke
men onder het tin kan smelten , die het tin
eenen goeden klank geeft , ook blank maakt
als silver, en ook veel schoonder als dat uyt ♂
is gemaakt.

So men door de ☿ hier een oli uit distileert, en
dan door gemeen ▽ sijn scherpte af-wascht, so
bekomt men een poeder, daar van men in-geeft
1 2 3 4 granen, om te doen sweten in lang-
durige Krankheden , ook in de spaansche pok-
ken is 't een groote Medicine, om die daar door
in den grond te genesen ; want het drijft alles
uyt des menschen Lijf, dat onrein is ; doch wie
desen oli kan maken , sal sijn gebruyk ook lee-
ren kennen.

Nb. So men 't poeder van desen oli ♀ neemt,
ende het poeder vanden oli ♂ , t'samen brengt
in gelijke gewicht , en dan t'samen smelt in een
tegel , so bekomt men een swarten oli in den
tegel, ende als men daar met een yser-draad in
taft , so sal 't als een swart glas daar aan kleven,
dan zijn dese twee ☿ ☿ of ♀♀ t'samen by-een,
welke de macht hebben om 't gemeene ☉ sijn ♀
uyt te trekken, so dat het corpus van 't ☉ wit sal
zijn, en de swarte oli ofte glas sal dan hoog geel
zijn , so dat het is een wonder te aanschouwen ;

in dese materi is een Medicine, die ik om reden niet mag beschrijven, doch welke hem kan maken, sal ook sijn deugden wel leeren kennen; want het werk prijst altijd sijn meester, en belooft ook sijn arbeid.

Sou men niet mogen seggen, dat dit een takke was van dien boom, daar uyt soude voortkomen de groote Medicine voor de menschen; want de oude Philosophen seggen, by so verre gy het ☉ sijn ☿ kont uyt trekken, dat gy dan een groote poorte in de natuurlijke dingen der Mineralische Medicinen hebt geopent, om alle gebreken der menschen te genesen.

Ik schrijve mijn Boeken niet om glori van mijn penne te hebben, maar tot dienst van die gene, die lust hebben in 't werk der Nature, ook op dat sy mogen sien wat God in ses dagen door sijn Woord gemaakt heeft, waar van wy lesen in 't Boek Mosis, in 't eerste Capittel.

Wy sullen ons wederom begeven om van de Souten te handelen, die ons van alle oude Wijzen worden voorgestelt.

Een Medicine te maken uyt de Souten, is een van de grootste wetenschappen; ook moet de Medicine gemaakt zijn na de natuur des Lands: Want een Medicine en kan alle Krankheden niet genesen; ook sal 't gebeuren dat in een ander Land de Medicine sal dienen, en by ons in Holland geen operatie doen, door veel
▽ dat

▽ dat in ons Nederland de overhand heeft, ook door alderhande drank, als van Bier, Wijn, en diergelijke, &c. also moet men de Krankheden na-denken, in die plaatsen daar men is, of daar de menschen wonen.

De swaarste Krankheden, die hier in Holland zijn, dat is den Steen der Blase des Menschen, ook het Podagra; die haren oorsprong nemen uyt een koude natuur, en slijmachtigen aart, die in 't gantsche Lichaam hem heeft verdeelt, daarna tot steen en kalk word, in alle de lidmaten van 't lijf, so dat die dan niet met gemeene Medicinen zijn te verdrijven, maar men moet die soeken uyt een Mineralische natuur.

Want alle steen en kalk zijn onder de kleine Mineralen begrepen; dusdanige Krankheden te genesen, dat moet door sijns gelijken gedaant worden, want gelijk word door sijns gelijken geholpen in dusdanige Krankheden; doch van dese saken hebben andere Philosophen ook geschreven; ook moet gy dit weten, dat dese Krankheden des Podagras door tweederleye natuur is voortgekomen; d'eene heeft sijn oorsprong uyt een Tartaris Sout der aarden, ofte een natuur des Souts.

De tweede komt voort door een overvloedige vochtigheid, die uyt een natuur der koude watenen afgescheiden, hem coaguleert inde Lidmaten; doch andere Meesters hebben van dese

faken ook geschreven, soo dat ik nu hier daar niet veel van handelen sal.

Wy keeren wederom tot andere faken, die ons mogelijk fullen dienen in de Medicinen, ook in andere Konsten; als men $\square$ heeft door het Δ gebrand, en dan dese materi in gemeen ∇ solveert, en door een papier distileert; dit ∇ dan op 't Δ af laten roken, soo bekomt men een graau sout, dat op de tonge scherp van smaak is; dit sout sal dan in gemeen $\approx$ gesolveert worden; en hier in sal so veel cristalle $\square$ gesolveert worden, als daar in op-lossen wil, dan word de loge soet; ende dit sout, dat daar van komt, is ook soet, en is uyt den donker-bruyn, aangenaam van smaak; Ik hebbe dit Sout gemaakt, om in andere Metallische Konsten te gebruyken; maar so men sijn inwendige Δ uyt kan trekken, dan sal men bevinden dat daar-in een Medicine verborgen is, die met geen gelt is te betalen; want desen geeft opent andere Sout-geesten, die in 's menschen lichaam wonen; doch wie hem kan maken, sal ook sijn gebruyk wel leeren kennen.

Om vorder vande souden te handelen, so moet ik ook Basilius niet voor-by gaan; die spreekt in sijn Triumph-wagen vanden E p. 243. aldus; *Het Sout der Mineralen en Metallen is in 't verborgen, de heerlijkheid der gantsche Konst, ende het ware fondament der Medicijnen.*

Ik

ofte KONINGS FONTEIN. 55

Ik hebbe door 't sout en stof van kolen, het gemeene yfer in staal gemaakt, door de kracht des Δ en tijd, die daar toe van noden is; ook hebbe ik $\ominus$ met $\times$ ende oude Urine t'samen gesolveert, hier in sal 't yfer uitgebluft worden, als 't gloyent uyt het Δ komt, dan word het selve ook hart; doch hoewel dat dese saken hier niet te pas komen, so is alles gedaan om te bewijzen, dat in 't sout een groote magt verborgen is, en dat het besondere liefde heeft tot de Metallen; ook hebben sommige Souten een groote vyandschap tegens de Metallen, so dat in 't sout ofte souden tweederhande naturen gevonden worden; de eene opent, ende de andere sluyt toe, ofte figeert, als te sien is van den oli van $\oplus$, en van $\ominus$; dese twee binden verscheide Mercuriale geesten, die uyt Mineralen gedreven worden, waar van in mijne andere Schriften is te lesen, als in mijn Boek genaamt de Groene Leeu, daar ik 'er wijd en breed van handele, wat voor deugden en krachten daar in verborgen zijn: Ik segge noch, dat in 't sout verborgen is de gantsche kracht vande natuur, waar door dat de aarde onderhouden word, ja ook alle dingen worden daar door voortgebracht, die wy dagelijcx gebruyken; en ik mag seggen van de souden, die de oude hebben voor-gestelt in de konst te gebruyken, dat het zijn dese; namentlijk, het sout commun, ofte $\ominus$; het tweede sal

sal armoniac, of $\times$; het derde sal alkali, of $\square$; het vierde salpeter, of $\odot$; het vijfde sal gemmæ, of $\oplus$; het sefte sal vitriol, of $\ominus$: Ende dit zijn de Souten, welke men in de Konst der Medicine gebruykt; want door dese Souten hebbe ik alle Metallen gebroken, en tot kalk en asche gebracht.

Ik segge noch, gelijk ik in mijn voorige Schriften melde, dat sonder het sout geen verbond en sal worden gemaakt in dese Konst, ook sonder $\ominus$ en sal geen ding bestaan, noch behouden worden in de gantsche Wereld, waar van wy lesen in de H. Schrift, in 't Boek Mosis, genaamt Numeri, cap. 13. vers 5. *Het sal een eeuwig Sout-Verbond zijn voor het aangesichte des Heeren.* Doch die hier meerder van lesen wil, kan in mijn Boek de Groene Leeuw, daar van verder na-richt hebben, pag. 198. daar ik van 't sout sijn deugden beschrijve.

Het Sout word ook by de oude Philosophen veeltijds een steen genoemd, ja somwijlen cristal, ook werd het by Jesaia, by ys ja snee en diergelijke saken vergeleken, 't geen doch in der daad niet is als een licht smeltende water-steen: Van desen steen spreekt Plato in sijn Boek. Sendevogius noemt desen steen p. 69. O onsen hemel, O ons water, ja ook sijn $\times$, ofte salpeter, die sijn woning heeft inde Zee der Wereld.

Ook spreken de oude Philosophen, dat desen steen

steen is een Coning van hemelsche geesten, welkers ∇ van een silverglans is, en de droppen zijn guldene couleuren of verwen; uyt dese watersteen komt voort ons aq. O , dat door de godinne van 24 is voortgekomen.

Nu moeten wy dese saken verder nadenken, ende hier op moeten wy letten, na het seggen van alle Philosophen, dat de gantsche grond deser konst is, dat wy door de O der oude Wijzen het $\odot$ openen, ende daarna tot een oli maken; dat voorder tot een Medicine voor de menschen, en in andere Konsten kan gebruykt worden; want de oude Philosophen seggen, so wie het $\odot$ in een oli brengen kan, die is een Heer en Meester deser Goddelijke Konst.

Ik moet bekennen, dat ik wel gemeene Metallen tot een oli ofte ∇ gemaakt hebbe, maar of dit nu de rechte openinge is, daarm' so veel van spreekt, is onseker; want dese solveringe, daar de Oude van spreken, hebben sy altijd in't verborgen gehouden voor de gemeene wereld, op dat dese heerlijke Konst niet soude tot een handwerk worden, en dat alle menschen niet daar mede souden speelen.

Wy seggen noch als te vooren, dat het sout is een balsam der aarde, die alles doet voortkomen, ende ook behoud, ja sijn krachten kan men niet wel beschrijven; want door het verborgen Δ dat in't $\ominus$ is, worden alle Metallen

H

en

en Mineralen, ja steenen gebroken, meerder als door 't gemeene Δ soude kunnen te wege gebracht werden.

So men sijn Gout in 't bloote Δ stelt eenige dagen, dan sal 't veel schoonder worden als 't te voren was, en sal niet gebroken worden noch verminderen; maar so 't in den geest ofte het Δ van 't sout komt, dan sal 't gebroken worden tot stof en asche; so dat het Δ der Philosophen meerder kracht heeft als 't gemeen Δ ; hierom seggen de oude Wijsen, dat haar Δ veel sterker zy als het gemeen Δ ; ook noemen sy dit te zijn het ∇ van hare Zee, daar den Coning in moet sterven; dit ∇ word gemaakt uyt den geest van Φ , die ook een Δ is, en men kan de Φ tot geen ∇ brengen, als door de lucht, welke ook een geest is van de Wereld.

Sende vogius pag. 74. segt dat desen geest ofte ∇ is van sodanig wonderlijk maaksel, dat het *de sneeuw in wittigheid te boven gaat; en geloofst my dat ik gesien en getast hebbe, wat ik segge p. 75. daar en boven is dit ∇ aan de vruchten van den boom, gelijk de Vrouw aan den Man; want den boom der Sonne is van dit ∇ voortgekomen.* Dit zijn de woorden van hem; so ik 't mochte seggen, so is 't anders niet als Φ , dog niet gemeene, maar hy werd door konst gemaakt door Φ , ende met den Ψ van $\odot$ r'samen gebracht.

Op dat ik 't noch duydelijker segge, het is
de

de bevrofene lucht, ofte bevroren geest der Mineralen, die door den Magneet ten voorschijn komt, ende nochtans onbind hy hem inde lucht tot ∇ , ende ∇ ofte lucht is 't, waar van wy leven, het word gemaakt door de Metallen en het sout der Mineralen, door sijnen broeder, die in 't Rijk van Δ zijn stoel heeft gestelt, op dat $\S$ in gunst van de Sonne soude komen, van dese saken sal ik noch in 't vervolg handelen, en seggen op wat voor een wijze dat dese geest van $\S$ te maken is, want door de kracht des Souts komt hy te voorschijn in de Medicine, ook inde Konst der Metallen.

Weet gy wel dat het sout is een gecoaguleert ∇ , ende dat dit ∇ de natuur aanneemt van de plaats die het ontmoet, het zy van Δ ofte $\S$, also word dat ∇ verandert van natuur, komt het by $\S$, so neemt het die aart van $\S$ tot sich; komt het by 't Metaal, so verkrijgt het zijn couleur; ende also is 't dat het ∇ hem verandert van gedaante; hebt gy nu ooren en verstand, so sult gy dese reden in eeren houden, die ik U alhier voordrage, want de Metallen hebben geen sout, maar alleen $\S$ en Δ . Ende dit is haar corpus, so gy mijn niet geloven wilt, dan doet als hier volgt:

$\mathcal{R}$. Loot-wit, ofte Litergirim, ofte roode Meny, solveert die in gedistileert $\approx$, handelc daar mede na de Konst, als 't gebruyk is, so

sult gy geen sout bekomen, maar een vette slijm, die geen smaak van sout heeft, ook en sal geen sout ten voorschijn komen, so dat gy dan seer wel kont sien, dat de Metallen geen sout voort brengen.

Nu om dan te seggen waar 't Θ van de Metallen van daan komt, so hoort dit na-volgende $\mathcal{R}$. $\times$, solveert dese boven aangetrokken materye, en kookt die in de $\times$, so sal de materye van de Metallen het vluchtige sout aannemen, dat in den $\times$ is, ende hem dan als sout vertonen, dat doch anders niet is als sout uyt den azijn, dat in de distilatii is overgedreven, ende alsoo bedrogen in sijn meeninge; want sy seggen, dat het soude zijn sout van $\mathcal{H}$, dat dog niet anders is als sout van wijnsteen, 't welk in den azijn van naturen sijn woninge heeft, en so gy my niet soud geloven, so neemt het Θ , dat uyt $\mathcal{H}$ is gemaakt, en doet het selve in een Retort, distileert dat selve na de Konst, so salder in 't distileren geen sout overkomen, maar een suuren nevel van de geest des azijns, ende $\mathcal{H}$ sal in 't Retort tot een swarte aarde zijn, soo dat men hier uyt klaar genoeg sien kan, wat van de souden der Metallen te houden is, of schoon de Philolophen spreken, en seggen, 't sout der Metallen is de materye van den Lapis, so word dat Θ in de Metallen niet gevonden, want dit Θ heeft sijn woninge in alle dingen,

gen $\S$ het is een suuren nevel-damp, die hem in 't Aardrijk onthoud; desen geeft ontbind alle Metallen, waar van men genoeg exempelen heeft in de berg-werken, so my selver is gebeurt in West-Indien, op de hoogte van 47 graden, bezijden de Noord-Linie, daar ik voor Opper-Berg-Meester ben geweest, voor den Koning van Vrankrijk; alwaar ik in 't openen der Bergen, een Ader vond van loot, en als ik die selve quam te openen, so bevont ik dat ten deele mijn Mineralen van loot tot een witte kalk was geworden, ende ook so smeurig als eenig boter ofte vet, een weynig suurachtig van smaak; als ik het op het Δ bracht, so is een Δ -rook van uyt-gegaan, seer sterk in de neus, so dat ik my voor die most verbergen.

Nu dan, so is 't seker, dat in 't ingewand der Bergen een suuren sout-geest sich daar op-houd, daar door alle Mineralen haren voortgang bekomen, ende ook door desen geest konnen de Metallen wederom in onse Konst gebroken worden, want door een geest die de Metallen genereert, ofte voortbrengt, konnen sy ook geopent worden, ende met geen ander geest; dat is niet te seggen als $\cup$ van Urine, Azijn, geest van Brandewijn; want dese geesten zijn wel de souden, ofte Δ om mede te suyveren, maar hebben de macht niet om de banden der Metallen te openen. Is $\oplus$ geen

H 3

Mine-

Mineralifche Geest, ja ook den Aluin is't Θ , is $\bigcirc$ ook geen Δ , en voort alle andere Souten, die men in dese Konst niet kan ontbeeren; want dese alle zijn Sleutelen van de Metallen, daar door die geopent, ende in haar prima materye gebracht worden; doch hier van leeft men in de boeken der Philosophen overvloedig, so dat wy daar niet aan hebben te twijffelen.

Ik segge dan noch dat al gesublimeerde sout en zijn alkali, hebben ook die natuur van Φ : Ende op dat ik U noch meerder dienft in dese Konst mag doen, so sal ik eenige saken voordragen, en betoonen hoe wonderbaarlijk dat de oude Mannen van 't sout hebben gesproken.

De $\bigcirc$ is het aldersterkste onder alle Souten, ook in 't licht smelten door 't Δ , ende daar door maakt het andere dingen ook licht tot het smelten; dit sal by ander Θ niet gevonden worden; want het is als een oli in 't Δ , ende doordringt alles dat in sijn natuur en wesen is, ja het opent de andere Souten, dat die hare operatie kunnen verrichten in de Konst der Medicinen.

Den Θ word door den geest van $\bigcirc$ geopent; dit kan gesien worden, als men ∇ daar uyt distilleert, so sal de Θ sijn geest met den geest van $\bigcirc$ t'samen over komen; van gelijken is 't ook met den Aluin; doch die daar van meerder weten wil, mag doen als ik gedaan hebbe, en ondersoeken de natuur der Souten, dan sal hy bevinden wat daarin verborgen is. Het

Het Zee-Sout is een gecoaguleert ∇ door de Sonne; de natuur van dit Sout is droog, heet inwendig, en zijn geest maakt het $\odot$ week en open, als 't in een gestadig Δ gehouden word, ende neemt dan zijn couleur van de Metallen aan, ook bemint het $\odot$ desen geest, want van 't $\odot$ word gemaakt het $\ast$ der Philosophen, en sonder dit $\odot$ kan geen opregte $\ast$ te voorschijn komen, want zijn geest opent alle Δ . Na. So die te voren daar toe is bereid; waar van Basilius in zijn Schriften handelt.

Wy sullen ons wederom begeven om te spreken van 't Sout dat de oude Philosophen genoemd hebben haren ☿ , die voort is gekomen uyt een groenen Δ ; daarom seggen sy, dat uyt haren $\ast$ komt te voorschijn ☿ , en dese ☿ hebben de Philosophen in dese Konst verbor-gen gehouden; voorders, seggen sy, dat dese ☿ te voorschijn komt uyt een groene Δ , en word ook uyt die een roode Δ gemaakt; dese ☿ ver-richt alles, wat hy in dese Konst der Philoso-phen te doen heeft.

Alhier word ons de aarde beschreven, daar in de oprechte ☿ te bekomen is; willen wy ☿ soeken in $\odot$ $\oplus$ ☿ , ofte $\ast$; dit zijn al te samen hoeren, vermits sy geen Metals-sout hebben, de alkali en dogen ook niet tot ☿ . Het saet, dat de Philosophen soeken, is den Δ van 't $\odot$, dit noemen sy ook te zijn saet van 't $\odot$;
ook

wijders seggen sy dat yder Metal sijn eygen saet heeft, als 't loot of H sijn saet, van gelijken Z ♂ ♀ ☿ ☼ ; dese al te samen hebben yder haar besonder saet en natuur, om haars gelijken voort te brengen, want het Metal ♀ is ook haar ♀ , ende anders geen ding, en na de Leere der oude Philosophen, so is den ♂ der Metallen, ook de ♀ van de Metallen: 'k heb ook in de ♀ der Metallen gewerkt, doch sonder groot voordeel.

Door ♀ word Z en ♀ tot een oli gebracht, welken oli de macht heeft om alle quade wonden te suyveren, en die tot een goede grond te brengen; desen oli moet tot seven-maal door een Retort zijn overgedreven, dan is hy van alle onsuiverheid gepurgeert, en sal dan geen aarde meer achter laten; desen oli is dan seer klaar en aangenaam van smaak; ik hebbe desen oli noch in het Metal niet gebruykt, so dat die my noch onbekent is, doch ik schrijve dit op dat gy moogt versiekt zijn van de ♀ , hoe die tot een ▽ gebracht word, door de geest des werelts, ofte = van de lucht. R. Gemeene ♀ en Z , ana; hier uyt maakt een amalgama na de Konst, dese dan kleingewreven, dan R. ♀ der Philosophen, ana; dese dan onder malkan-deren gewreven, en op een glase Tafel geleyd in een koele Kelder, so sal in de tijd van 7 a 8 dagen tot een oli ofte aq. gesolveert zijn; dit is oli

is oli van ☿, want ♄ en ☿ zijn malkanderen na bevriend, so dat niet veel onderscheid en is in beyde de ♄; doch hier van genoeg voor dese tijd van ☿ en ♄ te schrijven, en hoewel ik noch meerder van dese twee Metallen soude handelen, dat mogelijk noch wel tot dienst soude strekken in de Medicinen, so moet ik dat nu om reden voor-by gaan, want als ik schreef van de krachten, die in ♄ en ☿ verborgen zijn, 't soude de Heeren Doctoren seer vreemt voorkomen, doordien dat sy de handen in de swarte houts-kolen niet gaarne besmeeren, want sy veel liever te doen hebben met de jonge Juffers de Pols te tasten, dan de kolen aan te grijpen; doch dese Krankheid is in de gantsche Wereld onder de Doctoren.

Als ♄ door eenen welbereiden geest van souten word geopent, so komt sijn kalk, en sijne guldeneglans te voorschijn; hier na met de geest van Brandewijn word dan tot een groote Medicine gebracht, den ♄ van 't Gout niet veel ongelijk in glans, ook in de Medicine; doch die dese kan maken, sal ook sijn gebruyk wel in alle saken leeren kennen.

Het leven van alle dingen is een geestelijk Δ, een dunne vocht, vermengt met een spiritus van de sout geesten, die alles door dringen, dat van de natuur des souts voortkomt; waar van men dagelijcx ondervindinge heeft, want de
I
aarde

aarde is voortgekomen uyt het ∇ , ende daarom kan het water de selve tot slijm en modder maken; hier uyt kan door de kracht der Sonne de leem, en het ∇ tot steen ende sant of gruys komen, waar van wy by veele menschen genoeg exempelen sien, die met den steen der blase zijn gequelt, ende also word ∇ tot steen door de kracht des Δ , 't welk in ons is; want in ons is verborgen het aldergrootste Δ ; dit sal bevonden worden, als uyt onse Urine een Geest uytgedreven word, door de Konst des Δ ; so sult gy den geest bekomen, daar vele Konsten mede in 't werk gestelt, ende ook ten vollen kunnen uyt-gevoert worden, so wel in de Medicinen, als ook om eenige Metallen daar mede te openen, als daar is Φ ; welk Metal hem van dese geest opent, en in een hemels-blaau tinctuur vertoont, ende kan door de distileer-konsten een heerlijke Medicine te voorschijn gebracht worden, dienende in de water-sucht en meer andere saken, die ik om reden wille voor-by moet gaan; want als ik den luyaart de gantsche spijs quam voor te stellen, ik gelove dat hy die noch qualik soude aanroeren, om te genieten, so voor hem als andere eerlijke menschen, die de medicine van noden hebben, om daar door genesen te worden.

Ik segge noch, dat in de urine, en in 't sout van de wijn, meer verborgen is als sich veele souden

fouden in-beelden , want door defe geesten kan men uyt de Metallen en Mineralen een Medicine maken , die fijn Meester niet in gebrek fal laten , om te bewijfen wat in de urine en wijn verborgen is.

Gy Heeren Doctoren moet fekerlijk weten, dat een Man, die een Boek fchrijft, moet meerder weten als fijn Boek, anders fo foude hy geen Meester blijven, maar fijn Boek foude hem leeren : Daar zijn vijf Boeken in de wereld, die mijn noch donker zijn om te lefen, welke zijn defe naar-volgende; het

eerfte is 't Boek Mozes :

2. is 't Boek der Seden :

3. is 't Boek der Nature :

4. is 't Boek der Genaden :

5. is 't Boek der Policie.

Ende in defe is verborgen, dat my onbreekt om die te begripen , want fo ik in defe Boeken volmaakt ware, dan was ik een Mensch om alles te befchrijven dat in de geheele wereld is, om God te dienen, ende fijn Name groot maken , door 't werk der Nature ; hierom moet ik doen als alle menschen, en zijn ftom , ende fpreken niet vande verborgene dingen, die God alleen toe komen.

Hier voren hebbe ik gefproken van 't leven aller dingen, dat het is een geestelijk Δ , 't gene voor onfe oogen verborgen is ; maar door een

wijzen Konstenaar word sulken leven aan den dag gebragt, als by gelijkenisse het des Broodkoorn: Wie soude seggen, dat het selve vol Δ soude zijn, daar 't nochtans de gemeene menschen maar voor koorn aansien, en niet geloven dat door Konst daar uyt Δ soude komen, schoon sy lesen in de H. Schriftuur by *Job 28.* dat het Brood onder ons in Δ word verandert, en van dat Δ hebben wy ons leven en onderhoud.

Also is 't ook met het $\odot$; wie soude seggen, dat het grootste Δ der Metallen en Mineralen daar in verborgen ware; dit sal niet bevonden worden, so lang als 't tot ringen of tot dukaten is, maar geopent zijnde, so komt sijn Δ te voorschijn, dat wy tot onse Medicine gebruyken.

Ns. De koude is so wel een Δ , als de hitte; die dit niet geloven wil, mag voor geen Philosoph gekent worden, maar voor een esel in de Konst, also dat sulke menschen in dese Philosophie niets behooren te doen, ofte eerst leeren de naturen van alle vuuren kennen, wat in alle Metallen, Mineralen, en in de Souten, ja ook in de wateren verborgen is.

Voor desen hebbe ik geschreven inde Goude Leeu, pag. 36. tot 48. hoe men Anima der Metallen, Mineralen en Souten, moet bekomen; dit geschied anders niet als door 't koude Δ ,
te we-

ofte **KONINGS FONTEIN.** 89

te weten, met gemeen azijn, ende door een simpele kokinge in een aarde-pot met klein Δ , so dat daar niet veel tijd van doen is, om dese in 't werk te stellen.

Ik segge dan dat de azijn is eep kout Δ , en de wijn is 't brandende Δ , ende nochtans komen sy voort uyt eene wortel, als alle de wereld bekend is, als in de wijn door de verrottinge verandert het warme Δ tot eent kout Δ ; dit koude Δ doet alle levendige dingen met hem sterven, als daar zijn de Metallen, Mineralen, ook alle Souten, worden door den azijn verandert, ende in een beter leven gebragt, so dat men 't inwendige kan ten voor/schijn brengen, 't gene in die lichamen besloten was; en dit kan 't koude Δ doen, dat men wel voor een alkahest mag houden, als te sien is by het loot, so het selve boven den azijn word gehangen, dan werd het H door den damp van de K gecalcineert, en tot een witte kalk gemaakt, waar uyt dan een goede Medicine is te maken tegens de roofachtige deelen des menschen lichaam.

Van gelijken kan ook met het ♂ 4 en ♀ gedaan worden, in gelijken ook met het D en ♀ , ende so men in de azijn wat X solveert, dan heeft hy die kracht dat hy het ☉ door lange tijd komt te openen, en als tot een kalk maakt, ook heeft den azijn die kracht van God bekomen boven alle Land-vruchten, dat

alles wat door Hem word gemaakt, tot de natuur der Medicine komt, en dit en doet geen ander vegetabile op dese wereld; doch dit is ook van andere geleerde Mannen bekend, also dat ik het alhier niet voordrage als een wonder in dese tijd, maar in de gedaante als een Konst.

Uyt de Mineralische Souten worden ook suure geesten voortgebracht door de distileerkonst, die ook de macht hebben alle Metallen tot een kalk en stof te brengen, waar van men dan een goede Medicine door de Konst des Δ maken kan. Nb. Distileert uyt $\oplus \ominus$ haar vochtigen ofte suuren geest, die heeft ook de macht alle Metallen te breeken tot een kalk. Nb. Dese kalk is niet so bequaam in de Medicine te gebruyken, als die vorige, die door de azijn is gemaakt; want al wat door de gedistilleerde azijn word geopent, bekomt in de bereydinge van 't werk een soete smaak en reuk.

Voorder so is het, dat alles wat met de azijn geopent is, dat kan met den geest van Brandewijn noch edeler gebracht worden, so in Medicinen als in andere Konsten, want dat door een Mineraals Sout-geest word geopent, sal hem met de geest van Brandewijn, niet lichtelijk overgeven; dit moogt gy wel in acht nemen; want ik dat bevonden heb.

Maar als gy so doet, neemt eerst een geest die uyt $\oplus \ominus$ is gemaakt, door de distileerkonst,

konst, ende breekt het Metal ofte Mineral daar mede, en so moet gy dan nemen goede ✕, ende setten die op de kalk der Metallen en Mineralen, so sal de ✕ alle rauwigheid van het sout doot doen, ende alsdan kan de Brandewijn de essencie dies te bequamer uyt trekken, waar door dan een groote Medicine kan te voorschijn gebracht worden, so voor menschen als andere saken in dese konst.

N.B. Hier voren hebbe ik geleert, datmen door Sout-geesten de Metallen en Mineralen soude breken, dat ook in der daad gedaan word; doch dit moet ik ook bekend maken, dat gy de kalk van de Metallen, ofte Mineralen met ∞ af moet soeten, want als gy dat niet en doet, dan bent gy dese perikel onderworpen, dat de kalk in de brand soude komen door den †, ofte Brandewijn, want de † voert in de distilleering een vluchtigen geest van wijnsteen mede over, die hem dan by de kalk der Metallen, in de brand steekt in de kolf, als gy U materye tot een oli soud disteleeren, en dan bent gy in groot perikel; hierom neemt mijne Leeringe doch aan, want ik hebbe dat met schade geleert; de geest van ①, en de kalk der Metallen hebben mal-kanderen seer lief, daarom en verlaat d'eene d'andere niet gaarne, doch die wat in't Δ is bekend, sal dese saken wel na-denken, op dat hy geen schade bekomt.

Ik

Ik hebbe de geest van Brandewijn, met dese geest van $\odot$ en $\star$ willen distileren, maar die Konst-stuk en sal ik niet meer onderhanden nemen, want als ik dese twee geesten inde kolf by-een gedaan hadde, so is 't met so een groote geweld op-geklommen, dat ik dagte alles soude in den brand gekomen zijn, want ik hadde noch geen volkomen kennis van dese twee quanten, om die te regeeren, so dat sy voor die tijd Meester waren; maar nu ik die kenne, so maken sy te samen vriendschap, ende brengen een wel-riekende oli, ofte geest te voorschijn, die sijne deugden heeft in de Medicine, want sodanige geesten met wat bier of gemeen ∇ gedronken, opent alle verstoptheden des menschen licha-me, ende drijft de urine seer uyt het lijf sonder pijn, doet ook sweten, is goet voor de water-suchtige menschen. Ik soude wel meerder van den wijn schrijven, maar ik hebbe in de Goudē Leeuw, pag. 14. en 19. gehandelt vanden wijn en azijn, dat in haar is een verborgen kragt der aarden, ook wat vriendschap dat de wijn heeft, met de menschen en ook de Metallen; ik hebbe ook in de goudē Leeuw veel van de oude $\mathfrak{h}$ gesproken, die is anders niet als de gemeene wijn- $\mathfrak{h}$ ende oude urine, so leest pag. 28. tot 31. en meer andere plaatsen, van de urine leest pag. 221. en 150. daar ik handele van het Astraliſche Sout, waar dat het sijn begin heeft, en op
wat

wat voor een plaats men het selve kan bekomen, ende door wat voor een Instrument dat het te voorschijn komt in dese konst.

In de Roode Leeuw hebbe ik geleert, door verscheide wegen de Metallen insonderheid tot en ∇ , ende kalk te maken, in een feer korte methode, als te sien is pag. 182. en 183. also ik de Vrienden deser Konst daar opentlijk de hand-grepen voor-stelle, waarom dat alhier niet van noden is verder openinge te doen, want eens geleert dunkt my genoeg te zijn.

In de Groene Leeuw pag. 160. is van mijn geleert de Panacea, die ik daar noemde de Δ van't Mineralische $\odot$, en word door $\square$ $\oplus$, ana, tot een poeder gemaakt, daar door men onse $\times$ mede opent, en welke tot een heerlijke Medicine word gemaakt in alle sware Krankheden; doch op die plaats is de gantsche hand-greep beschreven, so dat wy alhier daar niet meer van handelen sulken, en pag. 215. hebbe ik geleert, op hoedanige manier dat desen Δ van ons $\odot$, door een geest moet tot de Medicine gebracht worden, op dese plaatsen is opentlijk te sien de volkomene bereidinge van de Medicinen, dat my nu leet is; want ik hebbe voor die dienst kleine beloninge bekomen; doch het loon van de wereld is alijd gereet, om Doctoren en Philosophen mede te betalen, ende die dat gelt niet wil ontfangen, komt haastelijck in disgracie

K van

van alle de wereld, en dan is't Rijk uyt by alle de goede vrienden van desen tijd: Ik hebbe hier voor gehandelt van de Souten, dog ik moet alhier een kleine openinge verhalen, wat my daar ontrent gebeurt is; ik nam dan $\odot$ 1 pond en $\times$ een half pond, dese onder-een klein gestampt hebbende, en doen in een kolf met sijn helm gedaan; dede ik wat gemeen ∇ daar by, ende heb die na de Konst gedistileert; doch so ras als de materye droog wierde in't glas, so is mijn sulken grooten nevel voor d'oogen gekomen, dat ik dachte van die opgenomen te worden, doordien den reuk so sterk was, dat hy my by-na hadde wech genomen, en gebracht tot het einde van dit leven.

Ik was doen met dese geest noch niet gecontenteert, maar nam doen dat overgedrevene ∇ , alwaar desen geest hem ten deele in gevangen hadde, en dede hem doen in een kolf, en rectificeerde het nog eens, tot dat ik den rechten suuren geest hadde; daar-na nam ik den geest van brandewijn, en heb hem doen wederom gedistileert, wanneer het my noch slimmer is af-gelopen, want ik dachte dat my alle de glazen om de ooren souden gesprongen hebben, also het met sulken kracht over komt, so dat ik in groote gevaar stond, om alles inde brand te steken, dat daar by ofte ontrent was.

Hier uyt is wel te sien, waar het sout alkahest
lijne

fijn woninge heeft, daar fo vele boeken van zijn
 gefchreven, ende dat het felve met groote vfor-
 fichtigheid moet bereid worden; alwaar ook
 Basilius in fijn vierde Sleutel van fpreekt; doch
 de handelingen fult gy in alle fijne Schriften
 niet lezen, want hier in leyt de gantsche Konft;
 doch wie dit onderhanden nemen wil, gedenke
 maar aan my, ende gy fult de Sout-geelften dan
 leeren kennen, en ondervinden wat voor krach-
 ten daar-in verborgen zijn.

In de Groene Leeuw pag. 198. is van 't fout
 gehandelt, dies ik alhier daar niet meerder van
 fpreken fal; doch dit moet ik seggen, fo wie den
 geeft van 't fout met den ♀ van ☉ kan t'famen
 in vriendschap brengen, die fal een groot
 Meefter zijn in de Medicine.

De Souten gecalcineert zijnde door 't Δ,
 worden door de geeft des werelts tot een oli,
 als fy maar opeen behoorlijke plaatfe worden
 gebragt; doch van defe manier is inde Groene
 Leeuw pag. 214. en 215. te lezen, want in 't
 fout en het gout is de gantsche Konft der Medi-
 cine verborgen.

Ende op dat gy moogt weten, wat de ge-
 meene Metallen inwendig zijn, fo is mijn bede,
 dat gy doch leeft in 't vervolg van 't Cabiner,
 pag. 111, ende 112. alwaar gy volkomen
 contentement fult vinden, fo van 't fout als van
 haren ♀ en ♂, want daar in is de gantsche kragt
 der Medicinen.

K 2

Wy

Wy hebben hier voor vande Sout-geesten gesproken, nu sal ik handelen van de oude Philosophen hare materye, die gesegt werden dry te zijn, als Mineralia, Vegetabilia, en Animalia, ende dit zijn de beginselen van de groote Medicine.

In 't Mineralische Rijk is 't ☉ het voornaamste van alle, want in hem word gevonden de essenciï aller Metallen; daarom kan hy wederstaan alle sijne vyanden, als daar zijn ♂ en ♀; want die moeten alle van hem wijken, als die met hem in 't Δ komen, so blijft het ☉ staan in alle sijn deugden als de heldere Sonne, want in 't ☉ is een volkomen ☿, ja ook een ♀, 't welk van de oude ook word genoemd sout te zijn.

De rest van de andere Metallen hebben al te maaleen gebrek aan haar lijf, so dat sy niet bestendig zijn, tegens hare vyanden te strijden, want dat niet volkomen is, moet ten laastten verdwijnen tot rook en slakken in 't Δ.

Nb. Het ☉ dan is 't aldervolmaakste onder alle Mineralen en Metallen, moet ook door de volmaakste geest, des wereltsgeopent worden, want gelijk bemint sijns gelijk, in 't vervolg van 't Cabinet der Mineralen, pag. 201. daar hebbe ik aangewesen door wat voor een ☿ ofte geest het ☉, na de leere van Basilus moet geopent worden; doch ik kan bemerken, dat het is een inwendige Sout-geest, ofte ♀ rook, en dit

dit word genoemd ☿ der Philosophen, ende op dat ik noch wat segge, so is dese ☿ anders niet als een Sout der Mineralen, waar van ik in mijn Boek, genaamt het Licht der Mane, ofte glans der Sonne, te sien is, pag. 68, 69, en 70. aldaar sult gy kunnen sien, op wat voor een manier dat het Sout der Mineralen word uyt zijn harde steenen getrokken, daar veele Doctoren en geleerde Mannen na soeken, 't welk ik in dat selve Boek openbaarlijk met zijnen name noeme en bekennt make, so dat het een wonder is, dat alle menschen het niet kunnen sien noch begriipen.

Doch hoe men meer de oprechte waarheid beschrijft, hoe minder die geloofd word, want in dat Boek hebbe ik de gaantsche handgrepen beschreven, op wat voor een manier dat het Sout der Aarden word uyt steenen voortgebracht, ende in dit Sout is in der waarheid ☿, daar van alle Medicijn-Meesters spreken: De oude Philosophen seggen, dat haar ☿ ofte aq. voortkomt uyt een Mineralische wortel; ende dit noemen sy ook haar ☉ te zijn, ende daarom is het ▽ van haar ☉, het word ook ♀ ofte Venus, ja groen Sout en ♀ van 't ☉ der Metallen; want alle Metallen zijn door desen geest voortgebracht; te weten, uyt ☉; ende daarin moeten sy wederom geopent worden door de Konst.

Ende om te seggen, waarom dat de oude Mannen haar eerste materye ☉ genoemd hebben. Ik ben geweest in verſcheide Bergwerken, daar ik het Mineraal van ☉ en ☿ gezien hebbe, in gedaante als een goutſteen, in't aanſien ſchoon van glans, ook ſwaar in gewicht, als een Mineraal van ♁: Dit Mineraal heeft men, en is te bekomen ontrent Staalborg, by Aken; aldaar word het uyt der aarden gehaalt; doch in andere plaatſen is 't ook te bekomen, als in Engeland, en in de Weſt-Indien, op de hoogte van 47 graden Noordwaart de Linie; alwaar ik als Opper-Berg-Meeſter ben geweest, uyt dit gulden Mineraal komt ook ♀ ende ♂ voort; hierom ſegt Baſilius, dat alwaar ſulke Mineralen voorhanden zijn, dat ook daar de ☿ der oude Philoſophen niet wijt van daan is: Dog dit hebbe ik met mijn oogen gezien, als dit Mineraal geopent word, dat dan goet koper en yſer daar uyt komt; doch in kleine quantiteyt: Ik hebbe dan de calcineringe van dit Mineraal in mijn Boek genaamt 't Licht der Mane, pag. 68. volkomen geleert, alſo dat alhier daar niet van ſal handelen.

So is dan de witte geeſt van dat ☉ de ware ☿, daar van Baſilius ſpreekt in ſijn derde Berg-Boek, waar by ik het voor deſe-maal ſal laten ruſten: De gantsche Konſt beſtaat daar in, dat men ſijnen geeſt kan vangen, ende tot een blijvende

vende aq. maken, alſdan heeft-men een groot alkaheſt, daar uyt veele Medicinen voortkomen, die tot de Krankheden des menſchen dienen, als andere Konſten der Metalen.

Ik ſegge noch met het voorgeven van alle Philoſophen, dat in 't Metalliſche Sout, ende ♁ van 't ☉, de groote Medicine verborgen is; leeft maar in de H. Schrift, in 't Boek Leviticus, aan 't tweede cap. vers 13. van 't Sout; hier van leeft men ook in 't Boek der Koningen het 2de cap. vers 21. hoe dat de Man Gods ging tot de wateren, ende heeft die geſouten: Men leeft vorder van de kracht des Souts in 't Boek Deuteronomium, op 't 29. cap. vers 23. en ook in 't Boek genaamt Numeri, cap. 18. vers 19. *'t Sal een eeuwige Sout-verbond ſijn voor het aangeſichte des Heeren, voor u, en voor uwen ſade met u.* Vorders leeft men ook in 't Boek der Chronijken *van een Sout-verbond, dat de Heere God Iſraels met het huis Davids heeft gemaakt, cap. 13. vers 5.* doch van deſe ſaken is overvloedig in de groene Leeuw te leſen, en bewezen wat krachten in 't Sout verborgen zijn; alſte ſien is in dit voornoemde Boek, pag. 198. en 199. leeft het met aandacht, en gy ſult bevinden wat ik van 't Sout en ☉ daar handele; doch ſulke menſchen die God wil verblinden, kunnen met geen Medicine geholpen worden: in deſe wetenſchap geeft ons God wat ons van noden is.

Wie

Wie soude mijn doen geloven, dat een mensche in Sout-steen ware verandert, waar van men leeft in 't Boek Mosis, Gen. c. 19. vers 26. indien ik in de H. Schrift die getuygenisse van Mosis niet hadde bevonden, so behoefde ik niet te geloven dat *Loths Vrouw in een Sout-steen was verandert*; want geloof sonder getuygenisse is als een kaarsse sonder Licht, en om te doen weten, waarom ik dese voorige redenen heb aangetrokken, 't zijn dese; ik hebbe gesproken in dit Boek, en ook in mijne andere Schriften, dat de Metalen zijn voortgekomen uyt een waterachtige suuren nevel, ofte Sout-geest; ende dese is verborgen in de buyk der Metalische moeder; dese Vrouwe word genoemd Venus, om dat sy uyt hare kamer voortkomt, van nature met een gouden rok, waar onder sy den besten Schat verborgen heeft, te weten, het sout, 't welk ook ☿ der Metalen is.

Gy sult dan weten, als de oude Philosophen hebben gesproken van Venus, dat daar niet mede is te verstaan 't gemeene koper, maar sy hebben daar door verstaan haar sout; en dit noemen sy Vrou Venus, om dat in dit Sout een tingerende ♀ verborgen is, 'so dat door dit Sout het yser in koper werd verandert; hierom hebben de oude wijze Mannen dese Steen genoemd *de Vrouwe van Loot*; ende loot hebben sy by 't ☉ vergeleken, om dat het ☉ bestendig is in alle proe-

proeven; nochtans kan 't door Vrou ♀ overwongen worden; ik meen hier geen koper, maar het is een sout, dat ik in alle mijn Schriften genoemt hebbe ☿, ofte ook ♁: En hier uyt werd door Konst een ▽ gemaakt, dat een grooten Vriend is van den ♁ der Metalen.

In de Roode Leeuw, pag. 52, en 53. hebbe ik geleert, hoe dat men den ♁ van 't ☉ bereiden sal, om in de Konst der Medicine te gebruiken: Daarom sal ik in dit Boek daar niet van handelen; en wie aan die saken gelegen is, kan de aangetrokken plaatsen na-sien, en aldaar sult gy U onderrecht vinden van 't ☉, sijn ♁ te bereiden tot U E. Konst.

Vorder hebbe ik in mijn Boek, het Licht der Mane, pag. 72. van de Mineralen en Metalen te proberen, en suyveren door de Konst des Δ, in 't kort gehandelt, doch in mijne andere Boeken is daar ook van geleert, en geleert op wat voor een wijze dat alle Berg-Mineralen moeten geopent worden, het welke een Berg-Meester sijn Konst moet zijn, om sodanige saken van Bergwerken te hanteren.

Ik moet my wederom begeven tot de Medicinen, die in de Sout-steen verborgen zijn, want een steen door 't Δ gecalcineert, bekomt een over natuurlijke kracht, so dat de eerst geschapene natuur word gedoot, ende uyt dat doode komt een nieu leven te voorschijn; welk leven

L

wy

wy houden voor de Medicine der oude Philosophen; want sy hebben alle hare Souten, dat ook de Medicine is, door Δ $\times$ en ∇ toegeregt.

Van dit ∇ hebbe ik in 't voorgaande van dit Boek gehandelt, so dat wyder hier niet van sul-len spreken: De $\times$ word uyt sijn eigen Mineral gedreven, door de natuur en kracht van 't inwendige Δ ; doch van sodanigen Δ hebben andere ook geschreven, daarom wy ons daar niet mede ophouden in desen tijd. De oude Philosophen hebben veel van haren steen geschreven, ende 't is ons nodig te weten, wat de materye des Steens zy, en om de Vrienden deser Konst te dienen, so heeft mijn goet gedacht tot dien ste van haar, de spreuken der Philosophen alhier by te voegen, die alles over-een stemmen vande natuur des Souts, en ∇ van 't $\odot$.

Wy lesen dat de oude wijse Mannen spreken, dat men een steen neemt, dewelke geen steen is, ende nochtans heeft het de natuur van alle steenen; en dese steen is anders niet dan sout, dan het sout is een steen, ende heeft de gedaante van een steen, maar veel meer van een cristal; ende dit cristal solveert hem licht tot ∇ , ja 't verandert ook in rook en in nevel, en word daarna wederom tot een cristal; en tot dat een steen, en is dog geen steen: en dit wort genoemd steen der wijse Meesters, want dit Sout word door wijsheid gemaakt; want so dat sout met ∇ uyt-

uytgelooft word, vande gecalcineerde dingen als van Mineraal, het zy fteenen, ofte ander verbrande materye, fo word het met een nieuwe geeft omvangen; ende defen geeft word Φ genoemd, en is op alle plaatsen te bekomen, daar maar gemeen ∇ ofte lucht is, daar is ook Φ ; maar niet gemeen quiksilver; als haar vele mogelijk fouden laten dunken.

Gy moet ook dit in acht nemen, dat defen fteen niet anders is als fout, ende dat fijn corpus niet anders is dan Δ , doch niet gemeene fwavel; defen fwavel word uyt, ofte van de volkomene corpora getrokken, waar van de Philofophen gefchreven hebben, ende dat de gantsche volkomenheid defer Konft is. Na. Alleen de roode ende witte fwavel; defe zijn onverbrandelijk, maar met een klein Δ fmelt hy feer gaarne; dit getuygen ook alle de oude Meesters; alfo ook ons fout, ofte fwavel, fmelt als een was; ende verbrand niet; is een vriend van de Metalen, want het fout is de naafte materye, om de groote Medicine te maken voor Menfchen en Metalen; het fout fijn natuur is droog, ende vocht, en 't kan $\odot$ en $\oslash$ dun maken, dat andere wateren niet konnen doen; daarom werd het genoemd van de Philofophen fal armoniac of Φ der wijfe meesters, waar mede de konft volbragt word, en met geen ander ding in de gantsche wereld; en wie de openinge van 't Sout bekent

84 *SILVERE RIVIER,*
is, die weet de wijse Mannen hare Konst.

Nu moeten wy in achtinge nemen, wat de oude Philosophen in dese Konst bevolen hebben, 'tgunt wy nootsakelik moeten aanmerken, Sal Metallorum is Lapis Philosophorum, ende daarom moeten wy sout maken uyt Metallen, want het gantsche fondament is niet anders als sout van Metallen en Mineralen, en dit sout moet so veel gefolveert worden, dat het de macht heeft om sijns gelijken te openen.

Ende gy moet weten, dat men van alle dingen ter wereld Sout kan bekomen, doch alle Souten zijn niet bequaam tot het werk der Philosophie, want haar Sout komt voort uyt het ☉, dat ik hier voren genoemd hebbe Venus; want dese Vrou is gekleed met gulde klederen, ende als die haar uytgetrokken worden, so is 't lichaam uytwendig root; en so gy haar met gemeen ▽ afwascht, dan is 't ingewand groen als de galle, ook bitter van smaak, en schoon van glans als cristal; dus verre van 't Sout der Metalen.

Een Sweet-drijvende Medicine.

So gy neemt Sal Armoniac der Philosophen, ende solveert daar in cristal van wijn-steen, ende die na de Konst gedistileert, so bekomt gy een geest die het Menschē Lijf door-dringt, en doet machtig de Urine drijven, hier neffens ook sweren, komt het graveel uyt des Menschē Lenden te voeren sonder groote pijn.

Vor-

Vorders so is desen geest een ∇ , daar mede men alle Souten kan suuyveren van haar aard-achtigheid, in somma, ik weet geen beter ∇ , om die Souten in te wasschen, als dat ∇ ; ook kan 't eenige Metalen en Mineralen openen; dat men goede Medicinen daar uyt bekomt voor de Krankheden der menschen; doch die dit ∇ kan maken, sal ook sijn gebruyk leeren kennen.

Wy keeren ons tot de spreuken der oude wijse Meesters, die t'samen over-een komen in hare reden, ook in de materye des steens ofte Medicine, want daar geen eendracht is, en kan geen macht wesen in de gantsche Philosophie. Basilus in sijn voor-reden spreekt p. 166. dat ☿ is 't water en den ♄ van 't ☉ , en dat die zijn de materyen van de Medicinen; dese moeten t'samen worden gebracht; en om U E. te seggen, waar dat wy sodanige aq. van ☿ souden bekomen, 't is anders niet als uyt de Metalen te bekomen; hier van leeft in 't Boek genaamt de Splendor Solis, pag. 114. dat ♂ en de geest van ☿ zijn de materye, daar het aq. gemaakt word; ende dit noemen de oude Mannen het levendige ∇ ; en dit levendige ∇ lost op de ♄ van de Metalen.

Vorder word doorgaans gesproken in de turba, dat men aq. van ☿ sal nemen, en den ♄ van 't ☉ Gour, die t'samen voegen na rechte gewicht, so heeft men sijn werk volbracht van dit ∇ , het welke de oude Mannen noemen ☿ te zijn,

zijn, die heeft in 't eerste zijn woninge in harde steen-rotten verborgen, waar van ik in dit boek te vooren hebbe gehandelt; en dese steen heeft in hem Sout; dit Sout werd daarna genoemd te zijn cristal, ende dese materye is op de aarde niet, wy moeten die uyttrekken door de kracht des Δ ; waar van ik noch verder sal spreken; men leeft by Bernardus, in zijn Boek pag. 488. aldus; *Het leven van de Metalen is anders geen ding, als de hemel van Γ ofte aq. van Φ , dat zijn verborgen geest is; en de Fontein daar in de Koning sal baden, is 't aq. Φ ofte Jong-vrouwe Melk, ende daar-in sal 't gulden Boek vallen.* Dit zijn de reden van Bernardus, die ik alhier hebbe voorgedragen; weet gy wel, op wat voor een manier dat gy de Fonteyne van Bernardus soud toe-rusten, om het Sout zijn ziele te bekomen; ik gelove dat dese saken by vele noch onbekent zijn; is U wel indachtig, wat ik hier vooren geschreven hebbe van Vrou Venus, en waar dat die hare wooninge heeft, als dese Φ hare kleederen zijn uytgetrokken door kracht des Δ ; dan verandert haar lichaam in cristal, dat dan door de Konst tot een ∇ of geest word, ende in desen geest worden cristallen geopent, ende also tot een cristallisch ∇ ; van dit ∇ is ook te lesen in 't vervolg van 't Cabinet der Mineralen, daar ik het noeme den cristallen hemel.

Hebt

Hebt gy niet gelezen in 't Boek Moses, Genesis in 't 2. cap. vers 6. met volgende woorden: *Doch eenen nevel ging op vander Aarden, ende vochtigde alle het Land, vers 7. ende God de Heere maakte den Mensche uyt de klomp der Aarden.*

Alhier is met korte woorden ons geleert met wat voor een ∇ , ofte vocht wy de Aarde moeten vruchtbaar maken: Ende word ons ook geleert, dat het selve gedaan moet worden, met den nevel der aarden, ende met geen ander ∇ ; want door het Δ word alle vocht uyt der Aarde opgedreven, ende door de koude verandert dieselve in hemels-douw; die dan ons Land komt bevochtigen, en vruchtbaar maakt.

Hebt gy niet gelezen in Basilius sijnen tweede Sleutel, dat hy leert ende spreekt; hoe dikker desen nevel op 't Land komt, te meerder vruchten zijn dan voorhanden: Ende de Vrienden deser Konst moeten niet denken, dat ik schrijve door speculatie ofte door fantasie, maar wat ik schrijve is de waarheid, ende eerst bevonden in 't werk, ende daarna beschreven; en so heeft-men de rechte grond van de natuurlijke Medicine.

Alhier soude ik gaarne noch wat openbaren aan de Vrienden deser edele Konst: De oude Philosophen spreken van natuurlijke en overnatuurlijke dingen; het natuurlijke is te verstaan, dat van nature voortkomt, waar-aan de
Konst

Konst niet heeft gedaan ; en wat door de Konst des Δ verhoogt is, is over-natuurlijk ; want de natuur en maakt ons geen brood , dit moet de Konst doen door 't Δ ; het natuurlijke brengt ons wel de Mineralen voort , maar de Konst moet die scheiden door 't Δ , en also tot Metalen smelten het yser, koper, tin, loot, en diergelijke saken , waar toe dat het de Meester der Konst van noden heeft ; en dit werd alles over-natuurlijk genoemd ; also is 't ook met de materye der groote Medicine ; want de materye brengt de natuur wel voort , maar wy moeten hem tot onse werk bereiden , en dan is 't over-natuurlijk.

De natuur maakt uyt de steenen geen kalk , maar de Meester moet dat doen door 't Δ , en also is 't met alle dingen in de gantsche Wereld , die door de konst worden verhoogt tot een volkomen Lichaam.

De materye vande groote Medicine wast so niet in de Gebergten , als hem de Philosophen beschrijven , ende indien 't selve so was , sou den de Berg-knapen den Steen der Wijsen eerder hebben , dan alle oprechte Doctoren , die men mach houden voor Philosophen , maar desen Steen word door konst gemaakt van 't Δ , en met geen ander Instrument.

Om nu te seggen , wat de groote Medicine is ; ook waar-in dat die verborgen leyd , so heeft
my

my goed gedacht de reden van Paracelsus alhier voor te stellen, die ons na-gelaten is van hem in dat Boekje genaemt ARCHIDOXIS de Magisteriis, pag. 56. en 57. als volgt; *De quinta essentia aari heeft die macht, dat hy het gansche corpus ☉ in pure quintam essentiam tingeert, dat wy voor een groote Konst houden, ende een licht aller Geheimnissen in onse archidoxis.* Met dese rede komt Basilus over-een in sijne Voorreden van de 12 Sleutels, die ik tot voldoeninge van de goede Vrienden hier noch sal by-brengen.

NB. *Neemt een stuk des alderfijnsten Gout, ende deelt dat selve in twee stukken, ofte doet het midden van malkanderen, alsdan sal gy sien waar nyt dat het ☉ van de natuur is voertgebracht, te weten, waar nyt dat ons Gout en sijn wijf zijn gemaakt, door een vluchtige geest, ende een Mercurialische liquor, ofte ♀.* Dit zijn nu de eygene woorden van Basilus, kont gy die nu niet begrijpen, soo behoeft gy op de Philosophen niet te schelden, maar op u selven.

De gansche konst is nu anders niet als de Mercurialische Geest te maken, die in donkere hollen sijn woning heeft, en met groote konst en moeyte daar uyt geloft word; dog hier voren in dit Boek hebbe ik al ten deele van dese Mineralischen geest gehandelt en ver-toont, waar hy sijne woning heeft; want 't is de moeder van ♂, en ♀, en dese moeder heeft ook een vluchtig

M

Gout

Gout in haren buyk verborgen, 't welk de oude Mannen genoemd hebben een vlugtigen draak, die alles opent en verbrand door zijn kragten, die in zijnen geest verborgen zijn.

Paracelsus spreekt in 't voorfz boek genaamt *archidoxis*, pag. 60. dat *Magisterium van 't Gout*, ook is *aurum potabile*, ende dit werd ook genoemd de *quint essence*, ofte het inwendige van 't ☉, en dat dese *Medicine heelt alle Krankheden*. Soo dat wy anders niet hebben te zoeken als 't inwendige Δ, dat in het Gout verborgen is.

Een seker oud Filosooph genaamt Johannes vander Fontein, die schrijft dese woorden; *Ik hebbe het in 't zijn Gout gesocht, en 't daar ook gevonden, daarom heb ik dit geschreven, op dat gy niet sult dwaalen, want door de putrefaction komt het in 't licht*. Dit zijn de woorden van hem; ook spreekt hy, dat men niet anders by 't Gout sal doen als de ☿ der Philosophen; en dit punt sal in acht genomen worden.

Alhier word ons geleert, dat wy anders niet hebben te nemen, als de ☿ by 't Gout: Ik zegge dat ik door dese ☿, en de geest van Brandewijn, hebbe een *Sweet-drijvende Medicine* bekomen, die met geen gelt is te betalen; ja den reuk van dien oli, maakt een mensch het herte te verheugen, alsoo dat ik schier in dese Wereld geen Balsam soude konnen vinden, die hem van aangenaamheid te boven gaat, wegens zijn krachten, die in hem verborgen zijn. Wie

Wie soude seggen, dat in soo slechte materie, als dit Mineraal is, die groote krachten begraven waren, als 't eerst uyt der aarden van de Berg-lieden word aan ons gebracht; want dit Mineraal heeft de macht door sijn geest, dat het alle de Metalen opent, so dat sijns gelijke op der aarden niet gevonden is; want ik hebbe den ♀ van ♂ door een geest van ⊕ gebroken, en is my sijn ♀ als root bloet geworden, die ik daarna met gemeen ∇ hebbe afgesoet, doen heb ik een roode materie bekomen, seer schoon van glans, ende in die geest van ☿ der Philosophen geleid, en is my dese roode Aarde van ♂ dadelijk in een gras-groene oli opgelost, seer aangenaam van glans, waar over ik my geen klein weinig hebbe verwondert, om dat God Almachtig in de geest des Werelds, die Sleutel heeft geleyd, die van de Geleerde Mannen niet gekent word; die desen geest niet konnen sien, daar nochtans alle menschen van die ☿ moeten leven, ende alle dingen worden door denselven voortgebracht, dat in de gantsche Wereld gesien word: Ik soude mijn leven niet konnen geloven, dat in de lucht sulke kracht verborgen was, indien ik 't met mijn oogen selver niet gesien en hadde. Nb. Nu moet ik bekennen, dat ik mijn leven geen boeken gesien heb, daar dese ☿ in word ontdekt, als by *Sendivogius*, in sijn 11. cap. ende in 't besluyt van 't

12. cap. daar hy spreekt; dat het *Sal alkali* is de ware Φ , ende die ontbindt de *Lucht* tot een ∇ , en dit ∇ is de eerste wortel der *Metalen*; ook is den *Boom der Sonnen* van dit *aq.* voortgekomen, daarom beminnen sy *makanderen*; die onse drooge *Lucht* kan ontbinden, en tot een ∇ maakt, dat heeft de *Konst* gevonden, daar *Sendivogius* van spreekt.

Ende om noch te bewijzen, dat dit ∇ voortkomt uit een besondere *Baar-maeder*, so leest dese navolgende reden van den hoog-geleerden *Drebbel*, die van de *Elementen* en loop des *Hemels* schrijft, die sal ons leeren waar wy onse materye sullen zoeken; hiervan staat in zijn voorreden, pag. 63. met volgende woorden; *Ik ondersocht de Elementen, die wy leerden de natuur der aarden, hareu kristallynen geest sag ik als een nevel, haar geversde ziels gelijk bloed, haar standvastig Lichaam als een Cristal.* NB. Dit is nu van de gedaante der materye, en wat het selve voor een aarde is, die wy moeten zoeken: Voorders om dese materye te bereiden, leert ons *Drebbel* in zijn 9. en 10. cap. ende spreekt aldus; *Want de aarde ontbonden zijnde, door de kracht des Δ , ofte door de verrottinge der Natuur, so verandert het Lichaam in water, ende word font ende kracht der aarden.*

Mijn Heeren Doctoren, so gy nu lust hebt in dese Goddelijke *Konst*, so leest doch *Drebbel*
in

in zijn 10. cap. daar-in beschrijft hy de gantsche Hand-greep, om de materye te bereiden, soo dat ik het onnodig achte, alhier daar van te handelen; want die Man soo klaar daar van spreekt, dat mijn wonder is over die saak, dat het de geheele Wereld niet kan begripen, om de groote Medicine te maken. In zijn 10. cap. pag. 88. spreekt hy aldus; *maar wanneer wy de geclarificeerde hebben door die distilleer-konst, en een klaar doorschijnende blinkent* ∇, *ofte oli. so als wy het souden mogen noemen, soo zaeyen wy hier in ons Lichaam, ofte Sperma, het welke hem hier in verrot.* Van dit Sperma ofte Saat spreekt Sendivogius, pag. 43. *Het Lichaam dat is het Gout die het Saat heeft; de Mane is ons silver, die het Saat des Gouts ontfangt.* Nb. Het ∇ is anders niet als de geeft van ♀, waar van *Basilins* spreekt, dat het uyt een Mineraal gedrongen word: Alhier soude ik in korte woorden kunnen doen verstaan, wat het ∇ was die 't Saat van 't ⊙ moet openen ende ontfangen, soo het God hadde willen hebben.

Doch op dat ik de Vrienden noch wat moet segge, leest dese na-volgende woorden van hem selver, so kan ik van de Philosophen geen haat krijgen; *ende by aldien gy schoon de eerste materye had, gelijk de oude Philosophen, dat is te weten, het Centralsche Sout, nochtans so ware het* ∇ *onmogelijk, dat selvige sonder Gout te vermeer-*

deren. NB. Dit Centralische Sout is ook de Mane ofte Δ van hem, en is in waarheid anders niet als aq. ☿ , dat getrokken word door 't Staal, ende dit Staal is het Sout, dat ook in der daat is Mercurius; doch ik hebbe meer als te vele geopenbaart voor de ondankbare Wereld, waar-by het nu voor defen tijd sal rusten.

Ik sal my wederom begeven tot de Metalen, en ook tot de Medicinen; Δ is uyt een suivere ☿ voortgekomen, ten deele ook by-na bestendig en klaar, is uyt een witte Δ , die helder en klaar is. Dit hebbe ik bevonden in de goede Δ , waar van ik in de Goude Leeuw, pag. 157. handele van sin deugden; want in hem is den geest der Metalen, ende ook de Sleutel van alle Medicinen; hierom leeft pag. 157, tot 162. in mijn Boek de Goude Leeuw, ende gy sult daar-in vinden, waar mede men maakt ☿ der Philosophen, want daar-in schrijve ik oprecht, dat het aq. door Δ en ☿ moet te voorschijn komen; doch die niet wil leeren, sal nooit de natuur prijsen, ende God de Heere sin werk groot maken; pag. 165. spreek ik dat men eens met Δ h ☿ in 't groene veld sal treden, en dan sien of men geen sout sal bekomen, waar van de oude spreken, en dat sy noemden alkahelt te zijn.

Ik segge noch, gelijk ik inde Goude Leeuw, op die aangetrokkene plaatsen, dat de Mensch noch geboren sal worden, die de kracht van ☿

Δ h

24 ♄ sullen begrijpen; doch in alle mijne Schriften hebbe ik onder verborgen namen van dese Planeten gehandelt, als 24 ♄ ☿ ☉ ☽, en dit is de Bruyd daarom men danst.

NB. So men ☿ en ☉, ana, t'samen verbrand, so bekomt men wonderbaarlijk Sout; dit Sout doet alle Metalen en Mineralen seer licht smelten, ende maakt een scheidinge het goede van 't quade; als dit poeder drymaal soo veel is dan het Mineraal; doch gy moet dat in een windoven smelten laten, anders sult gy geen voordeel doen in U E. werk: Doch in't Cabinet der Mineralen is daar ten deele van geschreven.

NB. So gy dat gebrande Sout hebt 1 pond, en hier onder doet een vierendeel pond ✱, ende dan na de Konst gedistileert, so sult gy een drogen geest bekomen, waar mede gy de geest van Brandewijn tot een wit Sout kont brengen, daar onder veele Konsten en Medicinen verborgen zijn; want dit Sout door-wandelt het gantsche Menschelijk Lijf, ende drijft alle quade vochtigheid door sweten en urine uyt het Lichaam, dat geen andere so doen kan; doch die dese kan maken sal ook sijn gebruyk leeren kennen.

Ende dit Sout mag niet anders genoemd werden, dan het vluchtige *Sal Tartari*, ofte Sout van wijnsteen: Als men dit Sout ofte Geest onderhanden heeft, moet gy U wachten voor sijn reuk, want hy blaast met een strijdende adem;

96 *SILVERE RIVIER,*
adem; dog die hem kent, sal hem wel regeeren.

Als gy wijnsteen neemt, met gemeen Θ uytgebrand; dese twee onder-een stamp, ende dan klein pulveriseert, Φ 2deel, en 1deel van de bovenstaande Θ daar onder gewreven, ende dan in een wind-oven gesmolten, tot dat alles gantsch dunne is, en dan in de Tegel kout laten worden, so is 't als een donkere steen: dese Medicine geven sommige Meesters de Menschen in; en ik soude die niet beter weten te gebruyken, als een suyvere Remedie om de beesten mede te genesen, welke somwijlen met Krankheden van een quade Lucht worden besmet.

Nb. Maar soo de ζ -steen, door een ∇ was geopent, en sijn essence was buyten gedreven, so konden hem de Menschen ook gebruyken tegens veele gebreken, als in koorsen en diergelijke.

De flores van de ζ worden gemaakt uyt sijn Regulus. Nb. Dese Regulus word eerst gecalcineert door Φ , en daarna met $\star$ gesublimeert, tot 2maal dan moeten de souden met gemeen ∇ daar van sijn gelost, en het poeder gedroogt, so is de Medicine vaardig om te gebruyken; wie dese van doen heeft, sal sijn gebruyk ook weten, in wat voor Krankheden hem die konnen dienen.

De Θ door kolen gecalcineert, ende dan op behoor-

behoorlijke manier gefuyvert, geeft een Medicine tegens 't graveel, ende is een verkoelende Medicine in alle Krankheden; doch die hem kan bereiden, fal ook zijn deugden leeren kennen, in de faken daar in gy hem fult gebruyken; door dit Sout kont gy alle ♀ van Metalen fcheiden, dat die ook tot Medicine gemaakt konnen werden; doch hier van is in mijne voorige Schriften genoeg gehandelt, fo dat wy alhier daar niet van fpreken en fullen.

De Souten zijn dan de Bas en Fondamenten der gentsche Medicine, want door die werden alle Banden van de Metalen geopent, en tot de Konft der Medicine gebracht; waar van men ook leeft by andere Meesters; ende om noch meerder dienst te doen aan de Vrienden defer Konft, fo fal ik alhier een Medicine bekend maken, die uyt de ♂ van de ♂ gemaakt werd, die genoemd is als volgt, *Besoarticum Martiale*, ende word op dusdanige manieren toegestelt.

R. ♂ 1 pond, ende ftaal een half pond, laat dese t'samen smelten in een wind-oven, tot alles dunne is als water, daar-na draegt wat ☉ op, fo fal dat Sout de fcheiding maken, ende fal een fuyvere maffe onder in den Tegel zijn; als gy die fult ontftukken slaan, foo fal de ♂ van de ♂ beneden zijn, die gy handelen fult als volgt:

R. Dese ♂ dan, ofte *Regulus* 1 pond, en een
N half

half pond ☿ sublimat; dit alsdan t'samen klein gestampt, ende een nacht laten staan, daar-na doet het in een glazen Retort, die gy dan sult in een Sant-capelle leggen, ende distileren na de Konst, so bekomt gy een schoon oli van't ☿, die gy noch eens sult distileren, en dan is die vaardig om voort te bereiden.

R. Daar-na een geest van Salpeter, ofte oli van ☉, ende overgiet die met dien oli, so gy uyt de ☿ van ☿ gemaakt hebt; ende distileert die tenderdemaal, so is U oli niet meer vluchtig, maar bestendig in 't Δ , en is dan een sweetdrijvende Medicine in alle sware Krankheden geworden, daar 't de noot vereyscht om te sweeten; ook is 't een onseilbare Remedie voor alle Koorssen, om die daar mede te genesen: So gy dese Medicine kont maken, gy sult sijn gebruyk ook leeren kennen; so ik soude beschrijven, wat met dese ☿ te doen was in Medicinen, gy soud het niet geloven, want die krachten kan geen Mensch na-denken die dese Medicine inheeft. NB. Als de geest van ☉ ofte oli ☉ daar af zijn getrokken, dan sult gy dat poeder, dat beneden in de Retorten is gebleven, met schoon water af-spoelen, ende alle scherpte van't poeder daar uyt-trekken: Dan is 't volkomen bereid tot de Medicine, om na gelegenheid van de personen te gebruyken.

Wy sullen ons begeven tot de natuurlijke dingen

dingen, waar van wy hier voren in dit Boek gehandelt hebbe, als van ∇ en fout dat de voornaamfte deelen zijn in defe Konft, ja het ∇ vervat alle Elementen in hem als Δ , lucht, aarde, ende defe hebben haar aanvang uyt en door het ∇ , want het ∇ is een Baarmoeder van de lucht, de lucht is 't leven van alle dingen, fo dat sonder ∇ en Δ niets voortkomt; het Δ is de bewegende oorfaak van 't ∇ , en ten laaste het Zaat des Mineralifchen Waters, fijn Receptaculum van 't Zaat is de Lucht; ende men moet weten, dat het Receptaculum van 't Zaat zodanig is datfe de bevriefinge of de dikmakinge van de Lichamen is: Van defe reden is by Sendiv. te lefen pag. 32, 33, en 34. alfoo dat wy hier fo veel daar niet van fullen fpreken.

Ik zegge noch, fo een Metaal ofte Mineraal door de fublimate word gecalcineert, fo ontbind hem het Lichaam door de Lucht, ende word dan tot een ∇ , en dit ∇ neemt de kracht vande Metalen aan, het zy dan goet of quaat, fo verandert het Δ en ∇ in fijn natuur, want het ∇ en fal die plaatfe niet veranderen, maar de plaatfen veranderen het water, het zy in wat gedaante dat het ook zy; dit water komt voort van 't Centralifche Sout der Metalen, ende door kracht van ϕ fijn Δ , werden alle fouten tot oli gebracht.

Ende om U te seggen; neemt maar een
N 2 exempel

exempel aan ☿ sublimat, als die met eenig Mineraal gedistileert word, so werd het oli, dat genoemd werd oli van Souten, welke dan door de Lucht tot een ∇ ontbind, ende dit ∇ kan dan door de distileer-konst noch verbeteret worden in sijn krachten; en dit ∇ werd van de Philosophen genoemd te zijn hare ☿, om dat sy de Lucht voor ☿ houden.

Gy siet nochtans dat de natuur alles door de Lucht voort doet komen, ende door de Lucht alles doet vergaan, en tot aarde verandert, als men sien kan aan alle dingen in de gantsche wereld, die ons voor-komen, het zijn alle wassende kruyden des velds, en worden door de koude lucht verandert tot aarde en stof; van gelijke is 't ook met de Metalen, als die met de Lucht ook vriendschap hebben gemaakt, soo moet haar Lichaam tot Aarde keeren, dat is te seggen, sy keeren wederom in haar moeders buyk, ofte in haar eerste wesen, te weten in ∇ .

Want alles wat door 't Δ gebrand is, dat heeft de natuur van 't Δ aangenomen, dan kan 't door de Lucht in water komen; ende dit water noemen de oude Philosophen ☿ vande Lucht, om dat die door de Lucht zijn voortgebracht: kont gy ☿ door het Metaalsche Sout in ∇ brengen, dan sult gy ook sien het water, waar van soo veele Boeken geschreven, ende tot op desen dag na-gelocht is, want ☿ is 't fer-

ofte *KONINGS FONTEIN*. 101
ferment in 't Sout der Metalen, ende sonder ☿
en sult gy tot geen water komen, dat U die-
nen sal, om 't ☉ sijn banden te openen; want
het Δ van ☿ is de fonteine der Metalen; hier
van genoeg voor desen tijd.

Als men ☉ met ○○ t'samen smelt in 't vuur
tot een steen, dan klein stampt, ende op een
glazen tafel legt, dunne van malkanderen, soo
sal 't in korten tijd tot een oli smelten; desen
oli heeft de kracht, dat hy alle quade wonden
kan suyveren, die niet wel heelen willen, in-
sonderheid aan quade beenen, ende diergelijke.
Door oli van ☿ werd de Roomsche ☉ geopent,
ende worden t'samen een groen oli, welke de
macht heeft om alle kankereuse saken te gene-
sen, die onheelbaar gehouden werden in dese
Genees-Konst.

NB. Soo desen oli tot een poeder word ge-
maakt, dan is die een groote Medicine tegen
het Morbum Gallicum, ofte de Spaansche Pok-
ken, die door andere middelen niet kunnen
genesen worden; ook is 't een groote Medicine
tegens alle Koorsfen, want het drijft de quade
humeuren uyt het gantsche menschen Lijf met
verwonderinge.

De ☿ word gesublimeert met ☉, als dese
t'samen onder-een gedaan, en dan nade Konst
in 't Δ gehandelt worden, soo gaat de essentia
des ☉ op, die men mede door geest van

Brandewijn, daar uyt kan brengen; doch die dese saken by der hand nemen, sullen ook sijn werkinge leeren kennen.

Door den geest eenes ☉ worden de bloet-koralen geopent, ende in een wel-riekende Medicine gebracht, waar van veel te schrijven soude zijn, want als de bloet-koralen in desen geest komen, dan lossen die wijt op, ende worden in haar eerste wesen gebracht, want de koralen en worden niet root van natuur gevonden, maar werden door de Sonne in een roode couleur, so dat hare tinctuur in 't aanvang niet root, maar wit is.

De gemeene maniere, welke de tincturen voor den dag brengt, word gedaan met ☿, en met ☿ van Brandewijn, wanneer sy meenen also de couleur vande koralen te hebben, dog 'tis anders niet als de couleur van den ☿ en Brandewijn, en zijn soo bedrogen in hare meeninge; daarom kunnen de Heeren Doctoren niet doen met de koralen, wat hen de Philosophen toegeschreven hebben; doch die hier aan gelegen is, kan de saken na-denken, ende gy sult bevinden dat ik de oprechte waarheid alhier geschreven hebbe, want daar de natuur niet word omgekeert, ofte het buytenste binnen geset, daar sal deselve niet verbeterd worden in sijn kracht.

Na Ende op dat gy Heeren Doctoren noch meerder licht moogt hebben, so siet doch de
gemeen

gemeene $\oplus$, die in 't aanfien groen en blaau is, ende als die in 't Δ komt, verandert in verſcheide couleuren, ſo dat het inwendige is veel anders als 't buytenſte, ende alſo zijn ook de krachten inwendig veel edeler; doch die in 't Δ wat gedaan heeft, zijn deſe dingen niet onbekent.

Neemt een exempel van de $\odot$, die in onſe oogen graau ſchijnt, ende is inwendig geçierrt, en met vele couleuren om-vangen; waar van ik in mijn voorige Boeken hebbe gehandelt, ſoo dat wy alhier daar niet van ſpreken, want als gy het inwendige niet kont bekomen, gy ſult die Medicine niet te ſien krijgen; van gelijken ſoo is 't ook met het H_2 , dat in onſe oogen naden blaauwe is, nochtans inwendig wit, ende in 't Δ word het tot een roode Meny.

Het koper ſchijnt in onſe oogen root te zijn, maar is inwendig groen; deſe couleur verandert ſich door 't Δ ; het yſer is in onſe oogen van buyten wel blank, maar ſijn inwendig is root en purper; het tin, is ook blank, maar het inwendige graau; ende alſo is 't met alle dingen in de gantsche Wereld, dat het inwendige ſo niet is als 't uytwendige.

De ſteenen door 't Δ gebrand zijnde, worden tot ſtof ende aſſche, daar te vooren anders niet als een ſteen hem vertoont, ende door de Konſt ſodanig gebracht in een witte kalk; het
is

is waarachtig, dat alle dingen in 't Δ geopent worden, en daar door gewint zijn natuur een edeler wesen; ende dit wesen is der oude Philosophen hare materye, want sy word genoemd 't Sout der oude wijze Mannen.

Van dit Sout is te lesen in de Roode Leeuw, pag. 55. met volgende woorden; (die Bernardus ook spreekt) dat het zijn Fontein was daar zijn roode knecht in heeft gebaad; dese roode knecht is anders niet als 't sijne $\odot$; die ook van de oude Philosophen genoemd word $\triangle$ der naturen, en als desen $\triangle$ tot een oli gemaakt is door 't Sout der nature, so word het genoemd oli van 't $\odot$, dat de macht heeft zijn eygen lichaam te openen, ende tot een steen te maken, ofte tot een Medicine voor menschen; die hier meerder van lesen wil, kan in de aangetrokken plaatsen daar van meerder sien.

De gemeene quik is geen Metaal, noch geen Mineraal; wat wilt gy dan van hem maken; ja ook is hy geen Sout: Dese dry dingen sult gy niet by hem vinden, ende nochtans is hy alles in alle, in 't aansien schijnt hy te zijn een Metaal, ja ook een Mineraal en Sout, ende is de waarheid.

Want soo 't gemeene quiksilver de natuur niet hadde van Metaal, hy soude hem met de Metalen niet laten binden, als men sien kan by den 24, waar van ik in de Goude Leeuw, p. 72. han-

ofte *KONINGS FONTEIN*. 105
handele, dat door ☿ en ♃ word het schoon
⊙ gemaakt, welke Hand-grepen ik daar
opentlijk leere, ook soo de ☿ niet de natuur
hadde van een Mineraal, men soude dan die
felve door hem tot geen oli brengen.

So de ☿ die natuur niet en hadde van 't sout,
so soude hy hem niet door Souten laten subli-
meren, gelijk men noch alle dagen sier, dat ge-
daan word, ende als ik ook selver gedaan hebbe
door ⊕ en ⊖, ana; dat de goede ☿ hem in
Sout, ofte met Sout vermengt, ende also tot
een oli word door de Konst des Δ.

Van 't ⊖ der aarden kont gy lesen, in mijn
Boek genaamt het vervolg van 't Cabinet der
Mineralen, pag. 21. daar word overvloedig van
sijne krachten gesproken, dat door de Souten
alle Metalen en Mineralen tot asche en kalk
gebracht werden, ja ook tot een oli; ende dit
is 't waar van alle oude gesproken hebben, so gy
de Metalen door de Souten op sublimeert, dan
veranderen sy in stof en asche, en in dese asche
is dan Sout der Metalen, 't welk de oude Phi-
losophen haren ☿ genoemd hebben; van dese
geest ☿ hebbe ik openbaar gesproken in 't Ca-
binet der Mineralen pag. 27. so als voor my
geen mensch sijn leven heeft gedaan, want doen
ik dat geschreven hebbe, is my onbekent ge-
weest, dat in de Souten en in ☿ so veel verbor-
gen was, dat my nu seer leet is; doch God
O (hope

(hope ik) sal zijn hand over die saken houden, op dat de gaven der natuur niet misbruykt en werden, die de eeuwige God uyt genaden ons geeft.

Ende om de Vrienden deser Konst noch te doen weten, waar in de groote Medicine verborgen is, so leest dese na-volgende woorden van de wijze Man *Rosarius*, die also handelt; *Een yder die daar wil de Medicine zoeken, sonder ☉ ofte ☽; dese Mensche is gelijk een blinde sonder Leyds-man, die hem op den weg stuurt na zijn wooninge.*

Ende op dat ik het mag seggen, so word ons de ware materye geopenbaart in korte Regels: De Sonne is het Licht van alle Lichten; het ☉ is 't niet 't Metaal boven alle Metalen? So moet ook nootsakelijk volgen, dat ook zijn ☉ of ☿ edeler is als van ♂ ♀, en andere stukken der Mineralen.

En hierom heeft ons Hermes gewesen op desen ☉ ofte ☿; hy noemt het ook ☿, en geleert dat wy daar op sullen sien, die verborgen is in de gulde Son of ☉, die ook is ☿ en ☿; daarom spreekt Geber, *gelooft zy de Almachtige God, die ons dese ☿ gemaakt heeft.*

Is de Son geen ☿, ja ook ♀, en met veele alle andere namengenoeemt; wie is van alle de Planeten die het Firmament des Hemels in soo korten tijd in 't rond om-loopt, als men alle dagen

gen voor onse oogen liet, en niet vermindert in zijn kracht; is dan de Sonne niet een goede ☿ gy Heeren Doctoren? Doch in 't vervolg sal daar noch meerder van gehandelt worden van dese ☿ ofte Sonne. In de H. Schrift, in 't eerste Boek Mosis, Genesis cap. 1. vers 16. *Ende God maakte twee groote Lichten; een groot Licht dat den dag regeert, ende een klein Licht dat de nacht regeert, daar toe ook Sterren.* Alhier word ons van de eeuwige Almogende God geleert, dat de ☿ der Philosophen, ofte de oprechte Sonne het ware Licht is van alle Planeten; de ☿ hoe-wel dat hy mede een vluchtigen vogel is in zijn omloop, nochtans komt hy met de Sonne niet over-een in zijn ommegang. Neemt dese mijn reden in acht, en gy sult dan de ware ☿ der oude Mannen seer wel bekomen.

Ik segge noch dat de ♀ van 't ☉ is den ♂, ja ☿ der Wijsen; het is ook een Δ, dat alles doordringen kan, en sonder dat Δ kan in de gantsche Wereld niet gedaan worden, ook de mensche kan sonder dat Δ niet bestaan; want dit Δ is 't leven van alle dingen.

Nu moet ik wat handelen van 't scheyden der Metalen, welke is een oude Konst, ende van Berg-Meesters gehanteert; daar door dat het eene Metaal van 't ander seer konstelijk gescheyden word, als door ♁, door ♀, en ☿, ende ☿; die ik in mijn voorige Schriften hebbe

leeren maken; want sonder dese wateren kan men het D van 't $\odot$ niet wel scheidē, schoon dat men D en $\odot$ met S smelt, soo dan verliest men aan beyde de Metalen; want by so verre, dat gy een stuk $\odot$ hebt daar D onder is, ende laat het t'samen smelten, soo sal 't D met een deel van 't $\odot$ in de slakken blijven, dat gy dan met groote moeyte en schade door H op een cappel sult moeten af-drijven.

Maar by so verre dat gy dit doet, ende neemt het Gout daar in 't D is, en gy neemt een S van Sout, die met $\odot$ is gedistileert, als dan het Metaal van 't Gout daar in geopent is, so sal 't D tot een poeder op den grond van 't glas leggen, so dat gy dan het boven-staande ∇ sult afgieten in een ander glas; ende de kalk van 't D sult met W af-wasschen, daar-na laten drogen, welke gy dan kont smelten in een tegel met wat Boras, so hebt gy sijn D , sonder dat met H af te drijven.

Het R sult gy dan af distileren, so bekomt gy het $\odot$ -poeder onder in de glasene kolf, dat gy met Boras kont t'samen smelten tot een corpus. NB. Eer gy dat Poeder wilt smelten in een Tegel, soo moet gy dat met W af-soeten, ende daarna uyt-gloeyen in klein Δ , so is 't Poeder vaardig, om met Boras te smelten tot een corpus.

NB. Het R is dan wederom goet tot diergelijke

ofte KONINGS FONTEIN. 109
 gelijke werk om $\odot$ en $\mathcal{D}$ te ſcheyden; doch van
 deſe ſaken kont gy noch meerder leſen in
 mijne voorige Boeken, daar ik handele van 't
 ſcheyden der Metalen, als in 't Cabinet der Mi-
 neralen pag. 44, en 45. daar ik handele van die
 ſaken in overvloed, om het $\odot$ ende $\mathcal{D}$ te hante-
 ren door de natte weg.

Van dit ſcheyden is ook te ſien in 't vervolg
 van 't Cabinet der Mineralen, als pag. 25. dat
 door $\ominus$ en $\oplus$ een ∇ word gemaakt, waar door
 alle Metalen mede konnen tot kalk worden ge-
 bracht, behalven $\propto$ $\mathcal{D}$ en $\mathcal{H}$; die worden door
 ∇ geopent, ende door aq. ſalis commun neder-
 geſlagen, dan bekومت gy een witten kalk van
 de Metalen, die gy dan kont hanteeren als hier
 voor is geleert.

De $\triangle$ Salis (die men in de Medicijnen ge-
 bruylt) word gemaakt uyt $\ominus$ dat gedroogt is,
 ende dat met oli van $\oplus$ t'ſamen gebracht na de
 Konſt gediftileert; van welke hand-grepen in
 de Goude Leeuw, pag. 134. overvloedig is te
 ſien, ſo dat ik alhier daar niet van ſpreken en ſal.

Hier voren hebbe ik geſproken van de Sonne
 en ſijn glans; deſe Son is anders niet als het $\triangle$
 dat door de kracht van $\propto$ te voorschijn komt,
 want ſoo gy de geeſt van $\propto$, met den $\triangle$ -
 geeſt in een unie kont brengen, ſoo ſult gy de
 glans der Sonne te ſien bekomen. En op dat
 ik U moet ſeggen, wat dit voor een $\propto$ is, ſoo

leest dese na-volgende reden, die ons de Philosophische Φ wijzen, en die in een goude holle verborgen is; ende dese Φ heeft de macht over alle gewelt; hier van spreekt Geber in zijn boek also; *Gelooft zy God de Alderhoogste, die ons dese Φ gemaakt heeft, hierom is 't alderwaarachtigste in dese Konst niet anders te zoeken ofte nemen, als Sol naturalis, en het aq. van Φ der Philosophen; dese hebben macht de groote Medicine voort te brengen, so de oude Philosophen seggen; want daar-in is de gantsche Konst $\odot$ en ∇ van Φ .*

Dit aq. oft water van Mercurius is in 't herte van de gemeene quik, die door de Δ van de Wereld word te voorschijn gebracht door de kracht des Δ ; want als een Metaal door het Δ gecalcineert word, dan is 't een Souts natuur, om de lucht ofte 't Licht der nature aan te trekken, ende also in ∇ te veranderen, dat genoemd word het ∇ van de Metalen, ofte aq. Φ der oude Philosophen.

Inde goude Leeuw, pag. 162, hebbe ik op die plaatsen overvloedig van de geest Φ en aardſche Ψ , die uyt Σ komt, gehandelt; want door dese geesten, komt het rechte ∇ of aq. Φ der oude Meesters voort, daar door men den Δ van het gout moet openen, en dat also tot een Medicine voor de Menschen, en andere ſaken word: Dese Φ of Δ van $\odot$ komt door konſt te voorschijn, met kracht des Δ ; welke gehanteert werd door de

ofte KONINGS FONTEIN. iii
de sublimation, ofte het Sout alkali; doch wie
onse Δ en Sout is bekend, sal dan ook Δ van ☿
wel bekomen.

*Om een aq. ofte ∇ te maken, daar in 't $\odot$ in
gebroken word.*

R. 1 pond ∇ ; hier tegens sal genomen wor-
den 8 loot gemeene $\ominus$; dese t'samen gedisti-
leert, so blijft de aarde; dit aq. sal noch eens
gehandelt worden als vooren, soo is 't vaardig
om 'erhet $\odot$ aangenaam in te breken; dit aq. sal
dan asgedistileert worden, so blijft den Δ van
't $\odot$ beneden, die daar-na als met den Δ soo
af getrokken is, noch eens sult openen, dan is 't
Gout vaardig om met de Δ van ☿ t'samen te
brengen; doch die onse ☿ kent, sal ook dese
arbeyd seer wel weten.

Nb. Het Gout sal tot drymaal door de ☿
gesmolten worden; waar van in mijne vorige
Schriften is te lesen; so dat ik alhier daar niet
van handelen sal.

De slakken, die in 't smelten van 't $\odot$ komen,
sal men niet wech smijten; want daar-in is een
groote Medicine tegens vele gebreken; waar
van in mijne andere boeken is te lesen, also dat
ik alhier daar niet van spreken sal.

So men daar geen Medicine van hebben wil,
dan kan men het Gout, dat in de slakken is ge-
bleven, daar wederom uyt bekomen, als voglt:

R. De

R. De flakken, smelt die in een wind-oven so dunne als ∇ , daar na neemt een stuk van een houts-kool, ende smijt het selve in den Tegel, so sal de kool op de gesmolten materye werken; ende het $\odot$ op de grond van de Smelt-kroes, ofté Tegel zijn; die dan uyt den oven sult nemen, en kout laten worden; en die gy dan aanstukken sult slaan, so bekomt gy een Coning; dese sal men met 4 deelen $\frac{1}{2}$ op een cappelle af-drijven, dan hebt gy het $\odot$ wederom.

Nb. Wilt gy een Medicine van de boven-genoemde flakken hebben, doet als volgt: **R.** 1 pond van die flakken hier onder sal ander-half pond Z -sublimat gestampt worden, dan in een $\oslash$ gedistileert, tot een $\oslash$ door de kracht des Δ ; welke gy dan door een sal alkali sult dooden; ende daar-na met $\approx$ sult af-soeten, soo bekomt gy een seer groote Medicine tegens vele gebreken.

Nb. So gy dese Medicine wilt sweet-drijvende hebben, doet als volgt: **R.** $\approx$ van $\odot$, giet die op dit soeter poeder, dat eerst droog sal zijn, ende distileert dat daar wederom af, so sal 't poeder in de $\oslash$ leggen als een graauwe asche, dat gy dan met gemeen $\approx$ sult af-soeten, ende dan droogen by klein Δ , so is de Medicine vaardig, die gy dan kont gebruyken in alle sware Krankheden; de dosen zijn van 1 2 3 4 5 grane; na dat des Menschen krachten zijn.

Nb. De

NB. De ☉ die gy in de ☽ sult vinden, moet gy smelten door een smelt-poeder, van ☿ en ☉; waar van gy kont lesen in mijne andere Schriften, daar ik handele van 't smelten der Metalen en Mineralen; also dat ik van die saken alhier niet sal spreken; want die aan dese saken gelegen is, sal ook het gebruyk leeren kennen, om 't Gout door de ☿ te suyveren; doch 't moet een goet Meester zijn, in de Konst des Δ ; ook moet gy U wachten voor den rook ofte damp, want als gy die in 't lijf krijgt, die soude U niet wel bekomen; dit moet gy verslekt zijn.

NB. Als ☿ met ☿ gesmolten is, in gelijk gewicht; en dese massa dan klein gestampt; so neemt 1 pond, ende anderhalf pond $\times$; dese dan t'samen onder-een gewreven van 't poeder ☿ en ☿; doet dit in een glase kolf met sijnen helm; ende dan neemt een groote voorlegger, die gy aan de snavel van den helm sult toe-dekken na de Konst; als dan dese dingen zijn toe-gestelt in een oven, met sijn sant-capelle, dan moet gy by graden van Δ werken na de Konst, so sal 'er in 'teerst wat witte nevel overkomen, daarna de roode donkere ☿ van ☿, met een gedeelte ☿, die dan door gemeen $\approx$ van 't sout word af-gescheiden, ende het poeder sal uyt den rooden zijn, 't is een groote Medicie in de roode loop en andere swarigheden, daar bloet-stillinge van nooden is.

Dese Medicine hebbe ik met groote moeyte gemaakt, ende dachte hier-mede het D in O te maken, maar dat stuk wilde my niet aangaan; maar in de Medicine is hy Meesters genoeg; doch die hem bereiden kan, sal sijn deugden wel leeren kennen, so dat hy sijn Meester niet sal verlegen laten in de Konst der Medicine.

Nb. Neemt sout van H en $\times$, ana; doet dese in een glase kolf met sijnen helm, ende dan gehandelt als vooren is geleert van A X . Nb. Als de materye in 't glas is, so moet gy die wat vocht maken met $\approx$; doch niet teveel, so sal 'er in 't distileren een melk over-komen, die niet aangenaam van smaak is; ik wil geen Mensch raden dat hy van desen geest in 't lijf neemt, want na ik sijn kracht gesien hebbe, ende in de neus geproeft, soo is hy een quade bode voor de A der menschen en beesten; so dat gy UE . moet wachten voor sijnen reuk, die U soude kunnen dooden; want daarom moet gy met dese geest niet spelen.

Desen geest van H hadde ik niet gesocht, om inde Medicine te gebruyken; want mijn doen is sodanig niet; maar om een ∇ te hebben, daer mede ik O en D konde openen; maar als ik de saken na hebbe gedacht, konde dit ∇ ofte A van H dat niet doen: De A van H is de alderkoutste van alle de Metalen, ende onder de Mineralen;

neralen ; soo hebben wy ∞ , die door fijn groote koude alle levendige geesten der animalia doodet ; hierom moet men met defe geesten voorzichtig om-gaan , want daar-in is een $\triangle$, die noch by vele onbekent is.

Nb. Dese $\triangle$ van loot, die hier vooren is geleert, kan van buyten op't lichaam der menfchen gebruykt worden , infonderheid in de **Medicine**, in qualen die beneden het herte der menfchen zijn, en aan de beenen maakt hy de quade wonden tot een goede genefing, als ik gefien hebbe van mijn eygen Schoon-vader Johannes van Lieffel, die defen geest ofte **Medicine** gebruykt heeft in fijn Konft.

Nb. De $\oplus$ met $\times$ gediftileert, geeft een wonderbaarlike $\triangle$; fo gy defe tot een $\oslash$ laat fmelten op een glafen tafel, hy heeft fijn deugden in **Medicijnen** en in andere Konften; het $\odot$, dat onder in 't glas gevonden word, fal met gemeen $\approx$ gefolveert worden, dan door een pampier laten pafferen; defe looge dan in-gedroogt op foet Δ tot een $\ominus$, is dan een goede **Medicine** om de wormen in 's menfchen lijf daar mede te verdrijven ; doch men moet het met verftand gebruyken. Nb. Doch die het kan gebruyken, fal oök fijn deugden leeren kennen.

Dese Konft is een van de grootfte gaven, die men op defe Wereld van God soude wenfchen; ook word de gene, die kenniffe heeft in defe

Konst der Medicijnen, van alle Koningen en Vorsten ge-eert; waar van wy lesen in 't Boek *Jelus Syrach*, cap. 38. vers 1. *Eert de Medicine met behoorlyke eeringe*, op dat gy hem hebt ter noot: vers 2. *Want de Heere heeft hem geschapen, en de Medicine komt van den Alderhoogsten; ende de Koningen eeren hem*; vers 3. *de Konst der Medicine verhoogt hem, maakt hem groot by Vorsten ende Heeren*; vers 4. *de Heere laat de Medicijnen uyt der aarden wassen, ende vernuftige Menschen en verachtense niet.*

Uyt dese aangetrokkene woorden is ons ge-leert, dat wy de gaven, die ons van God zijn ge-given niet moeten verachten; een wijs Mensch is beter dan peerlen, waar van wy lesen in 't Boek *Salomonis* in 't cap. 8. vers 11. *ja sijne vruchten zijn beter dan Gout en sijn Gout.* So dat wijsheid gaat alles te boven, ende by die Mensch daer wijsheid woont, daar is 't Recht, ende God woont by hem; ja die sal te sien krijgen, waar van wy lesen in 't Boek der *Wijsheid*, cap. 16. vers 17. *en dat was dat vyer aan 't aldermeeste in 't water brandende*, vers 22. *ende daar bleef ook de sneeuw en hagel in den vyere.*

Alhier word ons geopenbaart de kracht en verborgentheid des Δ , dat sijn macht heeft in 't ∇ te branden; weet gy wel, dat de geest van wijn is een Δ , en dat het kan branden, ende also van sijn water scheid.

Gelooft

Geloofst gy niet als men ons Θ in dat Δ van wijn doet, ende dan 't Δ des wijns in de brand maakt, *dat de vlamme in 't water boven de macht des vyers is*, waar van gy leeft in 't Boek der Wijsheid, cap. 16. vers. 19: Van dit Δ heeft de Heer Joh. Rudolf Glauber, in zijn Boek *Ignium Secretorum*, meerder als eenige Philosophen gedaan hebben, geschreven; waar van in dat Boek pag. 17. te lesen is: Voorder verhaalt hy ons door wat voor een Δ dat *Artephius* ende *Pontanus*, de groote Medicine hebben gemaakt; hy seyde aldus pag. 31. *door dat secreta Δ is anders niet als $\odot$ $\mathcal{D}$ en $\mathcal{E}$ gecomponeert, en Lapidis Philosophorum gemaakt*; doch op die aangetrokkenene plaatsen is daar van in overvloed te lesen.

Nu kan ik niet na-laten te verhalen eenige kleine voorvallen, van eenige Menschen die onkundig zijn in dese Konst. De Heer Glauber is in 't jaar 1670. den 19 Maert in den Heere ontslapen, wiens dood-kleed ik selver, in presentie van andere geleerde Mannen, hebbe aangetrokken; hy is tot Amsterdam in de Westerkerk, na de Middag ten 3 uuren, ter aarden gebracht; vele Menschen vraagden, heeft hy ook veel rijkdom ofte groote heerlijkheden, voor zijn Vrouw en Kinderen, nagelaten? Hier-op geve ik antwoord na behooren; heeft ook Raimundus Lullius, die by Eduardo den vijfde Koning van Engeland is geweest,

ook groot Goed na-gelaten? Heeft Johannes Aurelius , ook Goed na-gelaten? Rogerius Bacho, die ook in Engeland is geweest, (welke over de tinctuur *solis antimonii* en *vitrioli* heeft geschreven) heeft die ook groot Goed na-gelaten? Paracelsus (die so veel heerlijke Boeken ons heeft naar-gelaten) heeft die ook veel Geld en Goederen na-gelaten? Ik soude alhier meer Geleerde Mannen kunnen by-brengen , maar ik acht het alhier onnodig.

Dat zijn de Rijkdommen van dese Geleerde Mannen , dat sy ons haar Schriften na-laten; en dit moet ons genoeg zijn , in desen tijd daar wy in leven.

Wy keeren ons wederom tot de Konst der Philosophie , die ons recommandeert , dat wy haar Δ doch inacht moeten nemen , dat in den wijn , en in de Mineralen en Metalen ; ende hare Souten is verborgen. Van dit Δ moet ik leggen is te lesen in 't Boek, het vervolg van 't Cabinet der Mineralen, pag 19, en pag. 20 en 55. en in de Goude Leeuw, pag. 61. word ook van 't Δ der Elementen gehandelt , mede in dat selve Boek pag 200. 202, en 203. is van 't Δ te lesen: Inde Groene Leeuw word van 't Δ gehandelt, dat in de $\propto$ verborgen is; en dit Δ noemen de oude mannen een kouden draak der Mineralen, ofte het Mineralische Δ , daar door alle Metalen geopent worden. Van dit Δ is te lesen in
mijn

mijn Boek , genaamt het Licht der Mane, ofte glans der Sonne, pag.4, en 5. daar ik het selve noeme den Sleutel der Konst: Is in 't staal geen Δ ? hebben wy in $\oplus$ het selve niet? heeft $\oplus$ ook geen Δ , waar door gy alle vluchtige geesten mede kont bestendig maken? is in de wijn geen Δ ? ja daar door kan een Δ gemaakt worden, dat ander Δ opent, gelijk men sien kan aan de $\oslash$ van $\oplus$, als die by malkanderen komen, dat sy een wonderbaarlik Δ te voorschijn brengen; doch als gy dese twee vyeren by-een doet, soo moet gy die met verstand handelen, anders souden die inde brand raken, ende gy soud schade lijden; dese geesten dan t'samen zijnde, moet gy die een tijd laten stil staan, en dan kont gy die door de distileerde Konst handelen, en bekomt gy een heerlijke Medicine; doch die dese wil maken, moet goede handelingen van 't Δ hebben, want gy moet dit weten, dat men 3 vyeren onderhanden heeft, daar-in een groote kracht is.

So men een $\oslash$ van $\oplus$ neemt, ende die in oli van $\boxplus$ giet, so sullen die beyde vyeren dan op malkanderen seer broeffen, ende uyt dese 2 contrarie sal dan een middel sout voortkomen door de distileer-konst; die sijne deugden heeft in Medicine en in andere Konsten.

Nb. In 't distileren sal een vluchtigen geest over-komen, daar veele deugden in verborgen zijn,

zijn , so in Medicinen als in andere Konsten; want desen geest kan schier alle dingen door den tijd openen, om also een goede Medicine voor de menschen Krankheden te maken; doch die hem kan maken , sal ook sijne deugden seer wel leeren kennen.

In 't ☉ en ♂ is ook Δ , dat moet door geesten der Mineralen geopent worden, dan komt haar Δ te voorschijn dat in 't corpus van die Metalen verborgen is.

So gy wilt een Mineraals Δ met een vegetabils Δ t'samen doden, doet dan also, neemt $\boxplus$, die door Ψ is gebroken; hier-op giet dan een vyerig ∇ , so sullen die twee malkanderen doden; en hier uyt sal een middel sout voortkomen, dat sijn deugden heeft in de Medicine, om te gebruyken tegens graveel , ende diergelijke Krankheden; doch hier vooren is van diergelijke al gehandelt.

Daar zijn dry Metalen, waar in de 4 Elementen zijn onzichtbaar; doch door Konst van 't Δ en ∇ , met hulpe van de lucht kunnen die te voorschijn komen.

Het ☉ is na sijn elementalische natuur geestelijk, ende vluchtig, ja hemelsch en astralisch; en in 't aansien is 't corporalisch als een Metaal: $\boxplus$ is een ander wesen, dat is , hy neemt sijn voortgang uyt de 4 Elementen , heeft ook gemeenschap met andere Metalen; ook word hy door

door een klein Δ gesmolten, als door 't gemeen ∇ , ook met een Sonne Δ , ja door de Metalen; hierom kan men sien, dat sijn inwendige geest is 't ∇ der Elementen, ende door $\ominus$ ofte Δ komt een ∇ der Metalen, dat den $\oplus$ ofte $\ominus$ van $\otimes$ kan tot een groene $\otimes$ maken; die hier-na door de Konst des Δ tot een groote Medicine word.

In $\otimes$ zijn de 4 Elementen, want wat voor een Metaal daar hy by komt, dat neemt sijn natuur aan, en door langen tijd worden de Metalen door sijn geest in ∇ ; doch ook heeft de $\otimes$ een Magneet, dat hy de tijd ende de loop des Maans ons bekend kan maken, gelijk ik bevonden hebbe, waar van ik noch in 't toekomende sal handelen.

Door Δ en $\otimes$ word de Lucht, als een Magneet tot ons getrokken, die hem daar door verandert in gedaante als $\otimes$ of ∇ die wy daarna door de Konst des Δ tot een geest maken; hier-na word hy in Δ verandert, dat een ∇ is, waar vande oude Mannen geschreven hebben; dit ∇ noemen sy ook te zijn aq. $\oplus$ van hare Zee: Waar van Basilius in sijn Rijmen spreekt, alwaar dat hy handelt van Δ , dat hy moet varen over Zee, ende dat het water is seer gefouten; ende dit ∇ is 't ∇ van de Metalen.

Wat ik alhier schrijve, dat hebbe ik selver gezien, ende gemaakt met mijn eygen handen;

Q

van

van dese saken hebbe ik te vooren gesproken, en gesegt hoe dat sal gemaakt worden, om in de Konst te gebruyken, also dat wy hier daar niet van behoeven te spreken.

Ik segge noch, dat door ☿ en ♃, ofte ♄ is ☊ der Metalen te maken, waar van de Philosophen schrijven; ende dit Sout is haren ☿, so veel my bekend is; doch ik ben noch geen Meester in de Konst.

Door ☊, ofte Sout-geesten kan men uyt ♂ een Sout te voorschijn brengen, dat door andere Souten te voorschijn komt, ende door quiksilver geopent, ende dan gesublimeert; also word de natuur verandert in ☿ der Philosophen, ofte in ♁ van onse Zee ♃ ☿ ♄, ofte Zee van ♂ of ♀. Ik segge noch, dat ik hebbe ♂ geopent, ende is inwendig ☊ en koper; so dat ik niet schrijve, ofte ik hebbe het selver met mijn oogen gesien.

Ik segge na het gevoelen van de natuur, dat het ☊ en ☿ met het ☉ is; waar van alle oude Meesters spreken, als een seker Filosooph, ROGER BACHONIS, een Engelsman in zijn Boek genaamt *Compositio Lapidis Philosophorum*, pag. 123. als volgt; *Maar gy sult dit weten, dat sonder de substantie ofte natuur van ☉, onmogelijk is een perfecte Medicine of Tinctuur te bekomen.* Dese Man heeft geleefd in den Jare 1596. in Engeland, so ik uyt sijne Schriften kan

kan na-sien; doch daar aan is ons niet gelegen, waar dat sijn woon-plaats is geweest, als wy maar de waarheyd in sijn Boeken vinden, daaraan niet is te twijffelen.

Het Sout der nature is verborgen in alle dingen, maar 't gene wy soeken, is in 't Metalische Rijk; ende dit Rijk is in sessen afgedeelt, als $\text{H } 24 \text{ } \text{♂ } \text{☉ } \text{♀ } \text{D}$, ende in dese is de gantsche Konst der Medicine, dat ik ☿ in die range van de Metalen niet gestelt hebbe, heeft sijn reden, die ik nu voor-by gae.

In ☉ zijn alle krachten van de andere vijf Metalen; de Sonne aan den hemel heeft sijn kracht boven alle de Planeten; want sy moeten den schijn van hem ontfangen.

Also is 't met het ☉ ook gelegen, 't welk sijnen glans uyt-deelt aan haar alle; daarom word het van Basilius genoemd, alles in alle te zijn; want sommige laat-dunkende Letter-Philosophen, meenen dat Basilius, en Paracelsus dit gesproken hebben van de ☿ , dat doch haar meeninge niet is. Ik segge noch, soo gy geen Sout kont uyt een Metalische natuur voortbrengen, dat smelt als een ☉ sonder Δ , gy sult in der waarheid de Sleutel van de oude Philosophen niet bekomen; ende dit is de ☿ daar van gesproken word in hare Boeken.

Het is wonder, dat de menschen so met haat en nijd zijn ingenomen, dat sy willen oordeelen

van de Konst der Metalen, daar nochtans by haar niet is bekend het inwendige herté der Metalen; ook hebben sy haar leven mogelijk geen Metaal noch Mineraal in't Δ gesmolten, veel weyniger de Souten tot een ∞ gebracht door de Metalen.

Ik ben niet verwondert, datter meer Meesters zijn om Boeken te schrijven, en ook wijs zijn in hare reden meerder als ik; maar als men een sake by der hand sal nemen, daar sy van spreken, om die door de Konst des Δ te hanteren, so sullen die sake meerder Meester zijn, als mogelijk de Meester self.

In dese Konst bestaat de Meesterschap, dat men het inwendige Δ , dat in de Metalen is, kan voort-brengen uyt het herte der selven, ende dat is de Φ der oude Mannen; hier benevens moet men ook een Meester zijn van't gemeen Δ , want door 't gemeen Δ word het Δ en ∇ der Philosophen te voorschijn gebracht.

Ik segge noch, dat ik geen Meester ben in de Konst der oude Philosophen; maar mijn doen is geweest 36. Jaren om die door te brengen, in Berg-Werken op verscheyde plaatsen, daar mijn wonderbaarlijke Ertz en Mineralen zijn onderhanden gekomen, die ik door het Δ hebbe gehanteert, soo in 't groot als in 't klein, als gy kont sien in mijn voorige Schriften; die ik de Vrienden deser Konst hebbe
van

van goeder herten mede-gedeelt.

Door den oli van wijn, en met $\oslash$ van de geest $\oslash$ kan een Medicine gemaakt worden, die in alle Landen kan dienen, waar van in mijn voorige Schriften te sien is.

Door $\ddagger$ ende $\times$, die in Urine een tijd heeft staan rotten, en daar na door de Konst gedistilleert, bekomt men een wonderbare geest, die zijn deugden heeft in de Medicijnen; ook kan desen geest daar het $\odot$, dat in ∇ is gebroken, mede neder-geflagen worden; dit na de Konst gehanteert, so komt het slach-poeder voor den dag, daar vele menschen van spreken; doch dat sy de preuven daar van gesien hadden, als my selver is gebeurt, ik gelove dat sy de handen wat beter souden aan-leggen, als ik in 't eerste-maal gedaan hebbe, want in 't Jaar van 1682. had ik mijn selven met dat poeder van $\odot$ haast om hals gebracht; door-dien ik niet geloofde (wat de Philosophen daar van schreven) het effect van zijn groote krachten; doch die dit kan maken, sal ook zijn krachten leeren kennen, en wat men daar mede doet in tijd van oorlog.

Ik segge noch, dat het Δ uyt de Metalen te trekken is de grootste konst, ende die dat kan regeeren, houde ik voor mijn Meester; ende mag dan seggen, dat hy heeft het Δ aller-wijse Meesters.

Door $\oslash$ of Δ , uyt $\oplus$ en $\ominus$, heeft men de magt om

om alle Δ der Minerale en Metalen met ∇ bestendig te maken; doch die dit ∇ ofte Δ kan maken, sal den ☿ van ♂ , ook sijn roode ziel bestendig maken in 't Δ , so dat men een sweetdrijvende Medicine heeft voor de Menschen; en of men de oprechte waarheid schrijft, soo word die doch niet geloofd, dat ♂ door sijn eygen moeder hem tot $\ominus$ kan maken, ende door ☿ de geest des $\ominus$ te voorschijn komt, dat de ware $\oplus$ is, daar van de oude Mannen schrijven; ende dit word genoemd het $\ominus$ van ♂ , ofte staal; van dit Sout is in mijn vorige Boeken volkomen geleert, so dat hier daar van niet sal spreken; want doen ik van dat Sout geschreven hebbe, doen is mijn de kracht niet bekend geweest, so dat ik nu dat niet kan verdonkeren: Want dit $\ominus$ ofte $\oplus$ is 't waar van Sendivogius spreekt, het te sijn Sout uyt staal.

So gy neemt gemeen $\oplus$, doet die in een kolf met sijnen helm, ende distileert alle den suuren geest daar uyt met sterk Δ , daarna neemt het ☉ , ende brand hem dat hy root is, als U E. bekend sal sijn door de kracht des Δ , neemt dan dese roode aarde, stampt die klein, ende giet den suuren geest daarop, so sal de $\oplus$ root openen, die gy dan kont gebruyken in de konst der Medicine. NB. Als dese $\oplus$ eenige dagen in soete hitte wort gehouden, dan wordse als een ☉ , seer aangenaam van glans.

NB.

Nb. Daar-na sult gy dese rooden oli nemen, ende door een papier filtereren, so is die helder en klaar; daar-na sult gy die tot cristalle aan laten schieten, so hebt gy een gepurgeerde $\oplus$, daar mede groote dingen zijn in 't werk te stellen in alle saken deser Konst; want so een $\oplus$ in sijn eygen $\ominus$ word gesuyvert, dan is 't $\ominus$ met een twee-voudigen geest bevrucht, ende kan sijn krachten bewijzen in de konst der Medicine en in andere saken; als mede om de Metalen te breken, op dat een goede Medicine te voorschijn kome in onse konst; hebt gy nu verstand, so sult gy dese reden in eeren houden, en gy sult bevinden, dat ik U alhier een groote sake bekenne in korte reden, die U konnen dienen in de tijd als gy het van nooden hebt; daar voor gy my sult danken alle U dagen: Want Paracelsus spreekt van de $\ominus$ $\oplus$ sijne deugden, dat die geen Mensch kan door-gronden. Dog van dese hand-grepen, heeft hy in sijn Boeken niet gehandelt, om rede, die hy mogelijk heeft gehad tegens de gemeene natuur der Menschen; doch ik schrijve alhier opentlijk sonder daar van wat te onthouden in dese konst, dat geen mensch voor my gedaan heeft.

Ik kome nu wederom tot de Metalen, ende haren Δ , die de oude Mannen ook Gout genoemd hebben; dit is te verstaan, als 't gemeene $\odot$ geopent is, dat word haren Δ genaamt

genaamt, anders is 't $\odot$ by hem selven dood, daar geen tinctuur in te speuren is; want wat verwen of couleuren kan, is niet dood; ook wat veranderen kan, is ook niet dood, ende dat dan kan vruchten voortbrengen, als te sien isaan alle Saaden, die in de gantsche wereld zijn, also is 't ook met het gemeen $\odot$, dat door de openinge hem verandert tot een tinctuur ofte Medicine, waar van ik genoeg soude kunnen spreken, als 't de noot soude by-brengen; doch dit leven kan niet ten voorschijn gebracht worden, als door de geest van $\mathfrak{X}$: Waar van Basilus ook gesproken heeft.

De gevangenisse ofte centralische Δ van $\mathfrak{L}$ wort van vele oude Philosophen, voor die aard-sche Son gehouden, ende word door de Groene Leeuw in een donkere helle, ende tot aarde verandert; waar uyt dan een aq. $\mathfrak{X}$ voortkomt. Nb. De Groene Leeuw is $\oplus$ het aq. $\mathfrak{X}$, is het ∇ dat door $\mathfrak{L}$ is gemaakt; want $\mathfrak{L}$ is een gecoaguleerde aarde, daar-in een $\mathfrak{X}$ inwendig is, welke niet sal gesien worden, als door de lucht, die onse $\mathfrak{L}$ tot een ∇ maakt; ende dit ∇ moet door de distileer-konst op sijn hoogste gesuyvert worden, eer gy den $\mathfrak{A}$ van 't $\odot$ daar in set, om also tot de Medicine te komen.

Ik moet bekennen, dat ik door $\mathfrak{L}$ ende $\mathfrak{X}$ een ∇ hebbe bekomen, dat mijn $\mathfrak{A}$ van $\mathfrak{M}$ heeft gras-groen geopent, so dat ik niet wil
twijf-

twijffelen, dat dit ∇ door de tijd de Δ van 't $\odot$ ook sal ontbinden, ende op fluyten, om also zijn inwendige ziele te bekomen; door de gesoute $\times$ worden alle Metalen mede gesouten, so dat de gesoute dingen, door de lucht, tot ∇ worden; ende dit ∇ word van Sendivogius voor het ∇ van zijn Zee gehouden.

Door het $\ominus$ word alles onderhouden, ja in 't Sout is een geest des levens, dat in andere dingen niet is, want $\times$ is een gebonden ∇ , daar een verborgen Δ in is, ja meerder dan in 't gemeene Δ ; also dat door dat Δ ofte Δ alle dingen kunnen te niet gebracht, en ook behouden werden, ja het maakt levendig dat dood is; doch die aan dese saken gelegen is, kan doen als ik gedaan hebbe, ende onderzoeken alle Souten, so sal hy bevinden dat ik de waarheid geschreven hebbe.

De Philosophen seggen al t'samen eendragtig, dat in 't $\ominus$ en in de Son ofte $\odot$ is 't gene dat de oude Wijse soeken: Ende God de Meere heeft niets grooter gemaakt, dat ons dienelijk is, als 't Sout, ende de Son aan den Hemel.

Bedenkt doch een weynig het inwendige van 't Sout sijne krachten, als daar is de $\odot$, die in de stallen van de beesten, en menschen is voortgekomen; wie soude seggen, dat in de $\odot$ sulken kracht verborgen was, als alle menschen nu bekend is; want als die sijne krachten open-

R

baart,

baart, dan moeten hem alle menschen wijken, ofte hy neemt haar lijf en leven wech, ende voert de geest ten hemel of in de helle; welkers hemel hy is, die hem al te veel beminnen, om menschen bloet te vergieten, daar toe doch God de $\odot$ niet heeft gemaakt, maar om alle onreinigheden der menschen ende Metalen liever mede af te wasschen, waar van wy lesen in Heilige Schriftuur, 't gunt ik in mijne vorige Schriften hebbe aangetrokken, so dat ik alhier daar niet van handelen sal.

Ik hebbe nu aangewesen, ofte vermaant dat men doch de Souten in acht moet houden; want daar in is de geest des Werelds gebonden, so dat wy die in de Lucht niet behoeven te soeken; doch de gemeene Lucht is de Baarmoeder van alle Souten; hierom worden de Souten door de Lucht tot ∇ . Hebt gy nu verstand, om de onsieneijke Lucht tot een sieneijk ∇ te maken, ende dat het ∇ word gesouten; waar van ik in de *Groene Leeuw* overvloedig handele, en leere hoe dat gy het Sout en Gout sult in een Verbond brengen, dan sullen U alle de verborgen redenen der Philosophen bekend worden door 't $\odot$ en $\odot$; doch dit schrijve ik na mijn Wijsheid.

Ik segge noch, dat dese konst is een gave van God, ende die hem lastert ofte misbruykt, die is een eer-dief van Gods-Werk, dat hy in ses dagen

ofte KONINGS FONTEIN. 131
dagen heeft gemaakt; God is dan de Meester
deser konst, waar van wy moeten leeren, de na-
tuurlijke dingen der aarden, die door Sijn
Woord zijn voort-gebracht.

't $\ominus$ ende $\odot$, met de geest van 't Metalische
Sout, is de $\propto$ der oude Philosophen, die door
de konst des Δ worden voort-gebracht, ende
op dat gy noch voort laatste mogt hooren, wat
Souten dat ons kunnen dienen inde Medicijne,
soo zijn 't die welke door Metale geopent
worden.

Ik verklaar nochmaals, alles wat hier in dit
Boek, ende in mijn vorige Schriften is bewerkt,
de oprechte waarheid te zijn; ook hebbe ik niet
verholen in mijne Schriften, ofte is van my
eerst bevonden; en waar van gy in mijne vorige
aan-getrokkene Leeringen sult contentement
hebben gevonden; te weten, dat Gout en
sout vande Metalen is de materie vande groote
Medcijne; gy moet dit in acht nemen, dat het
een groot onderscheid is van de Souten, die ge-
souten moeten werden in de Konst.

Nb. Men kan den $\oplus$ Souten, so komt een $\ominus$
van $\ominus$ over; het $\odot$ dat daar van komt, word
van vele Alchimisten het Sout der Metalen ge-
noemt: Hebt gy nu verstand, wat met dit sout
is te doen inde Medicijne, so sult gy geen ander
kruyt soeken, om de wormen mede te genesen,
die in alle menschen lichaam voortkomen door

kwade humeuren ; want dit Sout drijft uyt 's menschen lichaam dat onrein is.

Sout het ♂, so sal 't Sout de natuur van Mars aan-nemen ; sout ♀, so neemt dat ⊖ de natuur aan van die ♀ ; ende so is 't. ook met de Metalen , die hebben de macht om alle de Souten te couleuren, of te verwen ; ende also worden gecoaguleerde wateren getingeert, ende tot goede Medicine voor Menschen, en andere Konsten.

So dese Souten door 't Δ worden vluchtig gemaakt, die hebben de macht om de Metalen te openen, om also haren ♀ te bekomen, dat ook het ⊖ ende ♀ word genoemd.

Gy moet weten, dat in alle dingen dry stukken zijn, als in 't Δ, in ⊖ en in ♀. In het Δ leyt verborgen de veranderinge, en subtiële tijd in 't ⊖ de couleuren of verwen, in de ♀ de Medicijnen ; ende also is de natuur bekleed in de schaduwe van 't Licht.

Nb. In ☿ ♀ ♀ ♀ Δ is alles om aq. ♀ te vinden.

SLUYT-

SLUYT-REDEN.

Also ik nu dit kleine Werk aan alle goede Vrienden, die de Konst beminnen, hebbe mede-gedeelt: So wil ik niet twijffelen, of U E. sult daar-in gevonden hebben U E. vermaak in de Goddeijke Natuur; en of ik de steen der Philosophen noch niet hebbe in mijn hand, soo is 't my nachtans vry van Godes Werken te schrijven, soo veel als mijn van God is gegeven door 't Licht der Nature, dat verborgen is in 't Mineralische Rijk.

Ende tot een besluit moet ik de Vrienden voordragen, dat in 't Θ is de gantsche Konst daar mede de Metalen worden geopent en in Φ gebracht; welke Φ is met een Sout-geest om-vangen, die dan tot sijner tijd tot een ∇ word; doch dit ∇ sal sonder de Metalen niet te voorschijn komen, ook so kan 't Sout sonder de Metalen tot geen oli worden.

Weet gy wel dat de gemeene Φ de macht heeft om de Souten in een oli te maken, als te sien is by de Ψ van Φ , die door Φ sublimat gedaan word, want de Φ heeft de macht om alle Metalen te openen, ende in haar eerste wesen te brengen, doch niet gemeene Φ ; houd dit in U E. gedachten, ook moet ik seggen dat mijn het boek van Arnoldus de Villanova is onderhanden gekomen, en hebbe gelesen in sijn cap. 7. daar hy aldus spreekt; de ware tinctuur is in 't $\odot$ ende in Φ . Soo dat wy in geen andere materie behoeven te zoeken; doch in dit boek sult

SLUYT-REDEN.

gy U genoeg (so ik vertrouwe) genoeg bekomen, by al-dien U E. goede vriendschap hebt gemaakt met het Δ , ende daar een goed Meester van bent; doch ik geve aan alle de Wereld mijne goede genegenheid te kennen, en betuygen dat ik de oprechte waarheid schrijve, en geen Meester ben in dese Konst, maar een soeker in de Natuurlijke dingen, die God Almachtig ons te voren heeft gemaakt, op dat wy die mogten gebruyken in de Konst der Medicijnen, en in andere saken; also dat wy niet konnen maken, of 't is al te vooren gemaakt, daar van de Medicijne bereid word.

Ik sal de goede Almogende God bidden voor U E. dat Hy wil geven wat U van noden is, ende doet gy goed-gunstige Leser ook also, dat wy mogen verkrijgen de eeuwige Medicijne, welke is de Sone Gods, die ons door Sijn bloed heeft getingeert ten eeuwigen Leven, alle die in hem geloven, Amen.

RE-

REGISTER deses Boeks.

A dam is de kleine Wereld,	pag: 1.
Sonder ∇ is niet te doen in dese Konst.	2
Dit ∇ maakt de Medicijne,	idem
De Urine geeft sijn Sout,	idem
Met Sout der Metalen komt door Δ voort,	3
Sout komt voort van beesten en menschen,	id.
In dry Rijken is Sout,	idem
De Souten door Δ gebrand komt tot ∇ ,	4
Van 't Θ der Menschen in Medicijnen,	idem
Θ word in 't Δ bestendig,	idem
De Tafel der Mineralische Souten,	5
Met hare teekens, schrijven vande Wijzen,	id.
Θ en ♂ met ♀ geven Sout der oude,	6
Een groote Medicijne,	idem
Basilus noemt ☿ stof en asche, ook Θ van sijn Zee; dit teken is $\oplus$ vitriol genoemd; dat is een groot onderscheyd tusschen ☿ en quiksilv.	id.
Heeren Alchimisten soeken quik,	7
En maken Gout; Basilus van de Tin&uur,	
Wortel der Metalen particulier te verkopen, om Gout te maken,	8
Alles komt voort door $\oplus$ ♀ ☿ ,	idem
De ☿ woont in de ♀ der Metalen,	idem
Dese ☿ word door kragt van staal gemaakt.	id.
Basilus spreekt van sijn Staal,	9
Ende Magneet der Oude, van de oli ♀ en ♂ , van ♂ aq. ☿ en $\oplus$.	idem
gecalcineerde ♂ geeft een Sout,	10
	Oli

R E G I S T E R.

Oli rooden geest, door Gout gebonden,	idem
De <i>Lapis Philosophorum</i> is de Medicine.	id.
Magneet is de geest van alle,	11
<i>Astrum Solis</i> is in Gout; Paracelsus spreekt Rebus is ☿ Vita; hy is de tin&tuur des levens, id.	
eerst van 't ∇ zijn Metalen voortgekomen,	12
De Son aan den Hemel is 't Licht, also is 't gout der Metalen een licht in haar Rijk; het Metalische Sout is de Medicijne,	idem
Gout is een puur Δ, ja veel edelder Δ als andere ♀ ofte ☿ in sijn natuur,	13
Luna daar geen dood in is,	14
Gout en gecoaguleert Δ; de Souten hebben ook Δ in, ook levendig-makende,	idem
Gemeen ⊙ en ☽ zijn dood, de ☿ uyt desen,	15
De Philosophische <i>Rebus</i> is ⊕ van 't ⊙, idem	
Door ♀ en ♂ zijn die ☿ 't hoofd af-slaan, id.	
Om een rooden oli uyt ☿ te maken,	16
so in Medicijnen en in andere Konsten der Philosophen te gebruyken,	idem
Swavel ofte ♀ uyt de slakken van ☿,	17
Roode-loop te genesen,	18
Oli om Gout te maken door ☿,	19
☿ ♀ ♂, dese hebben sout in, ook ♀,	20
Swavel ofte ♀ van ♀ te bekomen,	idem
Metalen te openen, door quik een oli,	21
Watter doet bevriesen in 't Δ,	22
Vluchtig Gout te maken,	23
Onse ☿ met het Δ van 't Gout is een Medicijne,	idem

R E G I S T E R.

Sonder ☿ en ☉ is de Medicine niet te bekomen, so ook sijn quiksilver,	24
Regulus van de ☿ door ☿ en ☉ in de Me- dicijne,	25
Om quiksilver of regulus van ☿ tot een oli,	26
Een oli van ☿ te maken,	27
Van de hand-grepen in de Konst,	28
De quik en geest van ☿,	29
Adelaars Vederen, de ☿ van ☿, in ☉ te bren- gen is een Medicijne,	idem
Aan de Medicijn-Meester en Doctoren,	30
Van het Werk der Natuur in alle,	idem
De quiksilver is een blinkent corpus,	31
Ook een onverbrandelijk Δ,	idem
Door ☿ van ☉ word den talk tot de Medicine,	32
Wat ▽ vande Metalen komt te openen,	32
Dese vocht is quiksilver, ook een moeder van de Metalen,	idem
Zijn bastarden dese alle, ☿☉ ☿,	33
Medicijne der Philosophie is ☉ en quiksil. id.	id.
Kwam Medicijne uyt Mineralen,	34
Historie van Paracelsus,	35
Door oli van ☿ word de ☿ van ☉ gescheidem is een groote Medicijne,	iden,
Oli van ☿ Mineralen is een Medicijne,	36
Philosophische ☿ en ☿, dat is de Konst,	idem
Door Sout word geopent de Son,	37
Sout en ☿ geeft een groote Medicijne,	38
Wijn-steen met ☿ gebrand, geeft een schoon Sout, idem.	S

R E G I S T E R.

Urine solveert Θ tot een Medicijne ,	39
De Souten zijn in dese Konst Meester, ..	idem
De $\mathcal{A}$ en $\mathcal{H}$ vol quiksilver, smelten ook ras,	40
De groote Medicijne is in $\odot$ en Mercurius, is ook de ware materie,	idem
Dat $\mathcal{A}$ en $\mathcal{X}$ zijn de materie daar in ∇ is,	41
In $\odot$ $\mathcal{D}$ en aq. $\mathcal{X}$, daar in is de Medicijne, idem	
Prima materia heeft in hem ∇ en Δ , ..	idem
Van't onsenelijk ∇ dat is 't voornamste, idem	
Levendig ∇ der Philosophen, ofte Lucht,	42
Cristalle-meer, ofte droog sout in de konst, id.	
Tafelen der Metalen ende Souten, ..	43
Lichaam van 't Sout is niet anders als aarde, id.	
Om ∇ te maken dat dood ende opent,	44
Sout word door de Lucht tot ∇ . ..	idem
De Metalen openen de Souten so wel, als 't Θ de Metalen doet. ..	idem
Metalen hebben geen Sout als door Θ . ..	45
In $\mathcal{H}$ is de geest van Mercurius een Sout,	46
Corpus van 't $\odot$ is anders niet als $\mathcal{X}$. ..	idem
Natuur der Planeten $\mathcal{A}$ $\mathcal{M}$ $\mathcal{F}$ $\mathcal{X}$ $\mathcal{D}$ $\odot$, ..	47
De gevangene van 't centralische Δ van $\mathcal{A}$, id.	
Uyt $\mathcal{A}$ en $\mathcal{X}$ Gout voort te brengen,	48
$\mathcal{A}$ word door $\mathcal{X}$ in een oli, de geest van $\mathcal{X}$, ende het suyvcre Gout daar in de Konst, ..	idem
In $\mathcal{X}$ is 't astrum van 't ∇ Luna en Θ ,	49
De groote Medicijne is in 't Gout, ..	idem
Tinne purgeert Bekers als silver,	50
Een sweet-drijvende Medicijne uyt oli $\mathcal{X}$.	51
Om	

- Om zijn ☿ uyt te trekken, dat 't O wit is, idem
 Oude Philosophische Medicijne of ☿ van ☉, 52
 Uyt ☉ een Medicijne in alle Krankheden der
 menschen, is de steen der Blase, komt door
 overvloedig, 53
 Door gebrande ☿ en Cristal komt ☿, 54
 Een groote Medicijne, idem
 Yser en Staal door ☉ en stof-kolen, 55
 Het yser in aq. ☉ af-gekoelt word hart, idem
 Door Souten word alles in de Konst gemaakt,
 ja het is een steen, spreekt Plato, 56
 Wie ☉ in oli brengt, die is een Heer in de
 Konst; Sout is den Balssem der Aarde, 57
 Gout word door 't Δ veel schoonder, 58
 Het ∇ dat het ☉ breekt, is als snee van glans, id.
 Sout is een ∇steen, ook kan 't gecoaguleert, 59
 De Metalen hebben ☿, ☿ en geen Sout, idem
 Om Sout der Metalen te maken, 60
 In de Bergen woont een suure ☉-geest, 61
 De Mineralische geesten zijn de Sleutelen der
 Metalen; alle Souten die door 't gemeen Δ
 zijn gehanteert, 62
 Zee ☉ is een gebonden ∇ door de Son, 63
 Sout der oude Philosophen; de aarde daar ☿
 in is, idem
 Door ☿ word 2☿ en ☿ tot een oli gemaakt son-
 der Δ, idem
 De kalk oft tin-afsche word door ☿ geopent;
 het leven van alle dingen is een leven-
 dig Δ, idem. S 2

R E G I S T E R.

Door des Menschen Urine is een groote Medi-	66
cine,	
In 't Sout van Urine, en Sout van Wijn is een	
Medicijne voor Menschen,	idem
Van 5 Boeken der natuurlijkheden,	67
Een geestelijk Δ is 't leven van alles,	idem
In $\odot$ is 't grootste Δ der Metalen,	68
Van de Anima der Metalen,	idem
Den azijn is een kout Δ ende ∇ ,	69
Om de Metalen door $\times$ te openen,	70
Uyt Mineralische Souten word ook een geest	
gedreven, daar door een Medicijne voort-	
gebragt word,	idem
Door $\ominus \triangleq$ worden de Metalen gebroken,	71
Handeling om $\triangleq$ Brandewijn met geest van	
$\odot$ en $\star$,	72
De Metalen worden door Konst tot Kalk en	
Medicijne, genaamt de Panacea ofte Mine-	
ralische $\triangle$,	73
Van 't loon des Werelds en dankbaaerheid,	74
Die de geest van $\odot$, en de geest van 't $\odot$ kan	
binden, die is Meester; sout door Δ gebrand,	
smelt door de Lucht tot oli.	75
In de Mineralische Rijken is 't $\odot$ het grootste	
deel der Medicijne; ook het volmaakste in	
alle Konsten,	76
So men de Waarheid schrijft, word niet geloofd	
dat $\odot$ de Konst is,	77
Van 't Gout der Philosophen,	78
	Op

R E G I S T E R.

Op wat plaatse dat het is te bekomen ,	idem
De witte geeft van dat $\odot$, is, waar van Basilius	
spreekt,	idem
In de swavel van $\odot$, en Metalische sout is de	
Konst ,	79
Een mensch word tot een sout-steen ,	80
Ook spreken oude Philosophen Φ , ja van Sout-	
Vrou ,	idem
Om den Φ van 't $\odot$ te bekomen ,	81
Ook alle Berg-Mineralen te openen ,	idem
Van 't ∇ des levens op alle plaatsen ,	82
Moet een steen nemen dat geeft is ,	idem
Onse steen is, anders niet als metalisch Θ ,	83
Doch is mede roode witte swavel ,	idem
<i>Sal Metallorum</i> is den steen der Wijsen, uyt alle	
dingen ter wereld kan Θ voort-komen ,	84
Ende sweet-drijvende Medicijne ,	idem
De Φ is 't ∇ van 't $\odot$, en is ook swavel, ja le-	
vendig Δ ,	85
Het leven van de Metalen is niet anders als den	
hemel van $\mathfrak{h}$ ofte geeft Φ ,	86
God heeft eenen nevel op de aarde gevonden ,	
om te bevochtigen van de natuur over na-	
tuur ,	87
De Kalk word uyt steen gebrand, de materie	
van de groote Medicijne, waft so niet als wy	
hem krijgen ,	88
De Konst is in de Mercurialische $\equiv$ met het	
Gout ,	89

REGISTER.

In 't $\odot$ is 't <i>aurum potabile</i> ,	90
By $\odot$ sal niet anders gedaan worden als $\mathfrak{X}$,	id.
Een sweet-drijvende Medicijne,	idem
In de Mineralen is een groot kracht,	91
Ook in de swavel van $\mathfrak{M}$, en $\odot$ is Δ ,	idem
Sal alkali is de ware $\mathfrak{X}$, ook de Lucht die tot	
∇ word,	92
In 't Gout is 't Saat der Metalen,	93
Centralische Sout is de $\mathfrak{X}$,	idem
Cristallisch Sout is ook de Maan ofte $\mathfrak{D}$,	94
$\mathfrak{A}$ is uyt een suyvere $\mathfrak{X}$ met $\mathfrak{A}$; $\mathfrak{A}$ $\mathfrak{H}$ $\mathfrak{A}$,	idem
Door $\mathfrak{A}$ en $\odot$ word een smelt-poeder,	95
Voor de Metalen en andere saken,	idem
Een donkere Steen uyt $\mathfrak{G}$ een $\mathfrak{H}$ $\odot$, ana;	96
De $\mathfrak{X}$ van $\mathfrak{G}$ word door $\odot$ tot kalk, uyt dese $\mathfrak{X}$	
floris ofte bloemen in Medicijnen,	idem
De Souten zijn de Instrumenten,	97
Om de Metalen te openen,	idem
Door $\mathfrak{G}$ en staal word een Coning gemaakt, id.	
Oli uyt $\mathfrak{X}$ van $\mathfrak{G}$ te maken,	98
Water is de Baarmoeder van alles,	99
't Lichaam van de Lucht is ∇ , dat door Δ word	
gebrand,	100
$\odot$ en ∞ worden in 't Δ gebrand, ende wor-	
den door de lucht tot oli,	101
Door $\mathfrak{A}$ van $\odot$ worden roode koralen ge-	
opent,	102
De Metalen en Mineralen zijn inwendig niet	
so als 't van buyten schijnt,	103
De	

R E G I S T E R.

De steen door Δ gebrand word tot stof,	idem
Het quiksilver is geen Metaal,	104
Nochtans is 't van die natuur,	idem
De X heeft de natuur van de Souten,	105
Van 't Θ der aarden is X gekomen,	idem
De groote Medicijne is in $\odot$ en D ,	106
De Son is 't Licht van alle Lichten,	idem
De Son is ook X aan den hemel,	idem
De swavel van 't Gout is de opperste $\oplus$,	107
Om de Metalen van malkander te scheiden, id.	
Men breekt de Metalen door ∇ , en R ,	108
De geeft van 't Θ , die in de Medicijne word gebruylt,	109
In 't herte van X is 't ∇ der Metalen,	110
De geeft van X ende D zijn de aarde,	idem
Een ∇ te maken daarin $\odot$ geopent word,	111
$\odot$ moet drymaal door X passeren,	idem
Vande slakken, ook van de Medicijnen,	idem
Een groote sweet-drijvende Medicijne in vele Krankheden,	112
Om X en D tot een groote Medicijne te maken voor de rrode loop,	113
De H van H door X gedistileert, om D en $\odot$ te openen,	114
Van 't ∇ , so in ∞ is, ofte kout,	115
De geeft van H is een goede Medicijne,	idem
De $\oplus$ en X distileert, is een groot Δ ,	idem
God heeft de Medicijne voor de Menschen ge- maakt,	116
De	

R E G I S T E R.

De Δ van 't Sout, met het Δ ,	117
Van Wijn; van het Δ , daar door $\odot$ en $\mathcal{D}$ ge- opent worden,	idem
De Rijkdom en dood van Glauber,	idem
Kouden Draak der Mineralen ofte Δ der Me- talen, met $\mathcal{X}$,	118
Twee groote Vuuren uyt $\mathcal{O}$ $\oplus$,	119
Een olivan $\square$, van 't Δ uyt $\oplus$,	idem
In $\odot$ en $\mathcal{O}$ is ook Δ ,	120
Elementen der Metalen ende haar Δ ,	idem
Door $\mathcal{A}$ en $\mathcal{X}$ word de Lucht tot Δ , ofte Zee, by ons gebracht word oli,	121
Door $\oplus$ word $\oplus$, uyt yfer voort-gebracht, $\oplus$ en $\mathcal{X}$ met $\odot$ maakt de konst,	122
In 't $\odot$ is alles wat de Philosophen zoeken in dese konst,	123
Inwendig Δ der Metalen, is de gantsche konst,	124
Door Δ worden Metalen geopent,	idem
De geest van yfer is een groote Medicijne,	125
Van't slag-t-gout; oli van $\oplus$ en $\oplus$ gedistileert, id.	
Root oli uyt $\oplus$, door sijnen geest,	126
De $\mathcal{A}$ der Metalen is ook gout,	127
Centralische ∇ van $\mathcal{A}$ en sout der Metalen; van 't Δ $\mathcal{X}$ ende hare $\oplus$,	128
In 't $\oplus$ en Δ is de konst: Sout en $\odot$ is de Me- dicijne: Van 't Sout der Metalen,	131
Gy moet $\mathcal{O}$ souten: Een $\oplus$ door 't Δ gebrand is vluchtig. Nb. Hier in is de konst $\mathcal{O}$ $\mathcal{X}$ $\mathcal{A}$ $\mathcal{X}$ ∇ .	132

FINIS.

